

GRUPA KAPITAŁOWA
PROJPRZEM MAKRUM S.A.
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2019 ROKU

BYDGOSZCZ, DNIA 31 MARCA 2020 ROKU

Wybrane skonsolidowane dane finansowe.....	5
Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów.....	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ.....	7
Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych.....	8
1. Informacje ogólne	11
2. Skład Grupy Kapitałowej PROJPRZEM MAKRUM S.A.	11
3. Skład Zarządu i Rady Nadzorczej	13
4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego	13
5. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach.....	14
5.1. Profesjonalny osąd	14
5.2. Niepewność szacunków i założeń	16
6. Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego	19
6.1. Oświadczenie o zgodności	19
6.2. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdań finansowych	20
7. Zmiana polityki rachunkowości i porównywalność danych	20
8. Istotne zasady rachunkowości	20
8.1. Zasady konsolidacji.....	20
8.2. Połączenia przedsięwzięć.....	21
8.3. Wycena do wartości godziwej	21
8.4. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej	22
8.5. Rzeczowe aktywa trwałe.....	23
8.6. Nieruchomości inwestycyjne	23
8.7. Wartości niematerialne	24
8.8. Wartość firmy (Goodwill).....	24
8.9. Leasing.....	25
8.10. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych.....	26
8.11. Koszty finansowania zewnętrznego	27
8.12. Aktywa finansowe.....	27
8.12.1. Utrata wartości aktywów finansowych	29
8.13. Pochodne instrumenty finansowe	29
8.14. Zapasy	30
8.15. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	30
8.16. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	30
8.17. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne.....	30
8.18. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	31
8.19. Rezerwy	31
8.20. Świadczenia pracownicze	31
8.21. Płatności w formie akcji.....	32
8.22. Przychody z umów z klientami.....	32
8.23. Podatki	35
8.23.1. Ocena niepewności co do rozliczeń podatkowych	35
8.24. Zysk netto na akcję	36
9. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości	36
9.1. MSSF 16 Leasing.....	36
9.2. Pozostałe	38
10. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie.....	39
10.1. Wdrożenie pozostałych standardów i interpretacji	41
11. Segmenty operacyjne	41

GRUPA KAPITAŁOWA PROJPRZEM MAKRUM S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku
(w tysiącach PLN)

12. Przychody i koszty	46
12.1. Koszty według rodzajów	46
12.2. Pozostałe przychody operacyjne	46
12.3. Pozostałe koszty operacyjne	47
12.4. Przychody finansowe	47
12.5. Koszty finansowe	47
13. Podatek dochodowy	48
13.1. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej	48
13.2. Odroczonego podatku dochodowego	48
14. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS	49
15. Zysk przypadający na jedną akcję	50
16. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty	50
17. Rzeczowe aktywa trwałe	50
18. Leasing	52
19. Aktywa z tytułu prawa do użytkowania	55
20. Nieruchomości inwestycyjne	55
21. Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	56
22. Wartości niematerialne	57
23. Wartość firmy	58
24. Pozostałe aktywa finansowe	59
25. Pożyczki	60
26. Świadczenia pracownicze	61
26.1. Programy akcji pracowniczych	61
26.2. Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	61
26.3. Świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia	61
27. Zapasy	62
28. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	62
28.1. Bieżące i zaległe krótkoterminowe należności finansowe	63
28.2. Aktywa i zobowiązania z tytułu umów	64
29. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	65
30. Wyjaśnienia do pozycji rachunek przepływów pieniężnych	65
31. Kapitał podstawowy i kapitały zapasowe/ rezerwowe	66
31.1. Kapitał podstawowy	66
31.1.1. Wartość nominalna akcji	66
31.1.2. Prawa akcjonariuszy	66
31.1.3. Akcjonariusze o znaczącym udziale	66
32. Pozostałe kapitały	67
32.1. Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	67
32.2. Pozostałe kapitały	67
32.3. Niepodzielony zysk/(strata) oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy	67
33. Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne	68
34. Pozostałe rezerwy	71
34.1. Rezerwa na naprawy gwarancyjne	71
35. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, pozostałe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe	72
35.1. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	72
35.2. Pozostałe zobowiązania niefinansowe	72
35.3. Rozliczenia międzyokresowe	72
36. Zobowiązania inwestycyjne	72
37. Zobowiązania i należności warunkowe	73
37.1. Sprawy sądowe	73

37.2. Rozliczenia podatkowe	74
38. Połączenia jednostek	74
38.1. Nabycie jednostek zależnych	74
38.2. Zbycie jednostek zależnych	74
39. Informacje o podmiotach powiązanych.....	74
39.1. Jednostka stowarzyszona	75
39.2. Wspólne przedsięwzięcie, w którym jednostka dominująca jest współnikiem.....	75
39.3. Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi.....	75
39.4. Pożyczka udzielona członkowi Zarządu	75
39.5. Inne transakcje z udziałem członków Zarządu.....	75
39.6. Wynagrodzenie wyższej kadry kierowniczej Grupy.....	75
39.6.1. Wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Grupy	75
40. Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub firmy audytorskiej	76
41. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	76
41.1. Ryzyko stopy procentowej.....	77
41.2. Ryzyko walutowe.....	77
41.3. Ryzyko cen towarów.....	78
41.4. Ryzyko kredytowe	78
41.5. Ryzyko związane z płynnością	79
42. Instrumenty finansowe	80
42.1. Wartości godziwe poszczególnych klas instrumentów finansowych.....	80
42.2. Zabezpieczenia.....	81
43. Zarządzanie kapitałem.....	81
44. Struktura zatrudnienia	82
45. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym.....	82

WYBRANE SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE

	<i>od 01-01 do</i> <i>31-12-2019</i>	<i>od 01-01 do</i> <i>31-12-2018</i>	<i>od 01-01 do</i> <i>31-12-2019</i>	<i>od 01-01 do</i> <i>31-12-2018</i>
	tys. PLN		tys. EUR	
<i>Sprawozdanie z całkowitych dochodów</i>				
Przychody ze sprzedaży	271 995	261 892	63 231	61 484
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	7 969	16 716	1 853	3 924
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	8 365	14 944	1 945	3 508
Zysk (strata) netto	5 556	11 047	1 292	2 593
Zysk (strata) netto przypadający akcjonariuszom podmiotu dominującego	5 556	11 047	1 292	2 593
Zysk na akcję (PLN)	0,93	1,85	0,22	0,43
Rozwodniony zysk (strata) na akcję (PLN)	0,93	1,85	0,22	0,43
Średni kurs PLN / EUR w okresie	X	X	4,3016	4,2595

<i>Sprawozdanie z przepływów pieniężnych</i>				
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	12 316	20 129	2 863	4 726
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-15 054	-4 501	-3 500	-1 057
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	2 824	-8 460	656	-1 986
Zmiana netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	85	7 169	20	1 683
Średni kurs PLN / EUR w okresie	X	X	4,3016	4,2595

	<i>od 01-01 do</i> <i>31-12-2019</i>	<i>od 01-01 do</i> <i>31-12-2018</i>	<i>od 01-01 do</i> <i>31-12-2019</i>	<i>od 01-01 do</i> <i>31-12-2018</i>
	tys. PLN		tys. EUR	
<i>Sprawozdanie z sytuacji finansowej</i>				
Aktywa	235 371	188 670	55 271	43 877
Zobowiązania długoterminowe	18 603	5 249	4 368	1 221
Zobowiązania krótkoterminowe	109 031	77 916	25 603	18 120
Kapitał własny	107 737	105 506	25 299	24 536
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	107 737	105 506	25 299	24 536
Kurs PLN / EUR na koniec okresu	X	X	4,2585	4,3000

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku

	Nota	od 01-01 do 31-12-2019	od 01-01 do 31-12-2018
Działalność kontynuowana			
Przychody ze sprzedaży	11	271 995	261 892
Przychody ze sprzedaży produktów i usług		270 916	259 778
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów		1 079	2 114
Koszt własny sprzedaży	12.1	218 023	208 657
Koszt sprzedanych produktów		216 958	207 347
Koszt sprzedanych towarów i materiałów		1 111	1 310
Zysk (strata) brutto ze sprzedaży		53 971	53 234
Koszty sprzedaży	12.1	21 498	19 348
Koszty ogólnego zarządu	12.1	23 649	20 242
Zysk (strata) ze sprzedaży		8 824	13 644
Pozostałe przychody operacyjne	12.2	2 552	7 273
Pozostałe koszty operacyjne	12.3	1 269	4 343
Zysk (strata) z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	28	-2 139	142
Zysk (strata) z działalności operacyjnej		7 969	16 716
Przychody finansowe	12.4	2 121	341
- odsetki od obligacji		592	0
Koszty finansowe	12.5	1 725	2 113
Zysk (strata) przed opodatkowaniem		8 365	14 944
Podatek dochodowy	13	2 808	3 898
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej		5 556	11 047
Zysk (strata) netto		5 556	11 047
Inne całkowite dochody			
Różnice kursowe z tytułu wyceny jednostek działających za granicą		264	217
Inne całkowite dochody po opodatkowaniu		264	217
Całkowite dochody za okres		5 821	11 264
Zysk (strata) netto, z tego przypadający:			
- akcjonariuszom podmiotu dominującego		5 556	11 047
Łączne całkowite dochody przypadające:			
- akcjonariuszom podmiotu dominującego		5 821	11 264
Zysk (strata) netto na jedną akcję zwykłą		<i>PLN/akcje</i>	<i>PLN/akcje</i>
Podstawowy zysk na akcje		0,93	1,85
Rozwodniony zysk na akcje		0,93	1,85

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ na dzień 31 grudnia 2019 roku

Aktywa	Nota	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Aktywa trwałe			
Wartość firmy	23	31 070	31 070
Wartości niematerialne	22	4 520	4 696
Aktywa z tytułu prawa do użytkowania	19	9 650	0
Rzeczowe aktywa trwałe	17	20 849	21 773
Nieruchomości inwestycyjne	20	15 283	16 571
Należności i pożyczki	25, 28.1	7 946	2 561
Pozostałe długoterminowe aktywa finansowe	24	8 000	0
Aktywa trwałe		97 318	76 672
Aktywa obrotowe			
Zapasy	27	38 799	37 479
Aktywa z tytułu umów	28.2	9 757	11 684
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	28.1	61 640	41 989
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	13	0	9
Pożyczki	25	4 343	5 971
Pochodne instrumenty finansowe	42.1	357	0
Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe	24	6 597	5
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	35.3	243	155
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	29	12 455	12 501
Aktywa obrotowe		134 191	109 793
Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	21	3 861	2 206
Aktywa razem		235 371	188 670
Pasywa			
Kapitał własny			
Kapitał podstawowy	31.1	5 983	5 983
Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	32.1	52 991	52 991
Różnice kursowe z przeliczenia	31-32	202	-62
Kapitał zapasowy	31-32	6 846	3 898
Pozostałe kapitały rezerwowe	32.2	31 414	26 414
Zyski zatrzymane:		10 301	16 283
- zysk (strata) z lat ubiegłych		4 745	5 236
- zysk (strata) netto		5 556	11 047
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej		107 737	105 506
Udziały niedające kontroli		0	0
Kapitał własny		107 737	105 506
Zobowiązania długoterminowe			
Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne	33	6 780	0
Leasing	18	6 020	1 107
Pozostałe zobowiązania	35.1	3 081	2 234
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	13	863	908
Zobowiązania i rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych	26	360	328
Pozostałe rezerwy długoterminowe	34	1 498	671
Zobowiązania długoterminowe		18 603	5 249
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	35.1-35.2	57 363	38 259
Zobowiązania z tytułu umów	28.2	13 854	7 632
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	13	450	0
Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne	33	22 324	17 842
Leasing	18	2 467	2 472
Pochodne instrumenty finansowe	42.1	0	58
Zobowiązania i rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych	26	8 825	7 616
Pozostałe rezerwy krótkoterminowe	34	3 748	4 036
Zobowiązania krótkoterminowe		109 031	77 915
Zobowiązania razem		127 634	83 164
Pasywa razem		235 371	188 670

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPIYWÓW PIENIĘŻNYCH

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku

	Nota	od 01-01 do 31-12-2019	od 01-01 do 31-12-2018
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk (strata) przed opodatkowaniem		8 365	14 944
Korekty:			
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	17	1 351	2 745
Wycena aktywów zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży		0	4 179
Amortyzacja wartości niematerialnych	22	625	591
Amortyzacja aktywa z tytułu prawa do użytkowania	19	2 059	0
Odpisy aktualizujące aktywa z tytułu prawa do użytkowania		817	0
Zmiana wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych		-1 043	-4 980
Zmiana wartości godziwej aktywów (zobowiązań) finansowych wycenianych przez rachunek zysków i strat		-653	0
Zysk (strata) ze sprzedaży niefinansowych aktywów trwałych		-22	-188
Zyski (straty) z tytułu różnic kursowych		272	213
Koszty odsetek		1 254	767
Przychody z odsetek i dywidend		-921	-81
Inne korekty		-228	65
Korekty razem		3 511	3 310
Zmiana stanu zapasów	30	-1 320	-8 965
Zmiana stanu należności	30	-27 109	17 359
Zmiana stanu zobowiązań	30	22 408	2 431
Zmiana stanu rezerw i rozliczeń międzyokresowych	30	484	781
Zmiana stanu aktywów/zobowiązań z tytułu umów	30	8 148	-4 771
Zmiany w kapitale obrotowym		2 610	6 836
Wpływy (wydatki) z rozliczenia instrumentów pochodnych		238	468
Zapłacone odsetki z działalności operacyjnej		-15	-78
Zapłacony podatek dochodowy		-2 393	-5 351
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		12 316	20 129
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Wydatki na nabycie wartości niematerialnych		-374	-687
Wydatki na nabycie rzeczowych aktywów trwałych		-8 170	-1 662
Wpływy ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych		127	0
Wydatki na nabycie nieruchomości inwestycyjnych		-775	0
Wpływy ze sprzedaży nieruchomości inwestycyjnych		8 359	4 357
Wydatki netto na nabycie jednostek zależnych	38.1	0	-1 298
Wpływy netto ze sprzedaży jednostek zależnych	38.2	631	0
Otrzymane spłaty pożyczek udzielonych		5 301	591
Pożyczki udzielone		-6 482	-5 971
Wydatki na nabycie pozostałych aktywów finansowych		-14 000	0
Wpływy ze sprzedaży pozostałych aktywów finansowych		0	88
Otrzymane odsetki		329	81
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		-15 054	-4 501
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu zaciągnięcia kredytów i pożyczek		20 718	5 811
Spłaty kredytów i pożyczek		-9 457	-5 084
Spłata zobowiązań z tytułu leasingu		-3 826	-1 917
Odsetki zapłacone		-1 022	-689
Dywidendy wypłacone		-3 590	-6 581
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		2 824	-8 460
Zmiana netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		85	7 169
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu		12 501	5 321
Zmiana stanu z tytułu różnic kursowych		-132	11
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu		12 455	12 501

GRUPA KAPITAŁOWA PROJPRZEM MAKRUM S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach PLN)

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku

<i>Przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej</i>	<i>Kapitał podstawowy</i>	<i>Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej</i>	<i>różnice kursowe z przeliczenia</i>	<i>Kapitał zapasowy</i>	<i>Pozostałe kapitały rezerwowe</i>	<i>Zyski zatrzymane</i>	<i>Razem</i>	<i>Kapitał własny ogółem</i>
Na dzień 1 stycznia 2019 roku	5 983	52 991	-62	3 898	26 414	16 283	105 506	105 506
Zysk/(strata) netto za rok	0	0	0	0	0	5 556	5 556	5 556
Przekazanie wyniku finansowego na kapitał	0	0	0	7 948	0	-7 948	0	0
Wypłata dywidendy	0	0	0	0	0	-3 590	-3 590	-3 590
Przekazanie kapitału zapasowego na kapitał rezerwowy na nabycie akcji własnych	0	0	0	-5 000	5 000	0	0	0
Inne całkowite dochody netto za rok	0	0	264	0	0	0	264	264
Na dzień 31 grudnia 2019 roku	5 983	52 991	202	6 846	31 414	10 301	107 737	107 737

GRUPA KAPITAŁOWA PROJPRZEM MAKRUM S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach PLN)

<i>Przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej</i>	<i>Kapitał podstawowy</i>	<i>Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej</i>	<i>różnice kursowe z przeliczenia</i>	<i>Kapitał zapasowy</i>	<i>Pozostałe kapitały rezerwowe</i>	<i>Zyski zatrzymane</i>	<i>Razem</i>	<i>Kapitał własny ogółem</i>
Na dzień 1 stycznia 2018 roku	5 983	52 991	-280	438	36 171	6 075	101 377	101 377
Zmiany zasad (polityki) rachunkowości - wpływ wdrożenia MSSF 9	0	0	0	0	0	-555	-555	-555
Na dzień 1 stycznia 2018 roku (przekształcone)	5 983	52 991	-280	438	36 171	5 520	100 823	100 823
Zysk/(strata) netto za rok	0	0	0	0	0	11 047	11 047	11 047
Przekazanie wyniku finansowego na kapitał	0	0	0	3 460	-6 644	3 184	0	0
Wypłata dywidendy	0	0	0	0	0	-6 581	-6 581	-6 581
Przeniesienie do zysków zatrzymanych (sprzedaż przeszacowanych nieruchomości inwestycyjnych)	0	0	0	0	-3 113	3 113	0	0
Inne całkowite dochody netto za rok	0	0	217	0	0	0	217	217
Na dzień 31 grudnia 2018 roku	5 983	52 991	-62	3 898	26 414	16 283	105 506	105 506

ZASADY (POLITYKI) RACHUNKOWOŚCI ORAZ DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

1. Informacje ogólne

Grupa Kapitałowa PROJPRZEM MAKRUM S.A. („Grupa”) składa się z PROJPRZEM MAKRUM S.A. z siedzibą w Bydgoszczy przy ulicy Plac Kościeleckich 3 („Jednostka dominująca”, „Spółka”, „Emitent”) i jej spółek zależnych (nota 2.). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy obejmuje rok zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku oraz zawiera dane porównawcze za rok, zakończony 31 grudnia 2018 roku.

Jednostka dominująca jest wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000024679.

Jednostce dominującej nadano numer statystyczny REGON 002524300.

Czas trwania jednostki dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej jest nieoznaczony.

Podstawowym przedmiotem działania Grupy jest:

- produkcja konstrukcji metalowych PKD 2511.Z,
- roboty związane ze wnoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych PKD 4120.Z,
- roboty związane z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej PKD 4299.Z,
- wykonywanie wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych PKD 4322Z,
- realizacja projektów budowlanych związanych ze wnoszeniem budynków PKD 4110.Z.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera informacje z jednostkowego sprawozdania finansowego Spółki zależnej PROMStahl GmbH z siedzibą w Gehrden, Niemcy i może być (po spełnieniu dodatkowych wymogów określonych w niemieckich regulacjach prawnych) podstawą do zwolnienia z obowiązku badania jednostkowego sprawozdania finansowego PROMStahl GmbH z siedzibą w Gehrden, Niemcy.

Podmiotem bezpośrednio dominującym Spółki PROJPRZEM MAKRUM S.A. jest Grupa Kapitałowa Immobile S.A.

2. Skład Grupy Kapitałowej PROJPRZEM MAKRUM S.A.

W skład Grupy wchodzi PROJPRZEM MAKRUM S.A oraz następujące spółki zależne.

Jednostka	Siedziba	Zakres działalności	Procentowy udział Grupy w kapitale*	
			31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
PROMStahl GmbH	Gehrden k. Hannoveru	Sprzedaż wyrobów techniki przeładunkowej na terenie Niemiec i innych krajów Europy	100 %	100%
PROMStahl Polska Sp. z o.o	Koronowo	Sprzedaż wyrobów techniki przeładunkowej na terenie Polski i innych krajów Europy Środkowo-Wschodniej	100 %	100 %

GRUPA KAPITAŁOWA PROJPRZEM MAKRUM S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach PLN)

PROJPRZEM Budownictwo Sp. z o.o.	Bydgoszcz	Wykonawstwo w zakresie budownictwa przemysłowego	100 %	100 %
Promstahl Yükleme ve Endüstriyel Kapı Sistemleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi- stosowana nazwa PROMStahl Turcja**	Pendik/Stambuł	Sprzedaż wyrobów techniki przeładunkowej na terenie Turcji	0 % poprzez PROMStahl GmbH	100 % poprzez PROMStahl GmbH
Modulo Parking Sp. z o.o.	Bydgoszcz	Produkcja nowoczesnych systemów parkingowych	100 % poprzez PROMStahl Polska Sp. z o.o.	100 % poprzez PROMStahl Polska Sp. z o.o.
IFP Transylvania S.R.L	Bukareszt/Rumunia	Działalność hotelowa	0%	40%

* Udział w głosach jest równy udziałowi w kapitale

**Spółka jest w trakcie likwidacji, w ocenie Zarządu nie determinuje to do powstania działalności zaniechanej w jakimkolwiek segmencie operacyjnym ani nie wpływa na założenie kontynuacji działalności Grupy

W okresie sprawozdawczym Grupa otrzymała informację o zaprzestaniu działalności i wykreśleniu z odpowiednich rejestrów (odpowiednio w Turcji, Australii, Rumunii) poniższych podmiotów:

- PROMStahl Yükleme ve Endüstriyel Kapı Sistemleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi – Çamçeşme Mah. Tevfik İleri Cad. No: 193/1 – Pendik / Stambuł
(100% w kapitale zakładowym ma PROMStahl GmbH),
- PROMStahl PTY Ltd. Rageville QLD (4550), 31 Boshammer St., Australia
(100% w kapitale zakładowym ma PROJPRZEM MAKRUM S.A.),
- IFP TRANSYLVANIA S. R. L. București Sectorul 1, Strada, Nicolae Iorga nr 8-10, Rumunia
(40% w kapitale zakładowym ma PROJPRZEM MAKRUM S.A.).

Po dniu bilansowym wystąpiły zmiany w składzie Grupy Kapitałowej. W I kwartale 2020 roku Spółka objęła 100% udziałów w dwóch podmiotach, tj.:

- w nowo utworzonej spółce PROMStahl Ltd. w Wielkiej Brytanii oraz,
- w funkcjonującej na rynku spółce DPS Serwis Sp. z o.o. z siedzibą w Bydgoszczy.

W okresie 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2019 roku nie miały miejsca inne zmiany w składzie Grupy.

3. Skład Zarządu i Rady Nadzorczej

Na dzień 31 grudnia 2019 roku skład Zarządu PROJPRZEM MAKRUM S.A. przedstawiał się następująco:

- Piotr Szczepblewski Prezes Zarządu
- Dariusz Szczechowski Wiceprezes Zarządu

Na dzień 31 grudnia 2018 roku skład Zarządu PROJPRZEM MAKRUM S.A. przedstawiał się następująco:

- Piotr Szczepblewski Prezes Zarządu
- Dariusz Szczechowski Wiceprezes Zarządu
- Andrzej Goławski Wiceprezes Zarządu

W dniu 27 maja 2019 roku Pan Andrzej Goławski złożył oświadczenie w sprawie rezygnacji z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Spółki.

Skład Rady Nadzorczej Spółki na dzień 31 grudnia 2019 roku przedstawiał się następująco:

- Dariusz Skrocki Przewodniczący Rady Nadzorczej
- Sławomir Kamiński Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
- Piotr Fortuna Sekretarz Rady Nadzorczej
- Rafał Jerzy Członek Rady Nadzorczej
- Sławomir Winiecki Członek Rady Nadzorczej
- Marcin Marczuk Członek Rady Nadzorczej

Skład Rady Nadzorczej Spółki na dzień 31 grudnia 2018 roku przedstawiał się następująco:

- Dariusz Skrocki Przewodniczący Rady Nadzorczej
- Sławomir Kamiński Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
- Piotr Fortuna Sekretarz Rady Nadzorczej
- Rafał Jerzy Członek Rady Nadzorczej
- Sławomir Winiecki Członek Rady Nadzorczej
- Marcin Marczuk Członek Rady Nadzorczej

W dniu 25 września 2019 roku Pan Sławomir Kamiński poinformował o rezygnacji z pełnionej funkcji członkostwa w Radzie Nadzorczej z dniem odbycia najbliższego Walnego Zgromadzenia Jednostki dominującej.

4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 31 marca 2020 roku.

5. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

5.1. Profesjonalny osąd

Sporządzenie sprawozdania finansowego wymaga od Zarządu Emitenta osądów, szacunków oraz założeń, które mają wpływ na prezentowane przychody, koszty, aktywa i zobowiązania i powiązane z nimi noty oraz ujawnienia dotyczące zobowiązań warunkowych. Niepewność co do tych założeń i szacunków może spowodować istotne korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w przyszłości.

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości Zarząd dokonał następujących osądów, które mają największy wpływ na przedstawiane wartości bilansowej aktywów i zobowiązań.

Aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży

Dokonując reklasyfikacji aktywów do kategorii aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży Grupa ocenia stopień prawdopodobieństwa sprzedaży tych składników w okresie jednego roku od dnia reklasyfikacji. Reklasyfikacji dokonuje się jedynie w przypadkach, gdy sprzedaż jest wysoce prawdopodobna. Grupa sporządza plany sprzedaży własnego majątku nieoperacyjnego. Szczegóły dotyczące aktywów zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży zostały przedstawione w nocie 21.

Odpisy na oczekiwane straty kredytowe

W odniesieniu do należności z tytułu dostaw i usług, dla których odpisy aktualizujące szacuje się dla całego życia instrumentu, Grupa nie jest narażona na ryzyko kredytowe w związku z pojedynczym znaczącym kontrahentem. W konsekwencji szacunki odpisów są dokonywane na zasadzie zbiorowej, a należności zostały pogrupowane według okresu przeterminowania. Grupa zbudowała model służący do szacowania oczekiwanych strat z portfela należności. Szacunek odpisu jest oparty przede wszystkim o historycznie kształtujące się przeterminowania i powiązanie zalegania z faktyczną spłacalnością z ostatnich 3 lat. Szczegóły dotyczące dokonanych odpisów aktualizujących jak również przyjętych założeń zostały przedstawione w nocie 28.

Utrata wartości Goodwill – wartość firmy oraz znaku towarowego

Grupa dokonuje oceny przesłanek utraty wartości firmy (Goodwill) oraz znaku towarowego MAKRUM o nieokreślonym okresie użytkowania, które powstały w związku z nabyciem i późniejszym połączeniem ze Spółką MAKRUM Project Management Sp. z o.o., w oparciu o własny osąd i przeprowadzony obowiązkowych test na utratę wartości, który zgodnie z MSR 36 jest przeprowadzany co najmniej raz w roku. W przypadku zidentyfikowania przez Zarząd Spółki przesłanek utraty wartości aktywów, test wykonywany jest na każdy dzień sprawozdawczy, na który zostały zidentyfikowane przesłanki utraty wartości.

Podstawą testu są prognozy zdyskontowanych przyszłych przepływów finansowych dla ośrodka generującego przepływy pieniężne do którego została przypisana wartość firmy (segment konstrukcji stalowych). Informacje o wynikach przeprowadzonych przez Grupę analiz zostały zaprezentowane w nocie 23.

Wycena wartości nieruchomości inwestycyjnych

Grupa dokonuje wyceny nieruchomości inwestycyjnych do wartości godziwej w oparciu o posiadane wyceny niezależnych rzeczoznawców majątkowych oraz własny osąd zmiany warunków rynkowych i innych parametrów istotnie wpływających na wartość, zgodnie z przyjętą polityką wyceny nieruchomości inwestycyjnych. Szczegółowe dane dotyczące wyceny nieruchomości inwestycyjnych znajdują się w nocie 20.

Utrata wartości aktywów trwałych i obrotowych

Grupa dokonuje oceny przesłanek utraty wartości składników majątku trwałego. W momencie zidentyfikowania przesłanek utraty wartości Grupa robi test i ustala wartość odzyskiwalną. W przypadku aktywów obrotowych Grupa ocenia utratę wartości m. in. w oparciu o aktualną strukturę wiekową, indywidualną analizę realizacji aktywa.

Grupa dokonuje oceny przesłanek utraty wartości aktywów trwałych i obrotowych w oparciu o posiadane wyceny niezależnych rzeczoznawców majątkowych oraz własny osąd zmiany warunków rynkowych i innych parametrów istotnie wpływających na wartość. W przypadku zaistnienia przesłanki utraty wartości w stosunku do wcześniejszych wycen lub kosztu nabycia dokonywane są odpisy aktualizujące wartość tych aktywów.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwą instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek ustala się wykorzystując odpowiednie techniki wyceny. Przy wyborze odpowiednich metod i założeń Grupa kieruje się profesjonalnym osądem.

Przychody z umów z klientami

Zastosowana w MSSF 15 metoda pięciu kroków wymaga od Grupy zastosowania szeregu subiektywnych ocen wpływających na wielkość ujawnionych przychodów. Oceny te dotyczą zarówno terminu spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia jak i ceny transakcyjnej.

W przypadku zobowiązań do wykonania świadczenia, które Grupa spełnia w miarę upływu czasu (segment konstrukcje stalowe oraz budownictwo przemysłowe) stosuje się metodę opartą na ponoszonych nakładach. Przychody w tym przypadku rozpatrywane są proporcjonalnie do ponoszonych nakładów, a Grupa dokonuje oceny zgodności poniesionych nakładów z przyjętym budżetem związanym z danym zobowiązaniem do wykonania świadczenia oraz ocenę prawdopodobieństwa osiągnięcia planowanego przychodu.

Podstawą przyjęcia metody opartej na ponoszonych nakładach jest przeświadczenie Grupy, iż ta metoda najlepiej obrazuje przekazanie odbiorcom dóbr i usług z uwagi, iż prawo do dochodzenie wynagrodzenia za świadczone zobowiązanie i jego wysokości jest nierozdzielnie związana z udokumentowanymi nakładami. Jednocześnie odbiorca dóbr i usług otrzymuje korzyść związaną z poniesionymi nakładami. Wykonywane przez Grupę produkty i usługi w ramach segmentów konstrukcje stalowe i budownictwo przemysłowe powstają na bazie indywidualnych projektów i nie mają alternatywnego zastosowania tzn. nie mogą być zaoferowane i sprzedane innym klientom. W ocenie Grupy, na bazie warunków umownych i ogólnych warunków współpracy spółki Grupy posiadają prawo do uzyskania wynagrodzenia za wykonane prace w proporcji w jakiej zostały wykonane.

W przypadku zobowiązań do wykonania świadczenia spełnianych przez Grupę w określonym momencie (segment systemy przeładunkowe oraz pozostałe), przy ocenie momentu uzyskania przez klienta kontroli nad przyrzeczonymi dobrami i usługami kieruje się zarówno faktem fizycznego przekazania dobra lub wyświadczenia usługi jak i uwarunkowaniami prawnymi (np. momentem ustalenia prawa do zapłaty lub przejścia tytułu prawnego na nabywcę).

Przy określeniu ceny transakcyjnej Grupa opiera się przed wszystkim na zapisach umów (umów indywidualnych, ogólnych warunków zamówienia itp.) z klientami i ich analizie ekonomiczno-prawnej, oceniając czynniki wpływające na ewentualną zmienność wynagrodzenia, prawo do wynagrodzenie dodatkowego lub uwzględnienie innych czynników jak zmianę wartości pieniądza w czasie itp. Podział możliwej do uzyskania ceny transakcyjnej na poszczególne zobowiązania do wykonania świadczenia (jeżeli występuje więcej niż jedno zobowiązanie) dokonywany jest w oparciu o analizę cen rynkowych na podobne dobra i usługi, a w przypadku trudności w dokonaniu takiej oceny na podstawie poniesionych nakładów. To samo dotyczy także elementów wynagrodzenia zmiennego (np. upustów).

5.2. Niepewność szacunków i założeń

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień bilansowy, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym roku finansowym. Grupa przyjęła założenia i szacunki na temat przyszłości na podstawie wiedzy posiadanej podczas sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Występujące założenia i szacunki mogą ulec zmianie na skutek wydarzeń w przyszłości wynikających ze zmian rynkowych lub zmian nie będących pod kontrolą Grupy. Takie zmiany są odzwierciedlane w szacunkach lub założeniach w chwili wystąpienia.

Wycena rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych

Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych zostały oszacowane za pomocą metod aktuarialnych.

Przyjęta na koniec 2019 roku metodologia nie uległa zmianie w porównaniu do metodologii przyjętej do szacowania rezerw na świadczenia pracownicze w 2018 roku. W okresie sprawozdawczym nie zmieniły się wskaźniki finansowe będące podstawą szacunku na koniec grudnia 2019 roku w porównaniu do 2018 roku.

Założenia przyjęte do ustalenia wysokości rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych zostały przedstawione w nocie 26.

Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych (w tym wartości firmy)

Na każdy dzień bilansowy Grupa dokonuje oceny przesłanek utraty wartości rzeczowych składników trwałych i wartości aktywów niematerialnych. Poprzez przesłanki utraty wartości rozumie się zdarzenia wskazujące, iż mogło nastąpić obniżenie możliwych przyszłych oczekiwanych przepływów pieniężnych ze składnika aktywów trwałych. W przypadku zidentyfikowania przesłanek utraty wartości ustalana jest wartość odzyskiwalna.

Na dzień bilansowy wartość rynkowa aktywów (kapitalizacja) była niższa od wartości księgowej aktywów netto. Zarząd Spółki dominującej dokonał analizy wyników finansowych poszczególnych segmentów za rok sprawozdawczy oraz planowane wyniki segmentów w kolejnych okresach, a także planowane przyszłe przepływy pieniężne na podstawie przeprowadzonej analizy nie stwierdził utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych oraz aktywów niematerialnych.

Kurs akcji Jednostki dominującej na rynku regulowanym w dniu 30 grudnia 2019 roku wynosił 13,30 PLN za jedną akcją co odpowiada kapitalizacji Jednostki dominującej na poziomie 79,6 mln PLN (74,3% aktywów netto Grupy).

Zgodnie z przyjętymi zasadami rachunkowości wynikającymi z MSR36 jedną z przesłanek do rozpoznania utraty wartości aktywów jest sytuacja, gdy kapitalizacja rynkowa Jednostki dominującej jest niższa od jej wartości aktywów netto.

Zarząd Jednostki dominującej uważa, iż kapitalizacja rynkowa nie przesądza o utracie wartości aktywów Jednostki z uwagi na:

- w subiektywnej ocenie Zarządu niską efektywność polskiego rynku kapitałowego,
- niską wartość obrotów akcjami Jednostki dominującej na GPW w Warszawie – całkowita wartość obrotu akcjami Jednostki na GPW w roku 2019 wyniosła 1,5 mln PLN (średni wolumen to 353 sztuk akcji na sesję),
- stabilną sytuacją rynkową Jednostki dominującej popartą pozytywnymi wynikami Jednostki za lata 2017-2019.

Zarząd Jednostki dominującej przejrzał wycenę aktywów oraz zobowiązań Jednostki i stwierdził co następuje:

- 20,68 % aktywów netto to segment konstrukcji stalowych dla którego przeprowadzono test na utratę wartości ze względu na alokację wartości firmy i test został opisany w nocie 23.. Test nie wykazał utraty wartości zaangażowanych aktywów,
- 6,5% aktywów netto (*nie wchodzących w segment konstrukcji*) wycenianych jest w wartości godziwej wg operatorów, bo są to przede wszystkim nieruchomości inwestycyjne,

- pozostałe aktywa to przede wszystkim aktywa finansowe, gdzie Zarząd Jednostki dominującej nie widzi utraty wartości.

W związku z powyższym Zarząd Jednostki dominującej uważa, że nie ma przesłanek utraty wartości i nie przeprowadził testu.

Grupa przeprowadziła ponadto obowiązkowe testy na utratę wartości aktywów niematerialnych (wartość firmy, znak towarowy o nieokreślonym okresie użytkowania). Wymagało to oszacowania wartości użytkowej ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego należą te wartości niematerialne (segment konstrukcji stalowych). Oszacowanie wartości użytkowej polega na ustaleniu przyszłych przepływów pieniężnych generowanych przez ośrodek wypracowujący środki pieniężne i wymaga ustalenia stopy dyskontowej do zastosowania w celu obliczenia bieżącej wartości tych przepływów. Przyjęte w tym celu założenia zostały przedstawione w nocie 22.

Wycena nieruchomości inwestycyjnych

Grupa dokonuje wyceny nieruchomości inwestycyjnych w oparciu o posiadane wyceny niezależnych rzeczoznawców majątkowych, własny osąd, który podlega niepewności ze względu na zmiany parametrów rynkowych głównie takich jak możliwe do uzyskania stawki najmu, wartości rynkowe nieruchomości o zbliżonym potencjale i/lub stóp kapitalizacji. Szczegóły znajdują się w nocie 20.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

Utrata wartości pożyczek i należności od jednostek powiązanych

Grupa dokonuje analizy ryzyka kredytowego związanego z pożyczkami i należnościami z jednostkami powiązаныmi zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości. Dla tych pożyczek i należności na dzień 31 grudnia 2019 roku Grupa nie rozpoznała podwyższonego ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia, w związku z czym nie rozpoznała odpisów z tyt. oczekiwanych strat kredytowych.

Odpisy aktualizujące zapasy

Na dzień bilansowy Grupa ustala, czy nie nastąpiła utrata wartości zapasów wskutek niemożliwości wykorzystania w procesie produkcji lub sprzedaży po cenie przewyższającej wartość księgową. W takich przypadkach Zarząd Jednostki dominującej w oparciu o indywidualną analizę dokonuje kwantyfikacji odpisu aktualizującego mającego na celu doprowadzenie wyceny zapasów do wartości możliwej do uzyskania ze sprzedaży.

Zarząd Jednostki dominującej ponadto weryfikuje zapasy, które nie zostały wykorzystane w procesie produkcji przez okres dłuższy niż 12 miesięcy. W takim przypadku nierotujące zapasy również podlegają aktualizacji do momentu ich ewentualnego zużycia w procesie produkcji.

Odpisy aktualizujące zostały przedstawione w nocie 27.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego, wartości niematerialnych oraz aktywów z tytułu prawa do użytkowania. Grupa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

W przypadku, gdy okres korzystania ze składnika aktywów wynika z tytułów umownych, okres użytkowania odpowiada okresowi wynikającemu z tych tytułów umownych, jeżeli nie jest wystarczająco pewne, że nastąpi przeniesienie własności po zakończeniu umowy. W sytuacji, gdy szacowany okres użytkowania jest dłuższy niż okres wynikający z tytułów umownych, przyjmuje się szacowany okres użytkowania.

Umowy o usługę budowlaną

Grupa stosuje metodę opartą na ponoszonych nakładach przy zobowiązaniach do wykonania świadczenia, które Grupa spełnia w miarę upływu czasu. Stosowanie tej metody wymaga od Grupy szacowania proporcji dotychczas wykonanych prac do całości usług do wykonania. Gdyby szacunek łącznych kosztów realizacji tych umów wzrósł o 10%, w stosunku do oszacowania Grupy, kwota przychodu została by zmniejszona o 400 tys. PLN.

Niepewność związana z utworzonymi rezerwami

Grupa tworzy rezerwy na prawdopodobne zobowiązania, które jest w stanie w sposób wiarygodny oszacować w tym w szczególności rezerwy na naprawy gwarancyjne, które są tworzone w następstwie oszacowania spodziewanych i możliwych do oszacowania kosztów napraw, prac i robót gwarancyjnych związanych ze sprzedanymi wyrobami i świadczonymi usługami.

Informacje na temat utworzonych rezerw zostały zaprezentowane w notcie 34.

Niepewność związana z rozliczeniami podatkowymi

Regulacje dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych oraz obciążeń związanych z ubezpieczeniami społecznymi podlegają częstym zmianom. Te częste zmiany powodują brak odpowiednich punktów odniesienia, niespójne interpretacje oraz nieliczne ustanowione precedensy, które mogłyby mieć zastosowanie. Obowiązujące przepisy zawierają również niejasności, które powodują różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych, zarówno pomiędzy organami państwowymi jak i organami państwowymi i przedsiębiorstwami.

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności (na przykład kwestie celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i grzywien, a wszelkie dodatkowe zobowiązania podatkowe, wynikające z kontroli, muszą zostać zapłacone wraz z wysokimi odsetkami. Te warunki powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest większe niż w krajach o bardziej dojrzałym systemie podatkowym.

W konsekwencji, kwoty prezentowane i ujawniane w sprawozdaniach finansowych mogą się zmienić w przyszłości w wyniku ostatecznej decyzji organu kontroli podatkowej.

Z dniem 15 lipca 2016 r. do Ordynacji Podatkowej zostały wprowadzone zmiany w celu uwzględnienia postanowień Ogólnej Klauzuli Zapobiegającej Nadużyciom (GAAR). GAAR ma zapobiegać powstawaniu i wykorzystywaniu sztucznych struktur prawnych tworzonych w celu uniknięcia zapłaty podatku w Polsce. GAAR definiuje unikanie opodatkowania jako czynność dokonaną przede wszystkim w celu osiągnięcia korzyści podatkowej, sprzecznej w danych okolicznościach z przedmiotem i celem przepisów ustawy podatkowej. Zgodnie z GAAR taka czynność nie skutkuje osiągnięciem korzyści podatkowej, jeżeli sposób działania był sztuczny. Wszelkie występowanie (i) nieuzasadnionego dzielenia operacji, (ii) angażowania podmiotów pośredniczących mimo braku uzasadnienia ekonomicznego lub gospodarczego, (iii) elementów wzajemnie się znoszących lub kompensujących oraz (iv) inne działania o podobnym działaniu do wcześniej wspomnianych, mogą być potraktowane jako przesłanka istnienia sztucznych czynności podlegających przepisom GAAR. Nowe regulacje będą wymagać znacznie większego osądu przy ocenie skutków podatkowych poszczególnych transakcji.

Klauzulę GAAR należy stosować w odniesieniu do transakcji dokonanych po jej wejściu w życie oraz do transakcji, które zostały przeprowadzone przed wejściem w życie klauzuli GAAR, ale dla których po dacie wejścia klauzuli w życie korzyści były lub są nadal osiągane. Wdrożenie powyższych przepisów umożliwi polskim

organom kontroli podatkowej kwestionowanie realizowanych przez podatników prawnych ustaleń i porozumień, takich jak restrukturyzacja i reorganizacja Grupy.

Grupa ujmuje i wycenia aktywa lub zobowiązania z tytułu bieżącego i odroczonego podatku dochodowego przy zastosowaniu wymogów MSR 12 Podatek dochodowy w oparciu o zysk (stratę podatkową), podstawę opodatkowania, nierozliczone straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe i stawki podatkowe, uwzględniając ocenę niepewności związanych z rozliczeniami podatkowymi. Gdy istnieje niepewność co do tego, czy i w jakim zakresie organ podatkowy będzie akceptował poszczególne rozliczenia podatkowe transakcji, Grupa ujmuje te rozliczenia uwzględniając ocenę niepewności.

6. Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, za wyjątkiem wyceny niektórych aktywów trwałych (nieruchomości inwestycyjnych) oraz instrumentów pochodnych i innych instrumentów finansowych, które są wyceniane w wartości godziwej, jeśli występują w Grupie.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych PLN, a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach PLN.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej w dającej się przewidzieć przyszłości.

W roku 2020 pojawiło się ryzyko pogorszenia koniunktury w następstwie rozprzestrzeniającej się pandemii koronawirusa wywołującej chorobę COVID-19, rozprzestrzeniające się w Polsce oraz Europie. Zagrożenie to, w przypadku splotu niekorzystnych okoliczności, którego nie jesteśmy na dzień publikacji niniejszego sprawozdania finansowego w stanie ocenić, może spowodować ograniczenie zakresu prowadzonej przez Spółkę działalności co w konsekwencji może mieć wpływ na przyjęte założenie kontynuacji działania. Ponadto w związku z ryzykiem przesunięcia terminów realizacji zawartych już kontraktów lub opóźnieniem planów dotyczących zawierania kolejnych kontraktów na 2020 rok, a także możliwym wstrzymaniem prowadzenia działalności w wybranych segmentach Spółki, Zarząd przeanalizował negatywne scenariusze mogące mieć wpływ na kontynuację w dającej się przewidzieć przyszłości.

Zarząd podjął szereg działań zmierzających do ograniczenia wpływu epidemii na sytuację finansową Grupy. Szczegółowe informacje zawarte zostały w nocie 45. dotyczącej zdarzeń po dniu bilansowym.

Pomimo istotnych zagrożeń związanych z chorobą COVID-19, Zarząd Jednostki dominującej nie zidentyfikował istotnej niepewności związanej z kontynuacją działalności spółek z Grupy na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego do publikacji i Zarząd ocenił, iż przyjęte przy jego sporządzeniu założenie kontynuowania działalności przez spółki z Grupy jest właściwe.

6.1. Oświadczenie o zgodności

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej sporządzone zostało zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (dalej „MSSF”), zatwierdzonymi przez Unię Europejską, obowiązującymi dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku.

Niektóre jednostki Grupy prowadzą swoje księgi rachunkowe zgodnie z polityką (zasadami) rachunkowości określoną przez Ustawę z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości („Ustawa”) z późniejszymi zmianami i wydanymi na jej podstawie przepisami („polskie standardy rachunkowości”) lub zgodnie z lokalną polityką (zasadami) rachunkowości państwa, w którym znajduje się siedziba danej jednostki (w przypadku Spółki PROMStahl GmbH). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera korekty nie zawarte w księgach rachunkowych jednostek Grupy, wprowadzone w celu doprowadzenia sprawozdań finansowych tych jednostek do zgodności z MSSF.

6.2. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdań finansowych

Skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy zostały przedstawione w PLN, które są również walutą funkcjonalną jednostki dominującej. Dla każdej z jednostek zależnych ustalana jest waluta funkcjonalna i aktywa oraz zobowiązania danej jednostki są mierzone w tej walucie funkcjonalnej. Grupa stosuje metodę konsolidacji bezpośredniej i wybrała sposób rozliczania zysków lub strat z przeliczenia, który jest zgodny z tą metodą.

7. Zmiana polityki rachunkowości i porównywalność danych

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym dokonano zmian zasad rachunkowości opisanych w nocie 9.

8. Istotne zasady rachunkowości

8.1. Zasady konsolidacji

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe *PROJPRZEM MAKRUM S.A.* oraz sprawozdania finansowe jednostek przez nią kontrolowanych (zależnych) sporządzone każdorazowo za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy co sprawozdanie jednostki dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości zastosowane dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym charakterze. W celu eliminacji jakichkolwiek rozbieżności w stosowanych zasadach rachunkowości wprowadza się korekty.

Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski wynikające z transakcji w ramach Grupy, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane chyba, że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę, a przestają być konsolidowane od dnia ustania kontroli. Sprawowanie kontroli przez jednostkę dominującą ma miejsce wtedy, gdy:

- posiada władzę nad danym podmiotem,
- podlega ekspozycji na zmienne zwroty lub posiada prawa do zmiennych zwrotów z tytułu swojego zaangażowania w danej jednostce,
- ma możliwość wykorzystania władzy w celu kształtowania poziomu generowanych zwrotów.

Grupa weryfikuje fakt sprawowania kontroli nad innymi jednostkami, jeżeli wystąpiła sytuacja wskazująca na zmianę jednego lub kilku z wyżej wymienionych warunków sprawowania kontroli.

W sytuacji, gdy Grupa posiada mniej niż większość praw głosu w danej jednostce, ale posiadane prawa głosu są wystarczające do jednostronnego kierowania istotnymi działaniami tej jednostki, oznacza to, że sprawuje nad nią władzę. W momencie oceny, czy prawa głosu w danej jednostce są wystarczające dla zapewnienia władzy, Grupa analizuje wszystkie istotne okoliczności, w tym:

- wielkość posiadanego pakietu praw głosu w porównaniu do rozmiaru udziałów i stopnia rozproszenia praw głosu posiadanych przez innych udziałowców;
- potencjalne prawa głosu posiadane przez Grupę, innych udziałowców lub inne strony;
- prawa wynikające z innych ustaleń umownych; a także
- dodatkowe okoliczności, które mogą dowodzić, że Grupa posiada lub nie posiada możliwości kierowania istotnymi działaniami w momencie podejmowania decyzji, w tym schematy głosowania zaobserwowane na poprzednich zgromadzeniach udziałowców.

Zmiany w udziale własnościowym jednostki dominującej, które nie skutkują utratą kontroli nad jednostką zależną są ujmowane jako transakcje kapitałowe. W takich przypadkach w celu odzwierciedlenia zmian we względnych udziałach w jednostce zależnej Grupa dokonuje korekty wartości bilansowej udziałów kontrolujących oraz udziałów niekontrolujących. Wszelkie różnice pomiędzy kwotą korekty udziałów niekontrolujących a wartością

godziwą kwoty zapłaconej lub otrzymanej odnoszone są na kapitał własny i przypisywane do właścicieli jednostki dominującej.

8.2. Połączenia przedsięwzięć

Transakcje połączenia przedsięwzięć, wchodzące w zakres MSSF 3, rozliczane są metodą przejęcia.

Na dzień objęcia kontroli aktywa i pasywa jednostki przejmowanej są wyceniane zasadniczo według wartości godziwej oraz zgodnie z MSSF 3 identyfikowane są aktywa i zobowiązania, bez względu na to czy były one ujawniane w sprawozdaniu finansowym przejmowanej jednostki przed przejęciem.

Zapłata przekazana w zamian za kontrolę obejmuje wydane aktywa, zaciągnięte zobowiązania oraz wyemitowane instrumenty kapitałowe, wycenione w wartości godziwej na dzień przejęcia. Elementem zapłaty jest również warunkowa zapłata, wyceniana w wartości godziwej na dzień przejęcia. Koszty powiązane z przejęciem (doradztwo, wyceny itp.) nie stanowią zapłaty za przejęcie, lecz ujmowane są w dacie poniesienia jako koszt.

Wartość firmy (zysk) kalkulowana jest jako różnica dwóch wartości:

- suma zapłaty przekazanej za kontrolę, udziałów niedających kontroli (wycenionych w proporcji do przejętych aktywów netto) oraz wartości godziwej pakietów udziałów (akcji) posiadanych w jednostce przejmowanej przed datą przejęcia oraz
- wartość godziwa możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywów netto jednostki.

Nadwyżka sumy skalkulowanej w sposób wskazany powyżej ponad wartość godziwą możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywów netto jednostki jest ujmowana w aktywach skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej jako wartość firmy. Wartość firmy odpowiada płatności dokonanej przez przejmującego w oczekiwaniu na przyszłe korzyści ekonomiczne z tytułu aktywów, których nie można pojedynczo zidentyfikować ani osobno ująć. Po początkowym ujęciu wartość firmy zostaje wyceniona według ceny nabycia pomniejszonej o łączne odpisy z tytułu utraty wartości.

W przypadku gdy w/w suma jest niższa od wartości godziwej możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywów netto jednostki, różnica ujmowana jest niezwłocznie w wyniku. Grupa ujmuje zysk z przejęcia w pozycji pozostałych przychodów operacyjnych.

8.3. Wycena do wartości godziwej

Nieruchomości inwestycyjne, akcje spółek, udziały, niektóre aktywa i pasywa jednostki wyceniane są w wartości godziwej. W wycenie wartości godziwej aktywów lub zobowiązań, jednostka wykorzystuje dane rynkowe obserwowalne w zakresie w jakim jest to możliwe. W przypadku gdy zastosowanie "Poziomu 1" do wyceny nie jest możliwe, Grupa angażuje zewnętrznych wykwalifikowanych rzeczoznawców do przeprowadzenia wyceny. Grupa ściśle współpracuje z niezależnymi rzeczoznawcami w celu ustalenia odpowiednich technik wyceny i danych wsadowych do modelu.

Do wyceny w wartości godziwej jednostka wybiera technikę adekwatną do sytuacji, w jakiej się znajduje, wykorzystując w maksymalnym stopniu obserwowalne (mieralne, obiektywne itd.) dane wejściowe (np. informacje pochodzące z aktywnych rynków - z rynku walutowego lub towarowego), a w stopniu minimalnym - dane nieobserwowalne (subiektywne, niepochodzące z aktywnego rynku) - § 61 MSSF 13.

MSSF 13 wprowadza hierarchię ustalania wartości godziwej, opartą na trzech poziomach pozyskania informacji wejściowych.

Poziom 1 - zawiera dane wejściowe pochodzące z aktywnego rynku i jest traktowany jako źródło najbardziej wiarygodnych danych. Dane z tego poziomu są stosowane zawsze, gdy tylko jest to możliwe.

Poziom 2 - zawiera dane wejściowe inne niż pochodzące z aktywnego rynku, które jednak są obserwowalne (pośrednio lub bezpośrednio). Ten poziom obejmuje następujące możliwe źródła informacji i dane: notowania dla

podobnych aktywów i pasywów pochodzące z aktywnego rynku; notowania dla takich samych albo podobnych aktywów i pasywów z rynków, które nie są aktywne; rynki inne niż rynki notowane, będące jednak rynkami obserwowalnymi (stopy procentowe, spready kredytowe itp.); inne rynkowo potwierdzone informacje.

Poziom 3 - zawiera dane o charakterze nieobserwowalnym, stosowane wówczas, gdy nie można uzyskać informacji z pierwszych dwóch poziomów wyceny.

Informacje na temat technik wyceny i danych wsadowych wykorzystanych do wyceny wartości godziwej poszczególnych aktywów i pasywów są ujawnione w notcie 42.1.

8.4. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej

Transakcje wyrażone w walutach innych niż PLN są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż PLN są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych lub w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, kapitalizowane w wartości aktywów. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej. Zyski lub straty wynikające z przeliczenia aktywów i zobowiązań niepieniężnych ujmowanych w wartości godziwej są ujmowane zgodnie z ujęciem zysku lub straty z tytułu zmiany wartości godziwej (czyli odpowiednio w innych całkowitych dochodach lub w zysku lub stracie w zależności od tego, gdzie ujmowana jest zmiana wartości godziwej).

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

	<i>31 grudnia 2019</i>	<i>31 grudnia 2018</i>
TRY	0,6380	0,7108
EUR	4,2585	4,3000

Walutą funkcjonalną zagranicznych jednostek zależnych jest euro i lira turecka. Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania tych zagranicznych jednostek zależnych są przeliczane na walutę prezentacji Grupy po kursie obowiązującym na dzień bilansowy, a ich sprawozdania z całkowitych dochodów są przeliczane po średnim ważonym kursie wymiany za dany okres obrotowy. Różnice kursowe powstałe w wyniku takiego przeliczenia są ujmowane w innych całkowitych dochodach i akumulowane w oddzielnej pozycji kapitału własnego. W momencie zbycia podmiotu zagranicznego, różnice kursowe zakumulowane w kapitale własnym, dotyczące danego podmiotu zagranicznego, są ujmowane w zysku lub stracie.

Wartość firmy powstała na nabyciu podmiotu zagranicznego oraz wszelkie korekty z tytułu wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań na takim nabyciu są traktowane jako aktywa lub zobowiązania takiego podmiotu zagranicznego i przeliczane po średnim kursie ustalonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski obowiązującym na dzień bilansowy.

Średnie ważone kursy wymiany za poszczególne okresy obrotowe kształtowały się następująco:

	<i>rok zakończony 31 grudnia 2019</i>	<i>rok zakończony 31 grudnia 2018</i>
TRY	0,6793	0,7796
EUR	4,3016	4,2595

8.5. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia/ kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają zysk lub stratę w momencie ich poniesienia.

Cena nabycia rzeczowych aktywów trwałych przekazanych przez klientów jest ustalana w wysokości ich wartości godziwej na dzień objęcia kontroli.

W dacie przyjęcia aktywa do używania Grupa Kapitałowa PROJPRZEM MAKRUM S.A. wycenia rzeczowy majątek trwały w cenach nabycia lub kosztach wytworzenia.

Jako wycenę następującą po początkowym ujęciu przyjmuje się kosztowy model wyceny środków trwałych – MSR 16.30.

Na dzień przejścia na MSSF Grupa dokonała przeszacowania wybranych rzeczowych aktywów trwałych do wartości godziwej i przyjęła tak ustaloną wartość jako koszt zakładany.

Środki trwałe w budowie powstające dla celów produkcyjnych, wynajmu lub administracyjnych, prezentowane są w bilansie wg kosztu wytworzenia pomniejszonego o odpisy z tytułu utraty wartości. Koszt wytworzenia zwiększany jest o opłaty oraz dla określonych aktywów o koszty finansowania zewnętrznego skapitalizowane zgodnie z zasadami określonymi w zasadach rachunkowości Grupy. Amortyzacja dotycząca środków trwałych rozpoczyna się w momencie rozpoczęcia ich użytkowania.

Amortyzację wylicza się dla wszystkich środków trwałych, z pominięciem gruntów oraz środków trwałych w budowie, przez oszacowany okres ekonomicznej przydatności tych środków, używając metody liniowej, z uwzględnieniem wartości rezydualnych, przy zastosowaniu następujących rocznych stawek amortyzacji:

budynki i budowle	2,5-10,0%,
maszyny i urządzenia, środki transportu oraz pozostałe	4,5-30,0%,
środki transportu oraz pozostałe	4,5-30,0%.

Zyski lub straty wynikłe ze sprzedaży/likwidacji lub zaprzestania użytkowania środków trwałych są określane jako różnica pomiędzy przychodami ze sprzedaży, a wartością netto tych środków trwałych i są ujmowane w rachunku zysków i strat.

8.6. Nieruchomości inwestycyjne

Nieruchomości inwestycyjne początkowo wycenia się według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia z uwzględnieniem kosztów przeprowadzenia transakcji. Po początkowym ujęciu nieruchomości inwestycyjne są wyceniane według wartości godziwej. Zyski lub straty wynikające ze zmian wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych są ujmowane w rachunku zysków i strat w okresie, w którym powstały. Wartość godziwa nieruchomości inwestycyjnej odzwierciedla warunki rynkowe na dzień bilansowy.

Przy przeniesieniu nieruchomości zajmowanej przez właściciela do nieruchomości inwestycyjnych wykazywanych w wartości godziwej Grupa stosuje MSR 16 aż do dnia zmiany sposobu użytkowania tej nieruchomości. Ustalona na ten dzień różnicę między wartością bilansową nieruchomości a jej wartością godziwą Grupa traktuje w taki sam sposób jak przeszacowanie zgodnie z MSR 16 Środki trwałe. Par. 62 lit. B. MSR 40 nakazuje zwiększenie dotychczasowej wartości bilansowej nieruchomości odnieść bezpośrednio w kapitał z aktualizacji wyceny. Przy późniejszym zbyciu nieruchomości inwestycyjnej kapitał z aktualizacji wyceny zawarty w kapitale własnym przenosi się do zysków zatrzymanych.

W przypadku przeniesienia nieruchomości z zapasów do nieruchomości inwestycyjnych, które będą wykazywane w wartości godziwej, różnicę między wartością godziwą nieruchomości ustaloną na dzień przeniesienia a jej poprzednią wartością bilansową, ujmuje się w zysku lub stracie.

W przypadku przeniesienia nieruchomości inwestycyjnej do aktywów wykorzystywanych przez właściciela lub do zapasów, domniemany koszt takiego składnika aktywów, który zostanie przyjęty dla celów jego ujęcia w innej kategorii jest równy wartości godziwej nieruchomości ustalonej na dzień zmiany jej sposobu użytkowania.

Na dzień 31.12.2019 roku Grupa nie posiada już prawa wieczystego użytkowania gruntu w ramach nieruchomości inwestycyjnych. Prawo to zostało sprzedane w 2018 roku.

8.7. Wartości niematerialne

W dacie przyjęcia aktywa do użytkowania Grupa Kapitałowa PROJPRZEM MAKRUM S.A. ujmuje wartości niematerialne w ewidencji według cen nabycia lub kosztów wytworzenia.

Jako wycenę następującą po początkowym ujęciu przyjmuje się kosztowy model wyceny wartości niematerialnych – MSR 38.74.

Nakłady poniesione na prace rozwojowe wykonane w ramach danego przedsięwzięcia są przenoszone na kolejny okres, jeżeli można uznać, że zostaną one w przyszłości odzyskane. Po początkowym ujęciu nakładów na prace rozwojowe, stosuje się model kosztu historycznego, zgodnie z którym składniki aktywów są ujmowane według cen nabycia pomniejszonych o skumulowaną amortyzację i skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wszelkie nakłady przeniesione na kolejny okres są amortyzowane przez przewidywany okres uzyskiwania przychodów ze sprzedaży z danego przedsięwzięcia.

Koszty prac rozwojowych są poddawane ocenie pod kątem ewentualnej utraty wartości corocznie – jeśli składnik aktywów nie został jeszcze oddany do użytkowania, lub częściej – gdy w ciągu okresu sprawozdawczego pojawi się przesłanka utraty wartości wskazująca na to, że ich wartość bilansowa może nie być możliwa do odzyskania.

Grupa dokonuje odpisów amortyzacyjnych metodą liniową następująco:

licencje na oprogramowanie komputerów – od 2 do 4 lat,

koszty zakończonych prac rozwojowych – w ciągu 5 lat,

know – how – 10 lat.

8.8. Wartość firmy (Goodwill)

Wartość firmy z tytułu przejęcia jednostki jest początkowo ujmowana według ceny nabycia stanowiącej kwotę nadwyżki:

- sumy:
- przekazanej zapłaty,
- kwoty wszelkich niekontrolujących udziałów w jednostce przejmowanej oraz
- w przypadku połączenia jednostek realizowanego etapami wartości godziwej na dzień przejęcia udziału w kapitale jednostki przejmowanej, należącego poprzednio do jednostki przejmującej.
- nad wartością godziwą netto ustaloną na dzień przejęcia wartości możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań.

Po początkowym ujęciu, wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Test na utratę wartości przeprowadza się raz na rok lub częściej, jeśli wystąpią ku temu przesłanki. Wartość firmy nie podlega amortyzacji.

Na dzień przejęcia nabyta wartość firmy jest alokowana do każdego z ośrodków wypracowujących środki pieniężne, które mogą skorzystać z synergii połączenia. Każdy ośrodek, lub zespół ośrodków, do którego została przypisana wartość firmy:

- odpowiada najniższemu poziomowi w Grupie, na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze oraz
- jest nie większy niż jeden segment operacyjny określony zgodnie z MSSF 8 Segmenty operacyjne.

Odpis z tytułu utraty wartości ustalany jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego została alokowana dana wartość firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa, ujęty zostaje odpis z tytułu utraty wartości. W przypadku, gdy wartość firmy stanowi część ośrodka wypracowującego środki pieniężne i dokonana zostanie sprzedaż części działalności w ramach tego ośrodka, przy ustalaniu zysków lub strat ze sprzedaży takiej działalności wartość firmy związana ze sprzedaną działalnością zostaje włączona do jej wartości bilansowej. W takich okolicznościach sprzedana wartość firmy jest ustalana na podstawie względnej wartości sprzedanej działalności i wartości zachowanej części ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

8.9. Leasing

Leasing (od 1 stycznia 2019 roku)

Grupa jako leasingobiorca

Dla każdej umowy zawartej 1 stycznia 2019 roku lub później Grupa podejmuje decyzję, czy umowa jest lub zawiera leasing. Leasing został zdefiniowany jako umowa lub część umowy, która przekazuje prawo do kontroli użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów (bazowy składnik aktywów) na dany okres w zamian za wynagrodzenie. W tym celu analizuje się trzy podstawowe aspekty:

- czy umowa dotyczy zidentyfikowanego składnika aktywów, który albo jest wyraźnie określony w umowie lub też w sposób dorozumiany w momencie udostępnienia składnika aktywów Grupie,
- czy Grupa ma prawo do uzyskania zasadniczo wszystkich korzyści ekonomicznych z użytkowania składnika aktywów przez cały okres użytkowania w zakresie określonym umową,
- czy Grupa ma prawo do kierowania użytkowaniem zidentyfikowanego składnika aktywów przez cały okres użytkowania.

W dacie rozpoczęcia Grupa ujmuje składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania i zobowiązanie z tytułu leasingu. Prawo do użytkowania jest pierwotnie wyceniane w cenie nabycia składającej się z wartości początkowej zobowiązania z tytułu leasingu, początkowych kosztów bezpośrednich, szacunku kosztów przewidywanych w związku z demontażem bazowego składnika aktywów i opłat leasingowych zapłaconych w dacie rozpoczęcia lub przed nią, pomniejszonych o zachęty leasingowe.

Grupa amortyzuje prawa do użytkowania metodą liniową od daty rozpoczęcia do końca okresu użytkowania prawa do użytkowania (według stawek stosowanych jak dla własnych środków trwałych) lub do końca okresu leasingu, w zależności od tego, która z tych dat jest wcześniejsza. Jeśli występują ku temu przesłanki, prawa do użytkowania poddaje się testom na utratę wartości zgodnie z MSR 36.

Na dzień rozpoczęcia Grupa wycenia zobowiązanie z tytułu leasingu w wartości bieżącej opłat leasingowych pozostających do zapłaty z wykorzystaniem stopy procentowej leasingu, jeśli można ją łatwo ustalić. W przeciwnym wypadku stosuje się krańcową stopę procentową leasingobiorcy. Po dacie rozpoczęcia kwota zobowiązań z tytułu leasingu zostaje zwiększona w celu odzwierciedlenia odsetek i zmniejszona o dokonane płatności leasingowe. Ponadto wartość bilansowa zobowiązań z tytułu leasingu podlega ponownej wycenie w przypadku zmiany okresu leasingu, zmiany zasadniczo stałych opłat leasingowych lub zmiany osądu odnośnie zakupu aktywów bazowych.

Opłaty leasingowe uwzględniane w wartości zobowiązania z tytułu leasingu składają się ze stałych opłat leasingowych, zmiennych opłat leasingowych zależnych od indeksu lub stawki, kwot oczekiwanych do zapłaty jako gwarantowana wartość końcowa oraz płatności z tytułu opcji wykonania kupna, jeśli ich wykonanie jest racjonalnie pewne.

W kolejnych okresach zobowiązanie z tytułu leasingu jest pomniejszane o dokonane spłaty i powiększane o naliczone odsetki. Wycena zobowiązania z tytułu leasingu jest aktualizowana w celu odzwierciedlenia zmian umowy oraz ponownej oceny okresu leasingu, wykonania opcji kupna, gwarantowanej wartości końcowej lub opłat leasingowych zależnych od indeksu lub stawki. Co do zasady aktualizacja wartości zobowiązania jest ujmowana jako korekta składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania.

Grupa stosuje dopuszczone standardem praktyczne rozwiązania dotyczące leasingów krótkoterminowych oraz leasingów, w których bazowy składnik aktywów jest niskiej wartości. W odniesieniu do takich umów zamiast ujmować aktywa z tytułu prawa do użytkowania i zobowiązania z tytułu leasingu, opłaty leasingowe ujmuje się w wyniku metodą liniową w trakcie okresu leasingu.

Prawo użytkowania wieczystego gruntów jest przez Grupę oceniane jako leasing zgodnie z MSSF 16 i jako taki zostało potraktowane. Okres leasingu dla takich praw jest oceniany na ogólnych zasadach, przy czym ewentualny plan sprzedaży prawa użytkowania wieczystego nie jest traktowany jako zakończenie umowy leasingowej. Jest prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji aktywa z tytułu prawa do użytkowania.

Aktywa w leasingu (do 31 grudnia 2018 roku)

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Grupę zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Opłaty leasingowe są rozdzielane pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania z tytułu leasingu, w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania. Koszty finansowe są ujmowane w zysku lub stracie chyba, że spełnione są wymogi kapitalizacji.

Zasady amortyzacji środków trwałych użytkowanych na mocy leasingu finansowego powinny być spójne z zasadami stosowanymi przy amortyzacji własnych aktywów Grupy podlegających amortyzacji. Przy braku wystarczającej pewności, że leasingobiorca uzyska tytuł własności przed końcem okresu leasingu, środki trwałe użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane przez krótszy z dwóch okresów: szacowany okres użytkowania środka trwałego lub okres leasingu. Umowy leasingowe, zgodnie, z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty operacyjne w zysku lub stracie metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Warunkowe opłaty leasingowe są ujmowane jako koszt w okresie, w którym stają się należne.

8.10. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Grupa dokonuje przeglądu wartości bilansowych posiadanego majątku trwałego i wartości niematerialnych w celu stwierdzenia, czy nie występują przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Jeżeli stwierdzono istnienie takich przesłanek, szacowana jest wartość odzyskiwalna danego składnika aktywów w celu ustalenia potencjalnego odpisu z tego tytułu. W sytuacji, gdy składnik aktywów nie generuje przepływów pieniężnych, które są w znacznym stopniu niezależne od przepływów generowanych przez inne aktywa, analizę przeprowadza się dla grupy aktywów generujących przepływy pieniężne, do której należy dany składnik aktywów. Jeśli możliwe jest wskazanie wiarygodnej i jednolitej podstawy alokacji, składniki majątku trwałego Grupy są alokowane do poszczególnych jednostek generujących przepływy pieniężne lub do najmniejszych grup jednostek generujących takie przepływy, przy czym za najmniejszą jednostkę generującą takie przepływy uważa się segment operacyjny.

Wartość odzyskiwalna jest ustalana jako wyższa spośród dwóch wartości: wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży lub wartość użytkowa. Ta ostatnia wartość odpowiada wartości bieżącej szacunku przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy użyciu stopy dyskonta przed opodatkowaniem uwzględniającej aktualną rynkową wartość pieniądza w czasie oraz ryzyko specyficzne dla danego składnika aktywów.

Jeżeli wartość odzyskiwana jest niższa od wartości bilansowej aktywów lub jednostki generującej przepływy pieniężne, wartość bilansową tego składnika lub jednostki pomniejsza się do wartości odzyskiwalnej. Stratę z tytułu utraty wartości ujmuje się niezwłocznie jako koszt okresu. Jeżeli strata z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu, wartość netto składnika aktywów lub jednostki generującej przepływy pieniężne jest zwiększana do nowej oszacowanej wartości odzyskiwanej, nie przekraczającej jednak wartości bilansowej tego składnika aktywów jaka byłaby ustalona, gdyby w poprzednich latach nie ujęto straty z tytułu utraty wartości składnika aktywów lub jednostki generującej przepływy pieniężne. Odwrócenie straty z tytułu utraty wartości ujmuje się niezwłocznie w rachunku zysków i strat.

8.11. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego bezpośrednio związanego z nabyciem lub wytworzeniem dostosowywanych składników majątku, są doliczane do kosztów wytworzenia takich środków trwałych, aż do momentu oddania tych środków trwałych do użytkowania. Koszty te są pomniejszane o przychody uzyskane z tymczasowego inwestowania środków pozyskanych na wytworzenie danego składnika aktywów.

Wszelkie pozostałe koszty finansowania zewnętrznego są odnoszone bezpośrednio w ciężar rachunku zysków i strat w okresie, w którym zostały poniesione.

8.12. Aktywa finansowe

Klasyfikacja aktywów finansowych

Aktywa finansowe klasyfikowane są do następujących kategorii wyceny:

- wyceniane według zamortyzowanego kosztu,
- wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Grupa klasyfikuje składnik aktywów finansowych na podstawie modelu biznesowego jednostki w zakresie zarządzania aktywami finansowymi oraz charakterystyki wynikających z umowy przepływów pieniężnych dla składnika aktywów finansowych (tzw. „kryterium SPPI”). Grupa dokonuje reklasyfikacji inwestycji w instrumenty dłużne wtedy i tylko wtedy, gdy zmianie ulega model zarządzania tymi aktywami.

Wycena na moment początkowego ujęcia

Z wyjątkiem niektórych należności z tytułu dostaw i usług, w momencie początkowego ujęcia Grupa wycenia składnik aktywów finansowych w jego wartości godziwej, którą w przypadku aktywów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy powiększa się o koszty transakcyjne, które można bezpośrednio przypisać do nabycia tych aktywów finansowych.

Zaprzestanie ujmowania

Aktywa finansowe wyłącza się z ksiąg rachunkowych, w sytuacji gdy:

- Prawa do uzyskania przepływów pieniężnych z aktywów finansowych wygasły, lub
- Prawa do uzyskania przepływów pieniężnych z aktywów finansowych zostały przeniesione a Grupa dokonała przeniesienia zasadniczo całego ryzyka i wszystkich pożytków z tytułu ich własności.

Wycena po początkowym ujęciu

Dla celów wyceny po początkowym ujęciu, aktywa finansowe klasyfikowane są do jednej z czterech kategorii:

- Instrumenty dłużne wyceniane w zamortyzowanym koszcie,
- Instrumenty dłużne wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody,
- Instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody,
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Instrumenty dłużne – aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie

Składnik aktywów finansowych wycenia się w zamortyzowanym koszcie, jeśli spełnione są oba poniższe warunki:

- a) składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, oraz
- b) warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Do kategorii aktywów finansowych wycenianych zamortyzowanym kosztem Grupa klasyfikuje:

- należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności,
- pożyczki spełniające test klasyfikacyjny SPPI, które zgodnie z modelem biznesowym wykazywane są jako utrzymywane w celu uzyskania przepływów pieniężnych,
- środki pieniężne i ekwiwalenty.

Przychody z tytułu odsetek oblicza się przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej i wykazuje się w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji „Przychody finansowe”.

Instrumenty dłużne – aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody

Składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, jeśli spełnione są oba poniższe warunki:

- a) składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych; oraz
- b) warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Przychody z tytułu odsetek, różnice kursowe oraz zyski i straty z tytułu utraty wartości ujmowane są w wyniku finansowym i obliczane w taki sam sposób jak w przypadku aktywów finansowych wycenianych zamortyzowanym kosztem. Pozostałe zmiany wartości godziwej ujmowane są w przez inne całkowite dochody. W momencie zaprzestania ujmowania składnika aktywów finansowych łączny zysk lub strata uprzednio rozpoznana w innych całkowitych dochodach zostają przeklasyfikowane z pozycji kapitału własnego do wyniku finansowego.

Przychody z tytułu odsetek oblicza się przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej i wykazuje się w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji „Przychody finansowe”.

Grupa nie posiada takich tytułów aktywów na dzień 31 grudnia 2018 roku zakwalifikowanych do kategorii instrumentów dłużnych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Instrumenty kapitałowe – aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody

W momencie początkowego ujęcia Grupa może dokonać nieodwołalnego wyboru dotyczącego ujmowania w innych całkowitych dochodach późniejszych zmian wartości godziwej inwestycji w instrument kapitałowy, który nie jest przeznaczony do obrotu ani nie jest warunkową zapłatą ujętą przez jednostkę przejmującą w ramach połączenia jednostek, do którego ma zastosowanie MSSF 3. Wybór taki dokonywany jest oddzielnie dla każdego instrumentu kapitałowego. Skumulowane zyski lub straty poprzednio ujęte w innych całkowitych dochodach nie podlegają przeklasyfikowaniu do wyniku finansowego. Dywidendy ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów wtedy, gdy powstaje uprawnienie jednostki do otrzymania dywidendy, chyba że dywidendy te w oczywisty sposób stanowią odzyskanie części kosztów inwestycji.

Grupa nie posiada takich tytułów aktywów na dzień 31 grudnia 2018 roku zakwalifikowanych do kategorii instrumentów kapitałowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Składnik aktywów finansowych, które nie spełniają kryteriów wyceny według zamortyzowanego kosztu lub w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, wycenia się w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zysk lub stratę z wyceny inwestycji dłużnych do wartości godziwej ujmuje się w wyniku finansowym.

Dywidendy ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów wtedy, gdy powstaje uprawnienie jednostki do otrzymania dywidendy.

Do kategorii instrumentów kapitałowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy Grupa klasyfikuje:

- pochodne instrumenty finansowe.

W sytuacji, gdy Grupa:

- posiada ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty ujętych kwot oraz
- zamierza rozliczyć się w kwocie netto albo jednocześnie zrealizować składnik aktywów i wykonać zobowiązanie

składnik aktywów finansowych i zobowiązanie finansowe kompensuje się i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie netto.

Porozumienie ramowe opisane w MSR 32.50 nie stanowi podstawy do kompensaty, jeżeli nie zostaną spełnione obydwa kryteria opisane powyżej.

8.12.1. Utrata wartości aktywów finansowych

Grupa dokonuje oceny oczekiwanych strat kredytowych (ang. *expected credit losses*, „ECL”) związanych z instrumentami dłużnymi wycenianymi według zamortyzowanego kosztu i wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, niezależnie od tego, czy wystąpiły przesłanki utraty wartości.

W przypadku należności z tytułu dostaw i usług oraz aktywa z tytułu umów, Grupa stosuje uproszczone podejście i wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia przy użyciu macierzy rezerw. Grupa wykorzystuje swoje dane historyczne dotyczące strat kredytowych, skorygowane w stosownych przypadkach o wpływ informacji dotyczących przyszłości.

W przypadku pozostałych aktywów finansowych, Grupa wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym. Jeżeli ryzyko kredytowe związane z danym instrumentem finansowym znacznie wzrosło od momentu początkowego ujęcia, Grupa wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe z tytułu instrumentu finansowego w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia.

Grupa ocenia, że ryzyko kredytowe związane z danym instrumentem finansowym znacznie wzrosło od dnia jego początkowego ujęcia w przypadku, gdy:

- nastąpi opóźnienie w spłacie przekraczające 180 dni - jednostki powiązane,
- nastąpi opóźnienie w spłacie przekraczające 30 dni – jednostki niepowiązane,
- nastąpi pogorszenie sytuacji płynnościowej kontrahentów, dla których Grupa udzieliła poręczenia.

Jednocześnie, Grupa ocenia, że niewykonanie zobowiązania przez dłużnika (ang. *default*) następuje w przypadku gdy:

- nastąpi opóźnienie w spłacie przekraczające 365 dni - jednostki powiązane,
- nastąpi opóźnienie w spłacie przekraczające 90 dni – jednostki niepowiązane,
- nastąpi stwierdzenie braku płynności kontrahentów, dla których Grupa udzieliła poręczenia.

8.13. Pochodne instrumenty finansowe

Instrumenty pochodne, z których korzysta Grupa w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami stóp procentowych i kursów wymiany walut, to przede wszystkim kontrakty walutowe typu forward oraz kontrakty na zamianę stóp procentowych.

Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane do wartości godziwej. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich wartość jest ujemna.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają zasad rachunkowości zabezpieczeń są bezpośrednio odnoszone do zysku lub straty netto roku obrotowego.

Wartość godziwa walutowych kontraktów forward jest ustalana poprzez odniesienie do bieżących kursów terminowych (forward) występujących przy kontraktach o podobnym terminie zapadalności. Wartość godziwa kontraktów na zamianę stóp procentowych jest ustalana na podstawie modelu wyceny uwzględniającego obserwowalne dane rynkowe, w tym w szczególności bieżące terminowe stopy procentowe.

8.14. Zapasy

Zapasy są wykazywane według ceny zakupu lub kosztów wytworzenia nie wyższych, niż cena sprzedaży netto.

Grupa PROJPRZEM MAKRUM S.A. wycenia materiały w cenach nabycia. Tak więc wycena zapasów nie obejmuje kosztów takich jak koszty transportu, załadunku i wyładunku, cięcia. Koszty te są odnoszone w koszty okresu.

Zapasy przeznaczone do sprzedaży w toku zwykłej działalności gospodarczej oraz produkcja niezakończona są wyceniane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia, jednak nie wyższej niż spodziewana wartość netto możliwa do uzyskania.

Na koszty wytworzenia składają się koszty materiałów bezpośrednich oraz w stosownych przypadkach koszty wynagrodzeń bezpośrednich oraz uzasadniona część kosztów pośrednich. Zapasy materiałów są wyceniane przy wykorzystaniu metody średniej ważonej, natomiast zapasy przeznaczone do konkretnych przedsięwzięć według metody szczegółowej identyfikacji cen nabycia. Cena sprzedaży netto odpowiada oszacowanej cenie sprzedaży pomniejszonej o wszelkie koszty konieczne do zakończenia produkcji oraz koszty doprowadzenia zapasów do sprzedaży lub znalezienia nabywcy (tj. koszty sprzedaży, marketingu itp.).

Na dzień bilansowy ustala się, czy nie nastąpiła utrata wartości zapasów na skutek utraty nad nimi kontroli (w wyniku kradzieży, bankructwa) lub w przypadku zmniejszenia lub nawet utraty spodziewanych korzyści na skutek utraty wartości handlowej lub użytkowej (w wyniku zepsucia, uszkodzenia, zniszczenia, przeterminowania, braku zbytu, wahań koniunktury, rosnącego postępu technicznego).

Odpis z tytułu trwałej utraty wartości zapasów dokonywany jest, w przypadku stwierdzenia ich zniszczenia, zepsucia, uszkodzenia, przeterminowania, nieprzydatności lub braku możliwości zbytu, nie później niż na dzień bilansowy. Dokonanie odpisu aktualizującego doprowadza wartości księgowe zapasów do ich cen sprzedaży netto.

W przypadku ustania przyczyny, dla której dokonano odpisu aktualizującego wartość zapasów dokonuje się odpisu odwrotnego przywracając tym samym ich pierwotną wartość.

8.15. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu na oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia. W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności w część niefinansowej obejmuje w szczególności zaliczki przekazane z tytułu przyszłych zakupów rzeczowych aktywów trwałych, aktywów niematerialnych oraz zapasów.

Należności budżetowe prezentowane są w ramach należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności w części niefinansowej, z wyjątkiem należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych, które stanowią w bilansie odrębną pozycję.

8.16. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe wykazane w bilansie obejmują środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów.

8.17. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne

Oprocentowane kredyty bankowe ujmowane są według ceny nabycia odpowiadającej wartości godziwej uzyskanych środków pieniężnych, pomniejszonych o koszty bezpośrednie związane z uzyskaniem kredytu. W

następnych okresach kredyty są wyceniane według zamortyzowanej ceny nabycia, przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej.

8.18. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

Po początkowym ujęciu wszystkie zobowiązania, z wyjątkiem zobowiązań wycenianych wg wartości godziwej na podstawie rachunku zysków i strat wycenia się, co do zasady, w zamortyzowanej cenie nabycia, stosując metodę efektywnej stopy procentowej. Jednakże w przypadku zobowiązań o terminie wymagalności nie dłuższym niż 12 miesięcy od dnia bilansowego, analizowane są przesłanki mające wpływ na wartość wyceny takich zobowiązań w skorygowanej cenie nabycia (zmiany stopy procentowej, ewentualne dodatkowe przepływy pieniężne i inne). Na podstawie wyników przeprowadzonej analizy zobowiązania wycenia się w kwocie wymaganej zapłaty wówczas, gdy różnica pomiędzy wartością w skorygowanej cenie nabycia i wartością w kwocie wymaganej zapłaty nie wywiera istotnego wpływu na cechy jakościowe sprawozdania finansowego.

W przypadku zobowiązań o terminie zapadalności dłuższym niż 12 miesięcy od dnia bilansowego dokonuje się wyceny takich zobowiązań w skorygowanej cenie nabycia (dyskontuje się przy wykorzystaniu rentowności 2-, 5- lub 10-letnich krajowych obligacji skarbowych dla należności krajowych oraz rentowności 2-, 5- lub 10-letnich niemieckich obligacji skarbowych dla należności w walucie euro) oraz uwzględniając własne ryzyko kredytowe.

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty. Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania finansowe pierwotnie zakwalifikowane do kategorii wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy. Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, jeżeli zostały nabyte dla celów sprzedaży w niedalekiej przyszłości. Instrumenty pochodne, włączając wydzielone instrumenty wbudowane, są również klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu chyba, że są uznane za efektywne instrumenty zabezpieczające. Zobowiązania finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża spójność traktowania, gdyż zarówno wycena jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innym regulacjom; lub (ii) zobowiązania są częścią grupy zobowiązań finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) zobowiązania finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

8.19. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Grupie ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowy) wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków oraz można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego zobowiązania.

8.20. Świadczenia pracownicze

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych obejmują:

- niewykorzystane urlopy,
- program określonych świadczeń,

Podstawą do wyliczenia zobowiązań z tytułu niewykorzystanych urlopów jest zestawienie niewykorzystanych dni urlopu na dany dzień bilansowy w podziale na poszczególnych pracowników oraz ich dzienne wynagrodzenie brutto powiększone o narzuty ZUS Pracodawcy. Zobowiązanie liczy się jako sumę iloczynu tych dwu wielkości dla każdego pracownika. Zobowiązania z tytułu niewykorzystanych urlopów jest liczone dla wszystkich pracowników Grupy Kapitałowej na koniec każdego kwartału.

Wynikające z regulaminów wynagradzania jednostek wchodzących w skład Grupy prawo do otrzymania odprawy emerytalnej uznaje się – zgodnie z MSR 19 – za program określonych świadczeń, którego zobowiązania należy wycenić i ujawnić w sprawozdaniu finansowym. Wyceny dokonuje się metodami aktuarialnymi. Jednostka dominująca szacuje i ujawnia rezerwy na odprawy emerytalne aktualizując je koniec danego półrocza oraz na koniec danego roku obrotowego.

8.21. Płatności w formie akcji

Pracownicy (w tym członkowie Zarządu) Grupy nie otrzymują nagród w formie akcji.

8.22. Przychody z umów z klientami

Grupa stosuje MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* do wszystkich umów z klientami, z wyjątkiem umów leasingowych objętych zakresem MSR 17 *Leasing*, instrumentów finansowych i innych praw lub zobowiązań umownych objętych zakresem MSSF 9 *Instrumenty finansowe*, MSSF 10 *Skonsolidowane sprawozdania finansowe*, MSSF 11 *Wspólne ustalenia umowne*, MSR 27 *Jednostkowe sprawozdania finansowe* i MSR 28 *Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach*.

Podstawową zasadą MSSF 15 jest ujmowanie przychodów w momencie transferu dóbr i usług do klienta, w wartości odzwierciedlającej cenę oczekiwaną przez jednostkę, w zamian za przekazanie tych dóbr i usług. Zasady te są stosowane przy wykorzystaniu modelu pięciu kroków:

- zidentyfikowano umowę z klientem,
- zidentyfikowano zobowiązania do wykonania świadczenia w ramach umowy z klientem,
- określono cenę transakcji,
- dokonano alokacji ceny transakcji do poszczególnych zobowiązań do wykonania świadczenia,
- ujęto przychody w momencie realizacji zobowiązania wynikającego z umowy.

Identyfikacja umowy z klientem

Grupa ujmuje umowę z klientem tylko wówczas, gdy spełnione są wszystkie następujące kryteria:

- strony umowy zawarły umowę (w formie pisemnej, ustnej lub zgodnie z innymi zwyczajowymi praktykami handlowymi) i są zobowiązane do wykonania swoich obowiązków;
- Grupa jest w stanie zidentyfikować prawa każdej ze stron dotyczące dóbr lub usług, które mają zostać przekazane;
- Grupa jest w stanie zidentyfikować warunki płatności za dobra lub usługi, które mają zostać przekazane;
- umowa ma treść ekonomiczną (tzn. można oczekiwać, że w wyniku umowy ulegnie zmianie ryzyko, rozkład w czasie lub kwota przyszłych przepływów pieniężnych jednostki); oraz
- jest prawdopodobne, że Grupa otrzyma wynagrodzenie, które będzie jej przysługiwało w zamian za dobra lub usługi, które zostaną przekazane klientowi.

Oceniając, czy otrzymanie kwoty wynagrodzenia jest prawdopodobne, Grupa uwzględnia jedynie zdolność i zamiar zapłaty kwoty wynagrodzenia przez klienta w odpowiednim terminie. Kwota wynagrodzenia, które będzie przysługiwało Grupie, może być niższa niż cena określona w umowie, jeśli wynagrodzenie jest zmienne, ponieważ jednostka może zaoferować klientowi ulgę cenową.

Identyfikacja zobowiązań do wykonania świadczenia

W momencie zawarcia umowy Grupa dokonuje oceny dóbr lub usług przyrzeczonych w umowie z klientem i identyfikuje jako zobowiązanie do wykonania świadczenia każde przyrzeczenie do przekazania na rzecz klienta dobra lub usługi (lub pakietu dóbr lub usług), które można wyodrębnić lub grupy odrębnych dóbr lub usług, które są zasadniczo takie same i w przypadku których przekazanie na rzecz klienta ma taki sam charakter.

Dobro lub usługa przyrządzone klientowi są odrębne, jeżeli spełnione są obydwa następujące warunki:

- klient może odnosić korzyści z dobra lub usługi albo bezpośrednio, albo poprzez powiązanie z innymi zasobami, które są dla niego łatwo dostępne, oraz
- zobowiązanie Grupy do przekazania dobra lub usługi na rzecz klienta można zidentyfikować jako odrębne w stosunku do innych zobowiązań określonych w umowie.

Ustalenie ceny transakcyjnej

W celu ustalenia ceny transakcyjnej Grupa uwzględnia warunki umowy oraz stosowane przez nią zwyczajowe praktyki handlowe. Cena transakcyjna to kwota wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniami Grupy – będzie jej przysługiwać w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta, z wyłączeniem kwot

pobranych w imieniu osób trzecich (na przykład niektórych podatków od sprzedaży). Wynagrodzenie określone w umowie z klientem może obejmować kwoty stałe, kwoty zmienne lub oba te rodzaje kwot.

Wynagrodzenie zmienne

Jeśli wynagrodzenie określone w umowie obejmuje kwotę zmienną, Grupa oszacowuje kwotę wynagrodzenia, do którego będzie uprawniona w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta. Grupa szacuje kwotę wynagrodzenia zmiennego, stosując jedną z następujących metod w zależności od tego, która z nich pozwoli Grupie dokładniej przewidzieć kwotę wynagrodzenia, do którego jest uprawniona:

- wartość oczekiwana – wartość oczekiwana to suma iloczynów możliwych kwot wynagrodzenia i odpowiadających im prawdopodobieństw wystąpienia. Wartość oczekiwana może być właściwym szacunkiem kwoty wynagrodzenia zmiennego, jeśli Grupa zawiera dużą liczbę podobnych umów.
- wartość najbardziej prawdopodobna – wartość najbardziej prawdopodobna to pojedyncza, najbardziej prawdopodobna kwota z przedziału możliwych kwot wynagrodzenia (tj. pojedynczy najbardziej prawdopodobny wynik umowy). Wartość najbardziej prawdopodobna może być właściwym szacunkiem kwoty wynagrodzenia zmiennego, jeśli umowa ma tylko dwa możliwe wyniki (na przykład Grupa albo uzyskuje premię za wyniki, albo nie).

Grupa zalicza do ceny transakcyjnej część lub całość kwoty wynagrodzenia zmiennego wyłącznie w takim zakresie, w jakim istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że nie nastąpi odwrócenie znaczącej części kwoty wcześniej ujętych skumulowanych przychodów w momencie, kiedy ustanie niepewność co do wysokości wynagrodzenia zmiennego.

Przypisanie ceny transakcyjnej do zobowiązań do wykonania świadczenia

Grupa przypisuje cenę transakcyjną do każdego zobowiązania do wykonania świadczenia (lub do odrębnego dobra lub odrębnej usługi) w kwocie, która odzwierciedla kwotę wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniami Grupa – przysługuje jej w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi.

Spełnianie zobowiązań do wykonania świadczenia

Grupa ujmuje przychody w momencie spełnienia (lub w trakcie spełniania) zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyrzonego dobra lub usługi klientowi. W odniesieniu do umów dotyczących usług ciągłych, na podstawie których Grupa ma prawo do otrzymania od klienta wynagrodzenia w kwocie, która odpowiada bezpośrednio wartości, jaką dla klienta ma świadczenie dotychczas wykonane, Grupa ujmuje przychód w kwocie, którą ma prawo zafakturować.

W przypadku zobowiązań do wykonania świadczenia, które Grupa spełnia w miarę upływu czasu stosuje metodę opartą na ponoszonych nakładach. Przychody w tym przypadku rozpatrywane są proporcjonalnie do ponoszonych nakładów, a Grupa dokonuje oceny zgodności poniesionych nakładów z przyjętym budżetem związanym z danym zobowiązaniem do wykonania świadczenia oraz ocenę prawdopodobieństwa osiągnięcia planowanego przychodu.

Podstawą przyjęcia metody opartej na ponoszonych nakładach jest przeświadczenie Grupy, iż ta metoda najlepiej obrazuje przekazanie odbiorcom dóbr i usług z uwagi, iż prawo do dochodzenia wynagrodzenia za świadczone zobowiązanie i jego wysokości jest nierozdzielnie związana z udokumentowanymi nakładami. Jednocześnie odbiorca dóbr i usług otrzymuje korzyść związaną z poniesionymi nakładami.

Wynagrodzenie zleceniodawcy a wynagrodzenie pośrednika

W przypadku, gdy w dostarczanie dóbr lub usług klientowi zaangażowany jest inny podmiot, Grupa określa czy charakter przyrzeczenia Grupy stanowi zobowiązanie do wykonania świadczenia polegającego na dostarczeniu określonych dóbr lub usług (w tym przypadku Grupa jest zleceniodawcą) czy też na zleceniu innemu podmiotowi dostarczenia tych dóbr lub usług (w tym przypadku Grupa jest pośrednikiem).

Grupa jest zleceniodawcą, jeśli sprawuje kontrolę nad przyrzeczonym dobrem lub usługą przed ich przekazaniem klientowi. Jednostka nie musi jednak działać jako zleceniodawca, jeśli uzyskuje tytuł prawny do produktu tylko chwilowo, zanim zostanie on przeniesiony na klienta. Jednostka występująca w umowie jako zleceniodawca może sama wypełnić zobowiązanie do wykonania świadczenia lub może powierzyć wypełnienie tego zobowiązania lub jego części innemu podmiotowi (np. podwykonawcy) w jej imieniu. W takiej sytuacji Grupa ujmuje przychody w

kwocie wynagrodzenia brutto, do którego – zgodnie z jej oczekiwaniem – będzie uprawniona w zamian za przekazane dobra lub usługi.

Grupa działa jako pośrednik, jeśli jej zobowiązanie do wykonania świadczenia polega na zapewnieniu dostarczenia dóbr lub usług przez inny podmiot. W taki przypadku Grupa ujmuje przychody w kwocie jakiegokolwiek opłaty lub prowizji, do której – zgodnie z jej oczekiwaniem – będzie uprawniona w zamian za zapewnienie dostarczenia dóbr lub usług przez inny podmiot.

Wynagrodzenie zmienne

Niektóre umowy z klientami zawierają kwoty zmienne wynagrodzenia w związku z nakładaniem kar.

Jeśli wynagrodzenie określone w umowie obejmuje kwotę zmienną, jednostka oszacowuje kwotę wynagrodzenia, do którego będzie uprawniona w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta i zalicza do ceny transakcyjnej część lub całość kwoty wynagrodzenia zmiennego wyłącznie w takim zakresie, w jakim istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że nie nastąpi odwrócenie znaczącej części kwoty wcześniej ujętych skumulowanych przychodów w momencie, kiedy ustanie niepewność co do wysokości wynagrodzenia zmiennego.

Grupa szacuje kwotę wynagrodzenia zmiennego stosując metodę wartości najbardziej prawdopodobnej.

Wynagrodzenie niepieniężne

W przypadku umów, w których klient zobowiązał się do zapłaty wynagrodzenia w formie innej niż pieniężna, Grupa w celu ustalenia ceny transakcyjnej wycenia wynagrodzenie niepieniężne (lub przyrzeczenie zapłaty wynagrodzenia niepieniężnego) w wartości godziwej. W sytuacji, gdy Grupa nie może racjonalnie oszacować wartości godziwej wynagrodzenia niepieniężnego, wycenia je pośrednio przez odniesienie do indywidualnej ceny sprzedaży dóbr lub usług przyrzeczonych klientowi (lub klasie klientów) w zamian za wynagrodzenie.

Gwarancje

Grupa udziela gwarancji na sprzedane produkty, które stanowi zapewnienie klienta, że dany produkt jest zgodny z ustaloną przez strony specyfikacją. Grupa ujmuje takie gwarancje zgodnie z MSR 37 *Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe*.

Aktywowane koszty doprowadzenia do zawarcia umowy

Grupa ujmuje dodatkowe koszty doprowadzenia do zawarcia umowy z klientem jako składnik aktywów, jeżeli spodziewa się, że koszty te odzyska. W ramach prowadzonej działalności przez Grupę koszty doprowadzenia do zawarcia umowy są marginalne.

Aktywa z tytułu umowy

W ramach aktywów z tytułu umowy Grupa ujmuje prawa do wynagrodzenia w zamian za dobra lub usługi, które przekazała klientowi, jeżeli prawo to jest uzależnione od warunku innego niż upływ czasu (na przykład od przyszłych świadczeń jednostki). Grupa ocenia, czy nie nastąpiła utrata wartości składnika aktywów z tytułu umowy na takiej samej zasadzie jak w przypadku składnika aktywów finansowych zgodnie z MSSF 9 (nota 41.4).

Należności

W ramach należności Grupa ujmuje prawa do wynagrodzenia w zamian za dobra lub usługi, które przekazała klientowi, jeżeli prawo to jest bezwarunkowe (jedynym warunkiem wymagalności wynagrodzenia jest upływ określonego czasu). Grupa ujmuje należność zgodnie z MSSF 9 (nota 41.4). W momencie początkowego ujęcia należności z tytułu umowy wszelkie różnice pomiędzy wyceną należności zgodnie z MSSF 9 a odpowiadającą jej wcześniej ujętą kwotą przychodów Grupa ujmuje jako koszt (strata z tytułu utraty wartości).

Zobowiązania z tytułu umowy W ramach zobowiązań z tytułu umowy Grupa ujmuje otrzymane lub należne od klienta wynagrodzenie, z którym wiąże się obowiązek przekazania klientowi dóbr lub usług.

Aktywa z tytułu prawa do zwrotu

W ramach aktywów z tytułu prawa do zwrotu Grupa ujmuje prawo do odzyskania produktów od klientów po wywiązaniu się ze zobowiązania do zwrotu zapłaty.

Zobowiązanie do zwrotu wynagrodzenia

Grupa ujmuje zobowiązanie do zwrotu wynagrodzenia, jeżeli po jego otrzymaniu oczekuje, że zwróci jego część lub całość klientowi. Zobowiązanie do zwrotu wynagrodzenia wycenia się w kwocie otrzymanego wynagrodzenia (lub należności), do którego – zgodnie z oczekiwaniami jednostki – nie jest ona uprawniona (tj. w wysokości kwot nieujętych w cenie transakcyjnej). Zobowiązanie do zwrotu wynagrodzenia (oraz odpowiednia zmiana ceny transakcyjnej oraz wynikająca z niej zmiana zobowiązania z tytułu umowy) jest aktualizowane na koniec każdego okresu sprawozdawczego w związku ze zmianami okoliczności.

8.23. Podatki

Na obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego składają się: podatek bieżący oraz podatek odroczony.

Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie wyniku podatkowego (podstawy opodatkowania) danego roku obrotowego. Zysk (strata) podatkowa różni się od księgowego zysku (straty) netto w związku z wyłączeniem przychodów podlegających opodatkowaniu i kosztów stanowiących koszty uzyskania przychodów w latach następnych oraz pozycji kosztów i przychodów, które nigdy nie będą podlegały opodatkowaniu. Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym.

Podatek odroczony jest wyliczany metodą bilansową jako podatek podlegający zapłaceniu lub zwrotowi w przyszłości na różnicach pomiędzy wartościami bilansowymi aktywów i pasywów a odpowiadającymi im wartościami podatkowymi wykorzystywanymi do wyliczenia podstawy opodatkowania.

Rezerwa na podatek odroczony jest tworzona od wszystkich dodatnich różnic przejściowych podlegających opodatkowaniu, natomiast składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego jest rozpoznawany do wysokości w jakiej jest prawdopodobne, że będzie można pomniejszyć przyszłe zyski podatkowe o rozpoznane ujemne różnice przejściowe. Pozycja aktywów lub zobowiązanie podatkowe nie powstaje, jeśli różnica przejściowa powstaje z tytułu wartości firmy lub z tytułu pierwotnego ujęcia innego składnika aktywów lub zobowiązania w transakcji, która nie ma wpływu ani na wynik podatkowy ani na wynik księgowy.

Wartość składnika aktywów z tytułu podatku odroczonego podlega analizie na każdy dzień bilansowy, a w przypadku, gdy spodziewane przyszłe zyski podatkowe nie będą wystarczające dla realizacji składnika aktywów lub jego części, następuje jego odpis.

Podatek odroczony jest wyliczany przy użyciu stawek podatkowych, które będą obowiązywać w momencie, gdy pozycja aktywów zostanie zrealizowana lub zobowiązanie stanie się wymagalne. Podatek odroczony jest ujmowany w rachunku zysków i strat, poza przypadkiem, gdy dotyczy on pozycji ujętych bezpośrednio w dochodach całkowitych. W tym ostatnim wypadku podatek odroczony jest również rozliczany bezpośrednio w dochodach całkowitych.

Skalkulowane aktywa i rezerwy na podatek odroczony prezentowane są w bilansie w wartości netto.

8.23.1. Ocena niepewności co do rozliczeń podatkowych

Jeżeli w ocenie Grupy jest prawdopodobne, że podejście do kwestii podatkowej lub grupy kwestii podatkowych będzie zaakceptowane przez organ podatkowy, Grupa określa dochód do opodatkowania (stratę podatkową), podstawę opodatkowania, niewykorzystane straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe i stawki podatkowe z uwzględnieniem podejścia do opodatkowania planowanego lub zastosowanego w swoim zeznaniu podatkowym.

Jeżeli Grupa stwierdzi, że nie jest prawdopodobne, że organ podatkowy zaakceptuje podejście Grupy do kwestii podatkowej lub grupy kwestii podatkowych, wówczas Grupa odzwierciedla wpływ niepewności przy ustalaniu dochodu do opodatkowania (straty podatkowej), niewykorzystanych strat podatkowych, niewykorzystanych ulg podatkowych lub stawek podatkowych. Grupa ujmuje zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego z wykorzystaniem jednej z dwóch niżej wymienionych metod, w zależności od tego, która z nich lepiej odzwierciedla sposób, w jaki niepewność może się zmaterializować:

- Grupa określa najbardziej prawdopodobny scenariusz – jest to pojedyncza kwota spośród możliwych wyników lub
- Grupa ujmuje wartość oczekiwaną - jest to suma kwot ważonych prawdopodobieństwem spośród możliwych wyników.

Skalkulowane aktywa i rezerwy na podatek odroczony prezentowane są w bilansie w wartości netto.

8.24. Zysk netto na akcję

Zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym.

Z uwagi na brak występowania akcji uprzywilejowanych przy wyliczeniu zarówno podstawowego, jak i rozwodnionego zysku (straty) na akcję Grupy stosuje w liczniku kwotę zysku (straty) netto przypadającego akcjonariuszom Grupy, tzn. nie występuje efekt rozwadniającego, wpływający na wartość zysku (straty).

9. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości

Zasady (polityki) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku, z wyjątkiem zastosowania nowych lub zmienionych standardów oraz interpretacji obowiązujących dla okresów rocznych rozpoczynających się od 1 stycznia 2019 roku i później.

Grupa zastosowała po raz pierwszy MSSF 16 Leasing („MSSF 16”). Pozostałe nowe lub zmienione standardy oraz interpretacje, które mają zastosowanie po raz pierwszy w 2019 roku nie mają istotnego wpływu na śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.

9.1. MSSF 16 Leasing

MSSF 16 wprowadza jednolity model rachunkowości leasingobiorcy i wymaga, aby leasingobiorca ujmował aktywa i zobowiązania wynikające z każdego leasingu z okresem przekraczającym 12 miesięcy, chyba że bazowy składnik aktywów ma niską wartość. W dacie rozpoczęcia leasingobiorca ujmuje składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania bazowego składnika aktywów oraz zobowiązanie z tytułu leasingu, które odzwierciedla jego obowiązki dokonywania opłat leasingowych.

Leasingobiorca odrębnie ujmuje amortyzację składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania i odsetki od zobowiązania z tytułu leasingu.

Leasingobiorca aktualizuje wycenę zobowiązania z tytułu leasingu po wystąpieniu określonych zdarzeń (np. zmiany w odniesieniu do okresu leasingu, zmiany w przyszłych opłatach leasingowych wynikającej ze zmiany w indeksie lub stawce stosowanej do ustalenia tych opłat). Co do zasady, leasingobiorca ujmuje aktualizację wyceny zobowiązania z tytułu leasingu jako korektę wartości składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania.

Grupa jest leasingobiorcą w przypadku umów najmu powierzchni biurowych, maszyn oraz samochodów, co szerzej opisano w notce 18.

MSSF 16 wymaga, zarówno od leasingobiorcy jak i od leasingodawcy, dokonywania szerszych ujawnień niż w przypadku MSR 17.

Leasingobiorca ma prawo wyboru pełnego bądź zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego, a przepisy przejściowe przewidują pewne praktyczne rozwiązania.

Grupa wdrożyła MSSF 16 z zastosowaniem zmodyfikowanej metody retrospektywnej.

Grupa skalkulowała, że nowy standard ma istotny wpływ na jej skonsolidowane sprawozdanie finansowe. Na koniec 2018 roku Grupa była leasingobiorcą w 5 umowach leasingu operacyjnego, najmu i dzierżawy hal i powierzchni administracyjnych zawartych na okresy od 2 do 4 lat, na podstawie których przysługuje jej prawo do użytkowania w wartości 1 279 tys. PLN. Pozostałe umowy leasingu operacyjnego są na samochody, których umowy zawarte są głównie na okres dwuletni. Wartość prawa z tych umów jest równa 1 031 tys. PLN. Prócz powyższych umów, Grupa posiada prawa wieczystego użytkowania gruntów (PWUG), do którego ma zastosowanie nowe zasady ujmowania leasingów. Wartość PWUG na dzień 1 stycznia 2019 roku wyniosła 1 434

tys. PLN. Pozostałe zidentyfikowane umowy zostały wyłączone z dalszej analizy ze względu na leasing o niskiej wartości lub okres umowy poniżej 12 miesięcy od dnia pierwszego zastosowania.

Grupa ujmuje zobowiązanie z tytułu leasingu, wyceniane w wartości bieżącej pozostałych opłat leasingowych, zdyskontowanych poprzez zastosowanie krańcowej stopy procentowej leasingobiorcy w dniu pierwszego zastosowania. Grupa rozpoznała odpowiadający zobowiązaniu składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania w kwocie równej zobowiązaniu z tytułu leasingu, skorygowanej o kwoty wszelkich przedpłat lub naliczonych opłat leasingowych odnoszących się do tego leasingu, ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej bezpośrednio przed dniem pierwszego zastosowania. Taka metoda zastosowania standardu nie spowodowała korekty zysków zatrzymanych w momencie początkowego ujęcia.

Zgodnie z MSSF 16 par. 47, Grupa zaprezentowała w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej aktywa z tytułu prawa do użytkowania oraz zobowiązania z tytułu leasingu jako odrębne pozycje aktywów i zobowiązań.

Ponadto Grupa zastosowała następujące dopuszczone przez standard rozwiązania praktyczne:

- wartość prawa do korzystania z tytułu wszystkich umów sklasyfikowanych uprzednio przez Grupę jako leasing operacyjny zgodnie z MSR 17 na dzień pierwszego zastosowania MSSF 16 została ustalona w kwocie zobowiązania z tytułu leasingu skorygowanego o opłaty i przedpłaty ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej bezpośrednio przed dniem pierwszego zastosowania,
- w ramach podejścia portfelowego dla wszystkich umów leasingu samochodów Grupa zastosowała jedną stopę dyskontową,
- umowy, których okres leasingu kończy się w 2019 roku, Grupa ujmuje jako koszty metodą liniową w okresie leasingu.

Grupa dokonała następujących założeń przy wdrożeniu MSSF 16 na skonsolidowane sprawozdanie finansowe:

- przyjęta stopa procentowa to 4,5 p.p.
- umowy leasingu samochodów i PWUG są każdorazowo analizowane pod kątem istnienia opcji wykupu/przedłużenia i ich wpływu na okres leasingu.
- okres racjonalnie pewny dla umów najmu i dzierżawy powierzchni biurowych i hal na czas nieokreślony analizowany indywidualnie pod względem występujących zachęt w umowach, opłat na rynku w podobnych lokalizacjach, strategii Grupy dla danego segmentu, a także kondycji finansowej podmiotu wynajmującego.

Spółka uwzględniła okres przedłużenia jako część okresu leasingu dla leasingu maszyn i urządzeń ze względu na znaczenie tych aktywów dla działalności. Te umowy leasingu mają krótki, nieodwoływalny okres (tj. maksymalnie do 5 lat) i może wystąpić znaczący negatywny wpływ na produkcję, jeżeli zastąpienie tych aktywów nie będzie łatwo dostępne. Opcje przedłużenia umowy leasingu samochodów nie zostały uwzględnione w ramach okresu leasingu, ponieważ polityka Spółki w zakresie leasingu tych aktywów przewiduje maksymalny okres użyteczności nie dłuższy niż pięć lat, a zatem Spółka nie korzysta z opcji przedłużenia.

Grupa na koniec 2018 roku posiadała umowy leasingu ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w ramach rzeczowych aktywów trwałych w wysokości 7 508 tys. PLN. Na dzień wdrożenia MSSF16 wartość tych aktywów została przeklasyfikowana do pozycji „Aktywa z tytułu prawa do użytkowania”. Zobowiązania finansowe od tych umów były ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym na dzień 31 grudnia 2018 roku w wartości 3 579 tys. PLN. Na dzień wdrożenia wartość zobowiązań leasingowych wzrosła o kwotę 3 744 tys. PLN.

Wpływ MSSF 16 na skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej (zwiększenie /(zmniejszenie)) na dzień pierwszego zastosowania, tj. 1 stycznia 2019 roku:

<i>Aktywa</i>	<i>na dzień 31 grudnia 2018 roku</i>	<i>Korekta MSSF 16</i>	<i>na dzień 1 stycznia 2019 roku (przekształcone)</i>
<i>Aktywa trwałe</i>			
Aktywa z tytułu prawa do użytkowania	-	11 251	11 251
Rzeczowe aktywa trwałe	21 773	-7 508	14 266
Aktywa razem	188 670	3 744	192 414
<i>PASYWA</i>			
<i>Zobowiązania długoterminowe</i>			
Leasing	1 107	2 794	3 902
<i>Zobowiązania krótkoterminowe</i>			
Leasing	2 472	950	3 421
Pasywa razem	188 670	3 744	192 414

9.2. Pozostałe

Zmiana MSSF 9 „Instrumenty finansowe”

Zmiana polega na dopuszczeniu kwalifikowania do kategorii aktywów wycenianych w zamortyzowanym koszcie takich instrumentów, które w przypadku wcześniejszej spłaty powodują, że jednostka otrzyma kwotę mniejszą niż suma kapitału i naliczonych odsetek (tzw. ujemne wynagrodzenie).

Zmiana interpretacji nie ma istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy ze względu na to, że nie wystąpiły transakcje objęte zmianami.

Nowa KIMSF 23 „Niepewność co do traktowania podatkowego dochodu”

Interpretacja do MSR 12 „Podatek dochodowy” rozstrzyga podejście do sytuacji, gdy interpretacja przepisów ws. podatku dochodowego nie jest jednoznaczna i nie można definitywnie przyjąć, jakie rozwiązanie zostanie zaakceptowane przez organy podatkowe, w tym sądy. Kierownictwo powinno w pierwszej kolejności ocenić, czy jest prawdopodobne, że jego interpretacja zostanie zaakceptowana przez organy podatkowe. Jeśli tak, należy przyjąć do sporządzania sprawozdania finansowego taką interpretację. Jeśli nie, należy uwzględnić niepewność kwot związanych z podatkiem dochodowym metodą wartości najbardziej prawdopodobnej lub wartości oczekiwanej. Spółka powinna ocenić ewentualne zmiany faktów i okoliczności wpływające na ustaloną wartość. Jeśli wartość podlega korekcie, traktuje się ją jako zmianę szacunku zgodnie z MSR 8.

Interpretacja nie ma istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.

Zmiana MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”

Zmiana standardu uściśla, że do instrumentów finansowych innych, niż wyceniane metodą praw własności, w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach należy stosować MSSF 9 nawet jeśli instrumenty te stanowią element inwestycji netto w takiej jednostce.

Zmiany nie mają istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.

Zmiany MSR 12 „Podatek dochodowy”, MSR 23 „Koszty finansowania zewnętrznego”, MSSF 3 „Połączenia przedsięwzięć” i MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne”

Mniejsze poprawki do standardów, wprowadzane w ramach corocznych zmian do standardów (cykl 2015 – 2017):

- MSR 12: Rada MSR uściśliła sposób ujmowania podatku dochodowego będącego konsekwencją dywidend. Podatek ujmowany jest w momencie ujęcia zobowiązania do wypłaty dywidendy jako obciążenie wyniku lub pozostałych całkowitych dochodów lub kapitałów w zależności od tego, gdzie ujęto przeszłe transakcje, które wygenerowały wynik.
- MSR 23: Doprecyzowano, że zadłużenie pierwotnie przeznaczone na finansowanie składnika aktywów, który został już ukończony, zostaje zaliczone do zadłużenia ogólnego, którego koszt może być później kapitalizowany w wartości innych aktywów.
- MSSF 3: Rada MSR doprecyzowała, że zasady dotyczące rozliczania połączenia przedsięwzięć realizowanego etapami, w tym konieczność wyceny udziałów, dotyczą również posiadanych wcześniej udziałów we wspólnych działalnościach.
- MSSF 11: Rada doprecyzowała, że wspólnik wspólnej działalności, niesprawujący wspólnej kontroli, w sytuacji, gdy uzyska wspólną kontrolę nad wspólną działalnością będącą przedsięwzięciem, nie powinien ponownie wyceniać udziałów w tej wspólnej działalności.

Zmiany nie mają istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.

Zmiana MSR 19 „Świadczenia pracownicze”

Zgodnie z wprowadzoną zmianą jeśli składnik aktywów lub zobowiązanie netto z tytułu programu określonych świadczeń są ponownie wyceniane w wyniku zmian, ograniczenia lub rozliczenia, jednostka powinna:

- ustalić koszty bieżącego zatrudnienia i odsetki netto za okres po ponownej wycenie stosując założenia wykorzystane przy ponownej wycenie oraz
- określić odsetki netto za pozostały okres na podstawie przecenionego aktywa lub zobowiązania netto.

Zmiana standardu nie wpłynęła na skonsolidowanie sprawozdania finansowe Grupy, ponieważ Grupa nie oferuje pracownikom programów określonych świadczeń po okresie zatrudnienia.

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego standardu, interpretacji lub zmiany, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie w świetle przepisów Unii Europejskiej.

10. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, jednak nie weszły jeszcze w życie:

Do dnia sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego zostały opublikowane nowe lub znowelizowane standardy i interpretacje, obowiązujące dla okresów rocznych następujących po 2019 roku. Lista obejmuje również zmiany, standardy i interpretacje opublikowane ale niezaakceptowane jeszcze przez Unię Europejską.

Nowy MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe”

Nowy standard regulujący ujęcie, wycenę, prezentację i ujawnienia dotyczące umów ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych. Standard zastępuje dotychczasowy MSSF 4.

Grupa szacuje, że nowy standard nie wpłynie na jej sprawozdania finansowe, ponieważ nie prowadzi działalności ubezpieczeniowej.

Standard obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2021 roku lub później.

Zmiana MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” i MSR 8 „Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów”

Zmiana polega na wprowadzeniu nowej definicji pojęcia „istotny” (w odniesieniu do pominięcia lub zniekształcenia w sprawozdaniu finansowym). Dotychczasowa definicja zawarta w MSR 1 i MSR 8 różniła się od zawartej w Założeniach Koncepcyjnych Sprawozdawczości Finansowej, co mogło powodować trudności w dokonywaniu osądów przez jednostki sporządzające sprawozdania finansowe. Zmiana spowoduje ujednoczenie definicji we wszystkich obowiązujących MSR i MSSF.

Grupa szacuje, że nowy standard nie wpłynie na jej sprawozdania finansowe, ponieważ dotychczas dokonywane osądy w zakresie istotności były zbieżne z tymi, jakie byłyby dokonywane przy zastosowaniu nowej definicji.

Zmiany obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2020 roku lub później.

Zmiana MSSF 3 „Połączenia przedsięwzięć”

Zmiana dotyczy definicji przedsięwzięcia i obejmuje przede wszystkim następujące kwestie:

- precyzuje, że przejęty zespół aktywów i działań, aby być traktowanym jako przedsięwzięcie, musi obejmować również wkład i istotne procesy, które wspólnie w istotny sposób uczestniczyć będą w wypracowaniu zwrotu,
- zawęża definicję zwrotu, a tym samym również przedsięwzięcia, skupiając się na dobrach i usługach dostarczanych odbiorcom, usuwając z definicji odniesienie do zwrotu w formie obniżenia kosztów,
- dodaje wytyczne i przykłady ilustrujące w celu ułatwienia dokonywania oceny, czy w ramach połączenia został przejęty istotny proces,
- pomija dokonywanie oceny, czy istnieje możliwość zastąpienia brakujących wkładu lub procesu i kontynuowania operowania przedsięwzięciem w celu uzyskiwania zwrotu oraz
- dodaje opcjonalną możliwość przeprowadzenia uproszczonej oceny, mającej na celu wykluczenie, że przejęty zestaw działań i aktywów jest przedsięwzięciem.

Zmiana obowiązuje dla połączeń przedsięwzięć dla których dzień przejęcia przypada w ciągu pierwszego rocznego okresu sprawozdawczego rozpoczynającego się 1 stycznia 2020 roku lub później oraz dla transakcji nabycia aktywów, które wystąpiły w tym okresie sprawozdawczym lub później. W związku z tym zmiana nie wpłynie na dane wykazywane w dotychczasowych sprawozdaniach finansowych Grupy. Na ten moment Grupa nie jest w stanie przewidzieć również przyszłych transakcji nabycia przedsięwzięć.

Zmiany odniesień do Założeń koncepcyjnych w MSSF

Rada przygotowała nową wersję założeń koncepcyjnych sprawozdawczości finansowej. Dla spójności zostały zatem odpowiednio dostosowane referencje do założeń koncepcyjnych zamieszczone w poszczególnych standardach.

Zmiany obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2020 roku lub później i w ocenie Grupy nie wpłyną na jej sprawozdania finansowe.

Zmiany do MSSF 9, MSR 39 i MSSF 7

Rada MSR wprowadziła zmiany do zasad rachunkowości zabezpieczeń w związku z planowaną reformą referencyjnych stóp procentowych (WIBOR, LIBOR itd.). Stopy te są często pozycją zabezpieczaną, na przykład w przypadku zabezpieczenia instrumentem IRS. Planowane zastąpienie dotychczasowych stóp nowymi stopami referencyjnymi budziło wątpliwości, co do tego, czy planowana transakcja jest nadal wysoce prawdopodobna, czy nadal oczekuje się przyszłych zabezpieczanych przepływów lub czy istnieje powiązanie ekonomiczne między pozycją zabezpieczaną i zabezpieczającą. Zmiana do standardów określiła, że należy w szacunkach założyć, że zmiany stóp referencyjnych nie nastąpią.

Zmiany obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2020 roku lub później.

W związku z tym, że Grupa nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń, niepewność związana z instrumentami pochodnymi opartymi na stopach procentowych nie będzie miała wpływu na jej sprawozdania finansowe.

Zmiana MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych”

Rada MSR doprecyzowała zasady klasyfikacji zobowiązań do długo- lub krótkoterminowych przede wszystkim w dwóch aspektach:

- doprecyzowano, że klasyfikacja jest zależna od praw jakie posiada jednostka na dzień bilansowy,
- intencje kierownictwa w odniesieniu do przyspieszenia lub opóźnienia płatności zobowiązania nie są brane pod uwagę.

Zmiany obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2022 roku lub później.

W związku z tym, że Grupa stosuje już zasady spójne ze zmienionym standardem, zmiany nie będą miały wpływu na jej sprawozdania finansowe.

Grupa zamierza wdrożyć powyższe regulacje w terminach przewidzianych do zastosowania przez standardy lub interpretacje.

10.1. Wdrożenie pozostałych standardów i interpretacji

Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego do publikacji Zarząd nie zakończył jeszcze prac nad oceną wpływu wprowadzenia pozostałych standardów oraz interpretacji na stosowane przez Grupę zasady (politykę) rachunkowości w odniesieniu do działalności Grupy lub jej wyników finansowych.

11. Segmenty operacyjne

Dla celów zarządczych Grupa została podzielona na części w oparciu o wytwarzane produkty i świadczone usługi. Istnieją zatem następujące segmenty operacyjne:

- Segment systemów przeładunkowych;
- Segment konstrukcji stalowych;
- Segment budownictwa przemysłowego;
- Segment pozostały, który obejmuje m.in. wynajem i dzierżawę nieruchomości.

Jednostka dominująca prowadzi działalność w segmencie systemów przeładunkowych oraz segmencie konstrukcji stalowych. Spółka zależna Projprzem Budownictwo Sp. z o.o. prowadzi działalność w segmencie budownictwa przemysłowego. Pozostałe spółki zależne prowadzą działalność w segmencie systemów przeładunkowych i konstrukcji stalowych.

Żaden z segmentów operacyjnych Grupy nie został połączony z innym segmentem w celu stworzenia segmentów sprawozdawczych.

Zasady rachunkowości zastosowane w segmentach sprawozdawczych są takie same jak polityka rachunkowości Grupy. Zysk segmentów to zysk wygenerowany przez poszczególne segmenty bez alokacji pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych, przychodów i kosztów finansowych oraz kosztów z tytułu podatku dochodowego.

Zysk operacyjny segmentów nie obejmuje:

- Pozostałych przychodów operacyjnych,
- Pozostałych kosztów operacyjnych,
- Wyników na sprzedaży jednostek zależnych,
- Przychodów finansowych,
- Kosztów finansowych
- Zysków (strat) z tytułu oczekiwanych strat kredytowych.

Aktywa alokowane do segmentów nie obejmują:

- Aktywów trwałych zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży- w części dotyczącej rzeczowych aktywów trwałych,
- Aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego,
- Udzielonych pożyczek
- Środków pieniężnych i ich ekwiwalentów,
- Pozostałych aktywów finansowych (akcje i obligacje notowane na giełdzie).

Osobom decyzyjnym nie są przedstawiane informacje na temat zobowiązań poszczególnych segmentów. Informacje wskazane w poniższej tabeli są sporządzane dla osób decydujących o przydziale zasobów i oceniających wyniki finansowe segmentów.

GRUPA KAPITAŁOWA PROJPRZEM MAKRUM S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach PLN)

<i>Segmenty operacyjne</i>	<i>System przeładunkowy</i>	<i>Konstrukcje stalowe</i>	<i>Budownictwo przemysłowe</i>	<i>Pozostałe</i>	<i>Niealokowane</i>	<i>Ogółem</i>
za okres od 01-01 do 31-12-2019						
Przychody						
Przychody od klientów zewnętrznych	146 353	30 914	94 389	339	0	271 995
Sprzedaż między segmentami	1 025	0	6 672	0	0	7 697
Przychody ogółem	147 379	30 914	101 061	339	0	279 692
Amortyzacja	2 477	1 336	222	0	0	4 035
Wynik operacyjny segmentu	8 192	-687	1 215	103	0	8 824
Aktywa segmentu sprawozdawczego	91 154	48 626	33 045	22 432	40 114	235 371

<i>Segmenty operacyjne</i>	<i>System przeładunkowy</i>	<i>Konstrukcje stalowe</i>	<i>Budownictwo przemysłowe</i>	<i>Pozostałe</i>	<i>Niealokowane</i>	<i>Ogółem</i>
za okres od 01-01 do 31-12-2018						
Przychody						
Przychody od klientów zewnętrznych	125 265	35 187	99 327	2 114	0	261 892
Przychody ogółem	125 265	35 187	99 327	2 114	0	261 892
Amortyzacja	1 879	1 415	35	6	0	3 336
Wynik operacyjny segmentu	8 547	-1 496	6 012	581	0	13 644
Aktywa segmentu sprawozdawczego	69 853	58 896	12 031	26 419	21 471	188 670

<i>Uzgodnienie wyników segmentów operacyjnych z wynikiem jednostki przed opodatkowaniem</i>	<i>od 01-01 do 31-12-2019</i>	<i>od 01-01 do 31-12-2018</i>
Wynik operacyjny segmentów *	8 824	13 644
Pozostałe przychody nie przypisane do segmentów	2 552	7 273
Pozostałe koszty nie przypisane do segmentów (-)	-1 269	-4 343
Zysk (strata) ze sprzedaży jednostek zależnych (+/-)	0	0
Zysk (strata) z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	-2 139	142
Pozostałe przychody i koszty razem	-855	3 072
Zysk/(strata) z działalności operacyjnej	7 969	16 716
Przychody finansowe	2 121	341
Koszty finansowe (-)	-1 725	-2 113
Zysk z okazijnego nabycia	0	0
Zysk/(strata) przed opodatkowaniem	8 365	14 943

GRUPA KAPITAŁOWA PROJPRZEM MAKRUM S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach PLN)

Przychody Grupy w podziale na regiony geograficzne oraz linie produktowe, wraz z uzgodnieniem do przychodów poszczególnych segmentów prezentuje poniższa tabela:

Segmenty	<i>od 01-01 do 31-12-2019</i>				Razem
	przeładunki	konstrukcje	budownictwo	pozostałe	
Region					
Kraj	13 225	26 764	94 389	339	134 717
Eksport	133 128	4 149	0	0	137 278
Razem	146 353	30 914	94 389	339	271 995
Linia produktu					
pomosty przeładunkowe	97 676	0	0	0	97 676
parkingi	0	14 788	0	0	14 788
uszczelnienia	15 828	0	0	0	15 828
termośluzы	7 566	0	0	0	7 566
maszyny i kruszarki Makrum	0	16 125	0	0	16 125
budownictwo przemysłowe	0	0	94 389	0	94 389
części i materiały	19 376	0	0	0	19 376
pozostałe	5 907	0	0	339	6 246
Razem	146 353	30 914	94 389	339	271 995

Segmenty	przeładunki	konstrukcje	budownictwo	pozostałe	Razem
Termin przekazania dóbr i usług					
w określonym momencie	146 353	0	0	339	146 692
w miarę upływu czasu	0	30 914	94 389	0	125 303
Razem	146 353	30 914	94 389	339	271 995

GRUPA KAPITAŁOWA PROJPRZEM MAKRUM S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach PLN)

<i>od 01-01 do 31-12-2018</i>					
Segmenty	przeładunki	konstrukcje	budownictwo	pozostałe	Razem
Region					
Kraj	18 598	18 706	99 327	2 114	138 744
Eksport	106 666	16 481			123 147
Razem	125 265	35 187	99 327	2 114	261 892
Linia produktu					
pomosty przeładunkowe	86 502	0	0	0	86 502
parkingi	0	5 889	0	0	5 889
uszczelnienia	16 627	0	0	0	16 627
termośluzы	5 391	0	0	0	5 391
maszyny i kruszarki Makrum	0	29 298	0	0	29 298
budownictwo przemysłowe	0	0	99 327	0	99 327
części i materiały	12 996	0	0	0	16 744
pozostałe	3 749	0	0	2 114	2 114
Razem	125 265	35 187	99 327	2 114	261 892

Segmenty	przeładunki	konstrukcje	budownictwo	pozostałe	Razem
Termin przekazania dóbr i usług					
w określonym momencie	125 265	0	0	2 114	127 379
w miarę upływu czasu	0	35 187	99 327	0	134 514
Razem	125 265	35 187	99 327	2 114	261 892

Przychody Grupy w segmencie systemów przeładunkowych oraz pozostałe rozpoznawane są w momencie czasu. Przychody w segmencie konstrukcji stalowych oraz budownictwa przemysłowego rozpoznawane są w miarę upływu czasu proporcjonalnie do stopnia całkowitego spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia związanego z danym kontraktem i korzyści przekazywanych klientowi.

Przychody z umów z klientami w kwocie 271 995 tys. PLN (261 892 tys. PLN za 2018 rok) są prezentowane w segmentach przeładunki, konstrukcje stalowe, budownictwo przemysłowe oraz w części w segmencie pozostałe. Kwota 339 tys. PLN (2 114 tys. PLN za 2018 rok) ujęta w segmencie pozostałe stanowi zgodnie z MSSF 16 przychód z wynajmu nieruchomości.

12. Przychody i koszty

12.1. Koszty według rodzajów

	<i>od 01-01 do 31-12-2019</i>	<i>od 01-01 do 31-12-2018</i>
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	4 035	3 336
Zużycie materiałów i energii	111 223	108 837
Usługi obce	100 522	99 791
Podatki i opłaty	857	1 163
Koszty świadczeń pracowniczych	42 617	37 886
Pozostałe koszty rodzajowe	1 925	1 981
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	1 111	2 868
<i>Koszty według rodzajów ogółem, w tym:</i>		
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży	218 023	208 657
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży	21 498	19 348
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu	23 649	20 242
Zmiana stanu produktów	1 062	-7 616
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby	8	8

12.2. Pozostałe przychody operacyjne

	<i>od 01-01 do 31-12-2019</i>	<i>od 01-01 do 31-12-2018</i>
Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	0	47
Wycena nieruchomości inwestycyjnych do wartości godziwej	1 043	4 980
Rozwiązanie niewykorzystanych rezerw	264	1 174
Otrzymane kary i odszkodowania	352	571
Odpisanie przedawnionych zobowiązań	669	0
Umorzone zobowiązania	0	114
Zakończone umowy najmu/leasingu	0	261
Pozostałe przychody operacyjne	224	126
<i>Pozostałe przychody operacyjne razem</i>	2 552	7 273

12.3. Pozostałe koszty operacyjne

	<i>od 01-01 do 31-12-2019</i>	<i>od 01-01 do 31-12-2018</i>
Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	763	0
Wycena aktywów trwałych zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży	0	4 179
Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	208	0
Darowizny	60	43
Koszty sądowe, komornicze, windykacyjne	0	0
Niedobory inwentaryzacyjne	0	23
Sprzedaż wierzytelności	88	0
Inne koszty	150	98
<i>Pozostałe koszty operacyjne razem</i>	<i>1 269</i>	<i>4 343</i>

12.4. Przychody finansowe

	<i>od 01-01 do 31-12-2019</i>	<i>od 01-01 do 31-12-2018</i>
Odsetki od pożyczek udzielonych	484	214
Wycena instrumentów pochodnych per saldo	653	0
Odsetki od obligacji	592	0
Różnice kursowe	354	121
Inne przychody finansowe per saldo	0	6
Dyskonto należności i zobowiązań	37	0
<i>Przychody finansowe ogółem</i>	<i>2 121</i>	<i>341</i>

12.5. Koszty finansowe

	<i>od 01-01 do 31-12-2019</i>	<i>od 01-01 do 31-12-2018</i>
Odsetki od kredytów bankowych	738	550
Odsetki od innych zobowiązań	15	84
Odsetki od leasingu	284	140
Różnice kursowe	0	299
Prowizje bankowe	514	410
Poręczenie	173	0
Strata z realizacji instrumentów finansowych per saldo	0	502
Inne koszty finansowe	0	129
<i>Koszty finansowe ogółem</i>	<i>1 725</i>	<i>2 113</i>

13. Podatek dochodowy

13.1. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej

Uzgodnienie podatku dochodowego od zysku/ (straty) brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej Grupy za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku i 31 grudnia 2018 roku przedstawia się następująco:

	<i>od 01-01 do 31-12-2019</i>	<i>od 01-01 do 31-12-2018</i>
Wynik przed opodatkowaniem	8 365	14 944
Stawka podatku stosowana przez Jednostkę dominującą	19%	19%
Podatek dochodowy wg stawki krajowej Jednostki dominującej	1 589	2 839
<i>Uzgodnienie podatku dochodowego z tytułu:</i>		
Stosowania innej stawki podatkowej w spółkach Grupy (+/-)	220	627
Przychodów nie podlegających opodatkowaniu (-)	-58	-291
Kosztów trwale nie stanowiących kosztów uzyskania przychodów (+)	845	1 188
Nierozpoznanego aktywa na podatek odroczonego od strat podatkowych (+)	212	0
Wykorzystania uprzednio nierozpoznanych strat podatkowych (-)	0	-466
Podatek dochodowy	2 808	3 897
Zastosowana średnia stawka podatkowa	34%	26%

13.2. Odroczonego podatek dochodowy

Odroczonego podatek dochodowy wynika z następujących pozycji:

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

	<i>Saldo na początek okresu</i>	<i>Zmiana stanu: rachunek zysków i strat</i>	<i>Saldo na koniec okresu</i>
<i>Stan na 31-12-2019</i>			
Aktywa:			
Różnica między wartością bilansową i podatkową aktywów niematerialnych	302	50	352
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych	653	769	1 422
Nieruchomości inwestycyjne	1 163	136	1 299
Kontrakty budowlane	102	-102	0
Inne aktywa	104	0	104
Zobowiązania:			
Pochodne instrumenty finansowe	0	68	68
Wycena bilansowa kredytów i pożyczek	57	-6	51
Wycena bilansowa obligacji	0	113	113
Leasing majątku	1 173	-806	367
Razem	3 555	222	3 776

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

	<i>Saldo na początek okresu</i>	<i>Zmiana stanu: rachunek zysków i strat</i>	<i>Saldo na koniec okresu</i>
Stan na 31-12-2019			
Aktywa:			
Odpis na zapasy	458	319	777
Odpis aktualizujący wartość należności	489	-111	377
Kontrakty budowlane	0	61	61
Aktywo z tytułu strat z zysków kapitałowych	14	0	14
Odsetki naliczone od pożyczki	16	-16	0
Zobowiązania:			
0Rezerwy na świadczenia pracownicze	270	19	289
Zmiana stanu rezerw	414	-46	369
Pochodne instrumenty finansowe	11	-11	0
Wycena bilansowa zobowiązań	41	30	71
Wycena bilansowa kredytów i pożyczek	7	-7	0
Inne zobowiązania	373	581	955
Inne:			
Odpis na stratę podatkową	-590	408	-181
Aktywo na stratę podatkową	726	-544	181
Razem	2 230	683	2 913

Rozliczenie starty podatkowej w PROMStahl Sp. z o.o. nastąpi z przyszłych dochodów podatkowych z działalności operacyjnej zgodnie z prognozami finansowymi opracowanymi dla tej Spółki i w terminie umożliwiającym rozliczenie tych strat zgodnie z przepisami podatkowymi.

14. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS

Ustawa z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 50 pracowników na pełne etaty. Grupa tworzy taki fundusz i dokonuje okresowych odpisów w wysokości odpisu podstawowego/ kwot uzgodnionych ze związkami zawodowymi. Ponadto Fundusz posiada rzeczowe aktywa trwałe. Celem Funduszu jest finansowanie działalności socjalnej, pożyczek udzielonych jej pracownikom oraz pozostałych kosztów socjalnych.

Tabele poniżej przedstawiają analitykę aktywów, zobowiązań oraz kosztów Funduszu.

	<i>31 grudnia 2019</i>	<i>31 grudnia 2018</i>
<i>Odpisy na ZFŚS</i>	2 174	2 172
<i>Pożyczki udzielone pracownikom</i>	-20	-26
<i>Środki pieniężne</i>	182	254
<i>Zobowiązania z tytułu Funduszu</i>	-1 706	-1 706
<i>Saldo po skompensowaniu</i>	266	186

Grupa odstąpiła od tworzenia Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

15. Zysk przypadający na jedną akcję

Zysk podstawowy przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres przypadającego na zwykłych akcjonariuszy jednostki dominującej przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu.

Zysk rozwodniony przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres przypadającego na zwykłych akcjonariuszy przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu skorygowaną o średnią ważoną liczbę akcji zwykłych, które zostałyby wyemitowane na konwersji wszystkich rozważających potencjalnych instrumentów kapitałowych w akcje zwykłe.

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku oraz akcji, które posłużyły do wyliczenia podstawowego i rozwodnionego zysku na jedną akcję:

	<i>rok zakończony</i> <i>31-12-2019</i>	<i>rok zakończony</i> <i>31-12-2018</i>
<i>Liczba akcji stosowana jako mianownik wzoru</i>		
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	5 982 716	5 982 716
Rozważający wpływ opcji zamiennych na akcje		
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych	5 982 716	5 982 716
<i>Działalność kontynuowana</i>		
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej	5 556 344	11 046 542
Podstawowy zysk (strata) na akcję (PLN)	0,93	1,85
Rozwodniony zysk (strata) na akcję (PLN)	0,93	1,85

Rozwodnienie liczby akcji

Grupa w okresie od 1 stycznia 2019 roku do 31 grudnia 2019 roku oraz od 1 stycznia 2018 do 31 grudnia 2018 roku nie realizowała programu motywacyjnego. Nie wystąpiły też inne potencjalne akcje rozważające.

16. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty

W dniu 12 czerwca 2019 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Jednostki dominującej uchwaliło wypłatę dywidendy w wysokości 3 589 629,60 PLN (to jest 0,60 PLN na jedną akcję). Pozostała część zysku została przeznaczona na kapitał zapasowy. Dzień nabycia prawa do dywidendy został ustalony na 12 września 2019 roku, natomiast termin jej wypłaty został ustalony na 26 września 2019 roku. Informacje te zostały opublikowane w raporcie bieżącym nr 10 z dnia 12 czerwca 2019 roku. Na dzień 31 grudnia 2019 roku uchwalona dywidenda została w całości wypłacona.

Zarząd będzie rekomendował Walnemu Zgromadzeniu i Radzie Nadzorczej wypłatę dywidendy w kwocie nieprzekraczającej 50% zysku netto Jednostki dominującej za rok 2019.

17. Rzeczowe aktywa trwałe

Poniższe dane dla roku 2018 zawierają środki trwałe w ramach umowy leasingu zgodnie z MSR17. Dla roku 2019 środki te zostały zaprezentowane w oddzielnej pozycji śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, o czym Zarząd Jednostki dominującej poinformował w nocie 6, a także oddzielnej nocie nr 10.

GRUPA KAPITAŁOWA PROJPRZEM MAKRUM S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach PLN)

	<i>Grunty</i>	<i>Budynki i budowle</i>	<i>Maszyny i urządzenia</i>	<i>Środki transportu</i>	<i>Pozostałe środki trwałe</i>	<i>Rzeczowe aktywa trwałe w trakcie wytwarzania</i>	<i>Razem</i>
Stan na 31-12-2019							
Wartość bilansowa brutto	0	14 418	5 940	281	1 610	8 504	30 753
Skumulowane umorzenie i odpisy aktualizujące	0	-2 603	-5 474	-180	-1 605	0	-9 862
Wartość bilansowa netto		11 815	466	100	5	8 504	20 891
Stan na 31-12-2018							
Wartość bilansowa brutto	386	14 408	17 975	1 957	2 302	967	37 994
Skumulowane umorzenie i odpisy aktualizujące	0	-1 320	-12 134	-975	-1 792	0	-16 221
Wartość bilansowa netto	386	13 087	5 841	982	510	967	21 773

	<i>Grunty</i>	<i>Budynki i budowle</i>	<i>Maszyny i urządzenia</i>	<i>Środki transportu</i>	<i>Pozostałe środki trwałe</i>	<i>Rzeczowe aktywa trwałe w trakcie wytwarzania</i>	<i>Ogółem</i>
za okres od 01-01 do 31-12-2019							
Wartość bilansowa netto na dzień 31-12-2018	386	13 087	5 841	982	510	967	21 773
Wpływ wdrożenia MSSF 16	-386	-555	-5 207	-858	-502	0	-7 508
Wartość bilansowa netto na dzień 01-01-2019	0	12 532	634	123	8	967	14 265
Zwiększenia (nabycie, wytworzenie)	0	11	163	118	268	7 611	8 170
Zmniejszenia (zbycie, likwidacja) (-)	0	0	-66	-55	0	0	-121
Inne zmiany (reklasyfikacje, przemieszczenia itp.)	0	0	0	0	0	-74	-74
Amortyzacja (-)	0	-728	-265	-87	-271	0	-1 351
Różnice kursowe netto z przeliczenia (+/-)	0	0	0	1	1	0	2
Wartość bilansowa netto na dzień 31-12-2019		11 815	466	100	5	8 504	20 891
za okres od 01-01 do 31-12-2018							
Wartość bilansowa netto na dzień 01-01-2018	386	13 647	12 633	1 089	631	754	29 140
Zwiększenia (nabycie, wytworzenie, leasing)	0	12	322	261	151	916	1 662
Zmniejszenia (zbycie, likwidacja) (-)	0	0	0	0-17	0	0	-17
Przekwalifikowanie do aktywów trwałych zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży (-)	0	0	-5 568	0	0	0	-5 568
Inne zmiany (reklasyfikacje, przemieszczenia itp.)	0	0	0	0	0	-703	-703
Amortyzacja (-)	0	-571	-1 546	-352	-275	0	-2 745
Różnice kursowe netto z przeliczenia (+/-)	0	0	1	0	3	0	5
Wartość bilansowa netto na dzień 31-12-2018	386	13 087	5 841	982	510	967	21 773

Zmiany wartości w omawianym okresie

Nakłady na rzeczowe aktywa trwałe w trakcie wytwarzania dotyczą rozbudowy zakładu produkcyjnego w Koronowie należącego do Spółki Projprzem Makrum. Inwestycja polega na rozbudowie części produkcyjnej, magazynowej oraz infrastruktury maszyn i urządzeń do transportu. Realizacja inwestycji finansowana jest ze środków własnych oraz z otrzymanego na ten cel kredytu inwestycyjnego.

Wartość poniesionych wydatków na dzień 31 grudnia 2019 roku wynosiła 8 128 tys. PLN (z tego w ramach otrzymanego kredytu spłacono 3 095 tys. PLN a pozostała wartość ze środków własnych). Na dzień 31 grudnia 2019 roku wartość zobowiązań z tytułu realizowanej inwestycji wynosiła 150 tys. PLN.

Rzeczowe aktywa trwałe stanowiące zabezpieczenie zobowiązań

Hipoteka umowna ustanowiona na nieruchomości położonej w Bydgoszczy objętej KW nr BY1B/00093244/7 stanowiąca zabezpieczenie umowy kredytu w rachunku bieżącym nr 15/077/11/Z/VU z dnia 17.11.2011 r., zabezpieczenie umowy na linię na gwarancje nr 15/076/11/Z/GX z dnia 04.11.2011 r. oraz zabezpieczenie umowy kredytu odnawialnego nr 15/057/19/Z/LI z dnia 18.11.2019 r. zawartych pomiędzy PROJPRZEM MAKRUM S.A. a mBank S.A., a także umowy na linię na gwarancje nr 15/039/19/Z/GX z dnia 10.10.2018r. zawartej pomiędzy PROJPRZEM Budownictwo Sp. z o.o. a mBank S.A.

Hipoteka umowna łączna ustanowiona na nieruchomości położonej w Koronowie objętej KW nr BY1B/00060014/6 stanowiąca zabezpieczenie umowy Multilinii nr K00465/17 z dnia 22.06.2017 r. oraz zabezpieczenie umowy kredytu inwestycyjnego nr K00805/19 z dnia 09.08.2019 r. zawartych pomiędzy PROJPRZEM MAKRUM S.A. a Santander Bank Polska S.A.

Zastaw rejestrowy na rzeczach oznaczonych co do tożsamości tj. nożycach gilotynowych LVD MVS TS 20/40 stanowiący zabezpieczenie umowy kredytu w rachunku bieżącym nr 15/077/11/Z/VU z dnia 17.11.2011 r.

18. Leasing

Umowy leasingu dotyczą:

- samochodów osobowych oraz maszyn i urządzeń, które zostały zawarte na okres do 60 miesięcy,
- budynków i budowli, które zostały zawarte na okres do 10 lat, oraz
- prawa wieczystego użytkowania gruntów, z okresem trwania do 99 lat.

Na zakończenie umowy jednostki Grupy mają możliwość wykupienia przedmiotów leasingu (samochodów osobowych, maszyn i urządzeń) po ustalonej wartości odkupu.

GRUPA KAPITAŁOWA PROJPRZEM MAKRUM S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach PLN)

	Waluta	Oprocentowanie	Okres leasingu	Wartość bilansowa		Zobowiązanie	
				w walucie	w PLN	krótkoterminowe	długoterminowe
Stan na 31-12-2019							
Umowy leasingu do roku	PLN	zmienne	1 rok	0	14	14	0
Umowy leasingu do 3 lat	PLN	zmienne	3 lata	0	563	97	466
Umowy leasingu do 3 lat	PLN	stałe	3 lata	0	709	538	171
Umowy leasingu do 3 lat	PLN	stałe	3 lata	0	728	288	440
Umowy leasingu do 3 lat	PLN	stałe	3 lata	0	182	102	80
Umowy leasingu do 3 lat	EUR	stałe	1 - 3 lata	166	707	438	268
Umowa leasingu do 5 lat	PLN	zmienne	3-4 lata	0	874	237	637
Umowa leasingu do 5 lat	EUR	zmienne	4 lata	100	446	230	216
Umowa leasingu do 5 lat	EUR	zmienne	4 lata	0	741	207	534
Umowa leasingu do 5 lat	EUR	zmienne	4 lata	11	58	11	47
Umowy leasingu do 5 lat	EUR	stałe	4 lat	64	271	149	122
Umowy leasingu do 10 lat	EUR	stałe	10 lat	414	1 763	152	1 610
Umowy leasingu do 99 lat	PLN	stałe	71 lat	0	1 431	3	1 428
Leasing na dzień 31-12-2019				755	8 487	2 467	6 020
w tym ujętych w wyniku wdrożenia MSSF 16				0	5 791	1 671	4 120
Stan na 31-12-2018							
Umowy leasingu powyżej 3 lat	PLN	zmienne	4 lata	0	649	153	496
Umowy leasingu powyżej 3 lat	PLN	zmienne	5 lat	0	2 005	2 005	0
Umowy leasingu powyżej roku	PLN	zmienne	2 lata	0	29	15	14
Umowy leasingu powyżej 3 lat	EUR	zmienne	5 lat	0	660	218	442
Umowy leasingu powyżej 3 lat	PLN	zmienne	3 lata	0	236	81	155
Leasing na dzień 31-12-2018				0	3 579	2 472	1 107

Do najistotniejszych umów leasingu należą:

- Umowa generalna leasingu zawarta w listopadzie 2012; przedmiot – flota samochodowa; okres trwania 48 miesięcy na poszcz. auta; wartość bilansowa floty leasingowanej na 31.12.2019 roku 722 PLN; oprocentowanie zmienne
- Umowa leasingu zawarta w grudniu 2016; przedmiot – Robot Spawalniczy zrobotyzowane stanowisko spawalnicze; wartość na dzień zawarcia umowy leasingu 348 tys. EUR, okres leasingowy 60 miesięcy, zabezpieczenie weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową; oprocentowanie zmienne w oparciu o EURIBOR 1M; wartość bilansowa przedmiotu leasingu na dzień 31.12.2019 r.: 152 tys. EUR.
- Umowa leasingu zawarta w październiku 2018; przedmiot – odkurzacz przemysłowy; wartość na dzień zawarcia umowy leasingu 31 tys. PLN; okres leasingu – 24 miesiące; zabezpieczenie: weksel in blanco z deklaracją wekslową; oprocentowanie zmienne w oparciu o WIBOR 1M; wartość bilansowa przedmiotu leasingu na dzień 31.12.2019 r.: 24 tys. PLN.
- Umowa leasingu zawarta w marcu 2019; przedmiot – suwnice; wartość na dzień zawarcia umowy leasingu 1 814 tys. PLN; okres leasingu – 59 miesięcy; zabezpieczenie: weksel in blanco z deklaracją wekslową; oprocentowanie zmienne w oparciu o WIBOR 1M; wartość bilansowa przedmiotu leasingu na dzień 31.12.2019 r.: 1 788 tys. PLN.
- Umowa leasingu zawarta w czerwcu 2019; przedmiot – nożyce uniwersalne; wartość na dzień zawarcia umowy leasingu 15 tys. PLN; okres leasingu – 60 miesięcy; zabezpieczenie: weksel in blanco z deklaracją wekslową; oprocentowanie zmienne w oparciu o WIBOR 1M; wartość bilansowa przedmiotu leasingu na dzień 31.12.2019 r.: 62 tys. PLN.
- Umowa leasingu zawarta w czerwcu 2019; przedmiot – prasy krawędziowe; wartość na dzień zawarcia umowy leasingu 280 tys. PLN; okres leasingu – 60 miesięcy; zabezpieczenie: weksel in blanco z deklaracją wekslową; oprocentowanie zmienne w oparciu o WIBOR 1M; wartość bilansowa przedmiotu leasingu na dzień 31.12.2019 r.: 1 191 tys. PLN.
- Umowa leasingu zawarta w październiku 2019; przedmiot – wycinarka plazmowa CNC; wartość na dzień zawarcia umowy leasingu 410 tys. PLN; okres leasingu – 60 miesięcy; zabezpieczenie: weksel in blanco z deklaracją wekslową; oprocentowanie zmienne w oparciu o WIBOR 1M; wartość bilansowa przedmiotu leasingu na dzień 31.12.2019 r.: 410 tys. PLN.
- Umowa leasingu zawarta w grudniu 2019; przedmiot – zrobotyzowane stanowisko spawalnicze; wartość na dzień zawarcia umowy leasingu 362 tys. PLN; okres leasingu – 59 miesięcy; zabezpieczenie: weksel in blanco z deklaracją wekslową; oprocentowanie zmienne w oparciu o WIBOR 1M; wartość bilansowa przedmiotu leasingu na dzień 31.12.2019 r.: 1 545 tys. PLN.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku oraz na dzień 31 grudnia 2018 roku przyszłe minimalne opłaty leasingowe z tytułu tych umów oraz wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych netto przedstawiają się następująco:

	<i>Opłaty z tytułu umów leasingu płatne w okresie:</i>			
	<i>do 1 roku</i>	<i>od 1 roku do 5 lat</i>	<i>powyżej 5 lat</i>	<i>razem</i>
<i>Stan na 31 grudnia 2019</i>				
Opłaty leasingowe	2 772	4 360	5 244	12 375
Koszty finansowe (-)	-305	-615	-2 969	-3 888
Wartość bieżąca	2 467	3 745	2 275	8 487
<i>Stan na 31 grudnia 2018</i>				
Przyszłe minimalne opłaty leasingowe	2 540	1 118	0	3 657
Koszty finansowe (-)	-68	-10	0	-78
Wartość bieżąca przyszłych minimalnych opłat leasingowych	2 472	1 108	0	3 579

Całkowity wpływ środków pieniężnych z tytułu leasingów w 2019 roku wyniósł 4 110 tys. PLN.

19. Aktywa z tytułu prawa do użytkowania

Wyszczególnienie	Grunty	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Razem
<i>za okres od 01-01 do 31-12-2019 roku</i>						
Wartość bilansowa netto na dzień 01-01-2019 roku	1 823	1 000	6 659	1 739	31	11 251
Zwiększenia	0	2 322	844	2 048	0	5 215
Zmniejszenia (zbycie, likwidacja) (-)	0	0	0	-42	0	-42
Reklasyfikacja do aktywów trwałych zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży	0	0	-4 705	0	0	-4 705
Amortyzacja (-)	-26	-643	-635	-749	-6	-2 059
Różnice kursowe netto z przeliczenia (+/-)	0	-5	0	-5	0	-10
Wartość bilansowa netto na dzień 31-12-2019	1 797	2 674	2 163	2 991	25	9 650

20. Nieruchomości inwestycyjne

Grupa kwalifikuje posiadane nieruchomości inwestycyjne do kategorii inwestycyjnych ze względu na przyrosty ich wartości i/lub korzyści otrzymane z tytułu przychodów z najmu/dzierżawy.

	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Bilans otwarcia na dzień 1 stycznia	16 571	22 038
Zmiany stanu:		
- aktywowane nakłady	775	703
- sprzedaż poniesionych nakładów	-221	0
- przeszacowanie do wartości godziwej	1 043	4 177
- reklasyfikacja do aktywów trwałych zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży	-2 886	0
- przeniesienie do aktywów dostępnych do sprzedaży	0	-10 347
Bilans zamknięcia na dzień 31 grudnia	15 283	16 571

Wartość nieruchomości inwestycyjnych na dzień 31 grudnia 2019 roku wynosiła 15 283 tys. PLN (spadek wartości o 1 288 tys. PLN względem 2018 roku).

Zarząd Jednostki dominującej podjął decyzję o przeklasyfikowaniu trzech działek z nieruchomości inwestycyjnych w wartości 3 094 tys. PLN do aktywów zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży. Decyzja ta podyktowana jest planami Emitenta o dokonaniu transakcji sprzedaży gruntu jednostce powiązanej. Poza tym Emitent zakupił działkę w kwocie 600 tys. PLN oraz poniósł nakłady w kwocie 117 tys. PLN.

Zarząd monitoruje zmiany uwarunkowań rynkowych w zakresie rynkowej/godziwej wartości posiadanych przez Spółkę nieruchomości. W prezentowanym okresie Emitent dokonał wyceny posiadanych nieruchomości inwestycyjnych ze względu na występujące w ocenie Zarządu zmiany uwarunkowań prawnych lub istotnych zmian czynników, które miały wpływ na istotną zmianę wartości posiadanych nieruchomości.

Przeznaczeniem nieruchomości gruntowych jest osiągnięcie przyszłych korzyści ekonomicznych związanych ze wzrostem wartości tych aktywów przeznaczonych do sprzedaży.

Dokonana na dzień 31 grudnia 2019 roku wycena polegała na analizie porównywalności cen transakcyjnych gruntów o podobnej lokalizacji i potencjale. Przy wycenie do wartości godziwej wg metody porównawczej uwzględnia się takie cechy jak: położenie i ekspozycja, sąsiedztwo, infrastruktura techniczna, dostęp komunikacyjny, wielkość, kształt i status planistyczny i nadaje się im odpowiednie wagi. W wyniku wyceny wartość nieruchomości zgodnie z otrzymanym operatem szacunkowym wzrosła o 1 044 tys. PLN.

Opis metod wyceny oraz kluczowych danych wejściowych użytych do wyceny nieruchomości inwestycyjnych do wartości godziwej:

<i>Nieruchomości inwestycyjne na dzień 31.12.2019 roku</i>	<i>wartość w PLN</i>	<i>Metoda wyceny</i>	<i>Istotne nieobserwowalne dane wejściowe</i>	<i>Przedział (średnia ważona)</i>
Bydgoszcz, ul. Bydgoskich Olimpijczyków, 32 458 m ²	15 283	Podjęcie porównawcze, metoda porównywania parami	Ceny transakcyjne nieruchomości o podobnej lokalizacji i potencjale	od 239 PLN/m ² do 470 PLN/m ²
Razem	15 283			

<i>Nieruchomości inwestycyjne na dzień 31.12.2018 roku</i>	<i>wartość w PLN</i>	<i>Metoda wyceny</i>	<i>Istotne nieobserwowalne dane wejściowe</i>	<i>Przedział (średnia ważona)</i>
Bydgoszcz, ul. Bydgoskich Olimpijczyków, 40 320 m ²	16 571	Podjęcie porównawcze, metoda porównywania parami	Ceny transakcyjne nieruchomości o podobnej lokalizacji i potencjale	od 316 PLN/m ² do 500 PLN/m ²
Razem	16 571			

21. Aktywa trwale zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży

Na dzień 31.12.2019 roku wystąpiły aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży.

Zmiany w aktywach zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży:

<i>Aktywa trwale zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży</i>	<i>od 01-01 do 31-12-2019</i>	<i>od 01-01 do 31-12-2018</i>
Wartość na początek okresu	2 206	1 077
Rzeczowe aktywa trwale zaklasyfikowane w okresie	0	5 496
Wycena rzeczowych aktywów trwałych zaklasyfikowanych do sprzedaży	0	-4 179
Rzeczowe aktywa trwale sprzedane w okresie	-1 231	0
Nieruchomości inwestycyjne zaklasyfikowane w okresie	2 886	10 348
Wycena nieruchomości inwestycyjnych zakwalifikowanych do sprzedaży	0	803
Aktywa z tytułu prawa do użytkowania zaklasyfikowane w okresie	4 705	0
Aktualizacja wartości aktywów przeznaczonych do sprzedaży	-818	0
Aktywa z tytułu prawa do użytkowania sprzedane w okresie	-3 887	0
Nieruchomości inwestycyjne sprzedane w okresie	0	-11 339
Aktywa trwale zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	3 861	2 206

Na aktywa trwale zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży na dzień bilansowy składają się:

	<i>od 01-01 do 31-12-2019</i>	<i>od 01-01 do 31-12-2018</i>
Maszyny i urządzenia	87	1 318
Działki (trzy)	3 774	888
Suma	3 861	2 206

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2018 roku Grupa dokonała aktualizacji wartości maszyny przemysłowej, która została zaklasyfikowana jako aktywo trwale przeznaczone do sprzedaży, co zostało szerzej opisane w nocie 20 skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku. Aktualizacja związana była z ustaleniem wartości ceny po której maszyna zostanie sprzedana. Jednostka dominująca zawarła umowę na sprzedaż tej maszyny. Cena sprzedaży wyniosła 1 246 tys. PLN. W pierwszym półroczu dokonano sprzedaży większej części maszyn zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży. Spółka osiągnęła ujemny wynik na

sprzedaży aktywów trwałych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, w kwocie 22 tys. PLN. Natomiast bilansowa zmiana w związku ze sprzedażą wyniosła 1 204 tys. PLN.

Na dzień 30 września 2019 roku Jednostka dominująca dokonała zmiany przeznaczenia maszyny, która do tej pory prezentowana była jako aktywo z tytułu prawa do użytkowania. W dniu 10 października 2019 roku maszyna została sprzedana i osiągnięto przychód w kwocie 3 887 tys. PLN. Ponieważ wartość bilansowa maszyny na dzień 30 września 2019 roku przewyższała cenę sprzedaży, dokonano aktualizacji jej wartości o (-) 818 tys. PLN.

Zarząd Jednostki dominującej podjął decyzję o przeklasyfikowaniu trzech działek z nieruchomości inwestycyjnych w wartości 3 094 tys. PLN do aktywów zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży. Decyzja ta podyktowana jest planami Emitenta o dokonaniu transakcji sprzedaży gruntu spółce powiązanej. Poza tym Emitent zakupił działkę w kwocie 600 tys. PLN oraz poniósł nakłady w kwocie 117 tys. PLN.

Na saldo 3 861 tys. PLN aktywów trwałych zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży składa się sześć działek w kwocie 3 774 tys. PLN oraz maszyny i urządzenia w kwocie 87 tys. PLN, które decyzją Zarządu Jednostki dominującej nie służą już działalności operacyjnej Grupy. Sprzedaż działek będzie odbywała się etapami w ramach inwestycji realizowanych przez spółki powiązane. Inwestycja będzie realizowana etapami do października 2020 roku.

22. Wartości niematerialne

	<i>Znaki towarowe</i>	<i>Patenty i licencje</i>	<i>Oprogramowanie komputerowe</i>	<i>Wartości niematerialne w trakcie wytwarzania</i>	<i>Razem</i>
<i>Stan na 31-12-2019</i>					
Wartość bilansowa brutto	1 705	3 314	2 807	38	7 863
Skumulowane umorzenie i odpisy aktualizujące	0	-674	-2 669	0	-3 343
Wartość bilansowa netto	1 705	2 639	138	38	4 520
<i>Stan na 31-12-2018</i>					
Wartość bilansowa brutto	1 705	2 508	2 718	659	7 590
Skumulowane umorzenie i odpisy aktualizujące		-395	-2 498	0	-2 894
Wartość bilansowa netto	1 705	2 113	220	659	4 696

	<i>Znaki towarowe</i>	<i>Know-how</i>	<i>Oprogramowanie komputerowe</i>	<i>Wartości niematerialne w trakcie wytwarzania</i>	<i>Razem</i>
<i>za okres od 01-01 do 31-12-2019</i>					
Wartość bilansowa netto na dzień 31-12-2018	1 705	2 113	220	659	4 696
Zwiększenia (nabycie, wytworzenie)	0	955	40	-621	374
Inne zmiany (reklasyfikacje, przemieszczenia itp.)	0	0	74	0	74
Amortyzacja (-)	0	-429	-196	0	-625
Wartość bilansowa netto na dzień 31-12-2019	1 705	2 639	138	38	4 520
<i>za okres od 01-01 do 31-12-2018</i>					
Wartość bilansowa netto na dzień 01-01-2018	1 705	2 508	387	0	4 600
Zwiększenia (nabycie, wytworzenie, leasing)	0	0	28	659	687
Amortyzacja (-)	0	-395	-196	0	-591
Wartość bilansowa netto na dzień 31-12-2018	1 705	2 113	220	659	4 696

Dla znaku towarowego PROJPRZEM MAKRUM Grupa przeprowadziła test na utratę wartości, którego założenia zostały przedstawione w notce nr 23.

Na wchodzącą w skład wartości niematerialnych pozycje know-how składają się głównie nabyte, przed włączeniem do Grupy, przez MAKRUM Project Management Sp. z o.o. dokumentacja techniczna, opisy technologii, bazy dostawców i kontrahentów itp. dotycząca konstrukcji maszyn i urządzeń sprzedawanych pod marką MAKRUM, a w roku 2019 wytworzona przez Grupę dokumentacja techniczna ulepszeń i rozwoju produktów marki MODULO.

23. Wartość firmy

Na dzień 31 grudnia 2019 roku wartość firmy wynosi 31 070 tys. PLN i nie uległa zmianie w stosunku do 31 grudnia 2018 roku.

Grupa, w związku z nabyciem w dniu 23 marca 2017 roku 100% udziałów w Spółce MAKRUM Project Management Sp. z o.o. oraz dokonaniem w dniu 01 grudnia 2017 roku połączeniem w trybie art. 492 § 1 pkt 1) ksh, art. 515 § 1 ksh w związku z art. 516 § ksh poprzez przeniesienie całego majątku przejmowanej Spółki MAKRUM Project Management Sp. z o.o. rozpoznała wartość firmy w wysokości 31 070 tys. PLN.

Prezentowana wartość firmy wynika z prognozowanych synergii wynikających z połączenia MAKRUM Project Management Sp. z o.o. z Jednostką dominującą oraz stanowi nadwyżkę kosztu przejścia nad wartością godziwą możliwych do zidentyfikowania aktywów netto (środków trwałych i aktywów niematerialnych i prawnych, aktywów obrotowych oraz przejętych zobowiązań) przejętej jednostki. Wartość firmy została alokowana do ośrodka generującego przepływy pieniężne i jest przypisana do segmentu konstrukcje stalowe.

Test na utratę wartości

Podstawą testu są przygotowane przez Grupę prognozy na lata 2020-2024 zdyskontowanych przyszłych przepływów finansowych związanych z nabytym przedsiębiorstwem oparte na profesjonalnym osądzie Zarządu oraz analizie potencjalnego popytu na oferowane produkty, aktualnego portfela zamówień, zmienności warunków rynkowych oraz trendów koniunkturalnych związanych z produkowanymi urządzeniami.

Prognozy obejmują przepływy z działalności kontynuowanej przejętego podmiotu oferowane pod marką MAKRUM oraz przepływy związane z automatycznymi systemami parkingowymi oferowanymi pod marką MODULO.

Do prognozy przychodów i wyniku operacyjnego na rok 2020 uwzględniono oszacowany wpływ pandemii koronawirusa skutkujący prognozowanym spadkiem przychodów o ca 25% w stosunku do bazowego wariantu budżetowego. Dla roku 2021 i kolejnych nie zakładano spadku przychodów względem bazowych prognoz.

W skład aktywów segmentu poddanego testowi wchodzi aktywa z tytułu prawa do użytkowania o wartości ca 653 tys PLN. Zarząd ocenia wpływ wprowadzenia MSSF 16 na wyniki operacyjne segmentu oraz na wynik testu jako nieistotny.

Przy tych założeniach dokonano dodatkowej analizy, która wykazała, iż wzrost średniego ważonego kosztu kapitału WACC poniżej 1,40 p.p. nie powoduje konieczności dokonania odpisu.

W teście założono średnioroczną stopę wzrostu CAGR (Compound Annual Growth Rate) na poziomie 11,46%, na co składa się głównie prognozowany wzrost przychodów z parkingów automatycznych wsparty efektem niskiej bazy. Prognoza została wsparta analizą potencjalnego popytu na oferowane produkty w wybranych segmentach odbiorców, analizą podmiotów konkurencyjnych oraz dynamicznie rosnącym portfelem zamówień.

Test na utratę wartości obejmuje wartość firmy oraz znak towarowy.

Dla testu przyjęto następujące założenia - w nawiasach zaprezentowano założenia przyjęte w roku poprzednim:

- Zastosowano model zdyskontowanych przepływów pieniężnych oparty na szczegółowej prognozie na lata 2020-2024 przepływów pieniężnych związanych z nabytym przedsiębiorstwem opracowanej przez Grupę.
- Dla oszacowania wartości rezydualnej biznesu nabytego przedsiębiorstwa założono 1,90% stopę wzrostu po okresie szczegółowej prognozy (analogicznie jak w roku 2018).
- Stopa dyskontowa została oszacowana na podstawie średnioważonego kosztu kapitału i jest zgodna z modelem WACC (Weighted Average Cost of Capital) - analogicznie jak w roku 2018.
- Koszt kapitału własnego został wyznaczony na podstawie oczekiwanej stopy zwrotu portfela zgodnie z modelem CAMP (Capital Assets Pricing Model) przy założeniu:
 - Stopę wolną od ryzyka przyjęto na poziomie 2,11% (w roku 2018 przyjęto poziom 2,80%), co odpowiada rentowności 10 letnich obligacji skarbowych,
 - Premię za ryzyko w całym okresie prognozy przyjęto na poziomie 6,5% (w roku 2018 przyjęto poziom 6,78%), a wskaźnik beta na poziomie 1,17 (w roku 2018 przyjęto poziom 1,01), bazując w obu przypadkach na publikacjach A. Damodorana.
- Premię za niską kapitalizację na poziomie 1,60% (w 2018 roku brak premii).
- Koszt kapitału obcego przyjęto na poziomie stopy wolnej od ryzyka powiększonej o marżę 1,60% (w roku 2018 przyjęto poziom marży 1,70%).
- Przyjęto założenie, iż w perspektywie długoterminowej struktura finansowania będzie oparta w 76% o kapitał własny (w 2018 roku: 77%), a w 24% o kapitał obcy (w 2018 roku: 23%).
- Dla powyższych założeń średni ważony koszt kapitału WACC wynosi 11,16% (w roku 2018 WACC wyniósł 9,71%).

Analiza wrażliwości szacującej wartość ośrodka generującego przepływy pieniężne

zmiana WACC	Zmiana stopy wzrostu FCF po okresie szczegółowej prognozy				
	-1,00%	-0,50%	0,00%	0,50%	1,00%
-1,00%	27 200	28 545	30 052	31 753	33 689
-0,50%	25 533	26 718	28 039	29 520	31 191
0,00%	24 031	25 082	26 247	27 545	28 999
0,50%	22 672	23 609	24 642	25 786	27 061
1,00%	21 436	22 275	23 196	24 211	25 335

Na podstawie uzyskanych wyników testu Grupa uznała, iż szacowana wartość użytkowa nabytego przedsiębiorstwa MAKRUM Project Management Sp. z o.o. przewyższa sumę zaangażowanych aktywów o wartości 22 091 tys. PLN, obejmujących wartość firmy, znak towarowy, aktywa trwałe oraz aktywa obrotowe netto.

24. Pozostałe aktywa finansowe

	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Pozostałe długoterminowe aktywa finansowe	8 000	0
Dłużne papiery wartościowe komercyjne (obligacje)	8 000	0
Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe	6 597	5
Dłużne papiery wartościowe komercyjne (obligacje)	6 592	0
Inne krótkoterminowe (akcje spółek notowanych na giełdzie)	5	5
Razem	14 597	5

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 roku Jednostka dominująca dokonała zakupu obligacji wyemitowanych przez Spółkę Grupa Kapitałowa Immobile S.A. w kwocie 14 000 tys. PLN. Wartość tych obligacji wg zamortyzowanego kosztu na dzień 31 grudnia 2019 roku wynosi 14 592 tys. PLN. Ponadto na dzień 31 grudnia 2019 roku Grupa posiada akcje spółek notowanych na giełdzie w kwocie 5 tys. PLN.

Nazwa obligacji	Oprocentowanie	Wartość bilansowa	Termin wykupu
Obligacje Serii F	WIBOR 1R + 4%	3 127	20.06.2020
Obligacje Serii G	WIBOR 1R + 4%	3 127	30.11.2020
Obligacje Serii H	WIBOR 1R + 4%	4 169	30.11.2022
Obligacje Serii I	WIBOR 1R + 4%	4 169	30.11.2023
Razem		14 592	
Długoterminowe	PLN	8 000	
Krótkoterminowe	PLN	6 592	

Zarząd Grupy przeprowadził analizę utraty wartości obligacji zakupionych od akcjonariusza większościowego (Grupa Kapitałowa Immobile S.A.) na podstawie oceny ryzyka kredytowego nie stwierdzono konieczności dokonywania odpisów aktualizujących wartość tych obligacji.

Wycenione na dzień 31.12.2019 roku odsetki od obligacji w kwocie 592 tys. PLN zostały przez Emitenta obligacji zapłacone do Grupy w dniu 3 marca 2020 roku.

25. Pożyczki

Zestawienie pożyczek na dzień 31 grudnia 2019 roku:

Oprocentowanie	Waluta	Wartość bilansowa brutto w tys. PLN	Wartość bilansowa w tys. PLN	Termin spłaty
WIBOR1M+6p.p.	PLN	4 277	4 277	12/2020
WIBOR1M+6p.p.	PLN	4 930	4 930	12/2021
WIBOR1M+3p.p.	PLN	46	46	12/2020
5%	PLN	20	20	12/2020
Razem		9 273	9 273	
Długoterminowe	PLN	4 930	4 930	
Krótkoterminowe	PLN	4 343	4 343	

Zestawienie pożyczek na dzień 31 grudnia 2018 roku:

Oprocentowanie	Waluta	Wartość bilansowa brutto w tys. PLN	Wartość bilansowa	Termin spłaty
WIBOR1M+6p.p.	PLN	5 920	5 920	12/2019
WIBOR1M+3p.p.	PLN	42	42	12/2018
5%	PLN	20	20	12/2020
Razem	PLN	5 982	5 982	
Długoterminowe	PLN	11	11	
Krótkoterminowe	PLN	5 971	5 971	

W 2019 roku Spółki PROJPRZEM MAKRUM S.A., PROMSTAHL POLSKA Sp. z o.o. oraz PROJPRZEM BUDOWNICTWO Sp. z o.o. udzieliły podmiotom powiązanim nieobjętym konsolidacją pożyczek ze zmiennym oprocentowaniem WIBOR 1M + 6p.p z terminami spłaty do dnia 31 grudnia 2020 oraz do 31 grudnia 2021. Pożyczki z terminem spłaty do 31 grudnia 2019 roku, zostały spłacone 11 października 2019 roku. Wszystkie pożyczki zostały udzielone w oparciu o bieżące warunki rynkowe przy zawieraniu tego typu transakcji.

26. Świadczenia pracownicze

26.1. Programy akcji pracowniczych

Na dzień 31 grudnia 2019 roku oraz na 31 grudnia 2018 roku Grupa nie posiadała programu akcji pracowniczych.

26.2. Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych

	<i>Zobowiązania i rezerwy krótkoterminowe</i>		<i>Zobowiązania i rezerwy długoterminowe</i>	
	<i>31 grudnia 2019</i>	<i>31 grudnia 2018</i>	<i>31 grudnia 2019</i>	<i>31 grudnia 2018</i>
<i>Krótkoterminowe świadczenia pracownicze:</i>				
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	4 776	3 932	0	0
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych	2 761	2 448	0	0
Rezerwy na niewykorzystane urlopy	1 288	1 236	0	0
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	8 825	7 616	0	0
<i>Inne świadczenia pracownicze:</i>				
Rezerwy na odprawy emerytalne	0	0	360	328
Inne świadczenia pracownicze			360	328
Zobowiązania i rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych razem	8 825	7 616	360	328

26.3. Świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia

Jednostki Grupy wypłacają pracownikom przechodzącym na emerytury kwoty odpraw emerytalnych w wysokości określonej przez Kodeks pracy.

Podsumowanie świadczeń pracowniczych netto, kwotę rezerwy oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany stanu w ciągu okresu obrotowego przedstawiono w poniższej tabeli:

	<i>Świadczenia emerytalne i rentowe</i>
Bilans otwarcia na 1 stycznia 2019	328
Koszty bieżącego zatrudnienia	42
Zyski i straty aktuarialne	-10
Bilans zamknięcia na 31 grudnia 2019	360
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych netto krótkoterminowe	0
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych netto długoterminowe	360

	<i>Świadczenia emerytalne i rentowe</i>
Bilans otwarcia na 1 stycznia 2018	290
Koszty bieżącego zatrudnienia	21
Zyski i straty aktuarialne	28
Wypłacone świadczenia	-11
Bilans zamknięcia na 31 grudnia 2018	328
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych netto krótkoterminowe	0
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych netto długoterminowe	328

27. Zapasy

	<i>31 grudnia 2019</i>	<i>31 grudnia 2018</i>
Materiały (według ceny nabycia)	15 032	14 097
Produkcja w toku (według kosztu wytworzenia)	9 273	11 183
Produkty gotowe	11 786	10 938
Towary	2 707	1 261
Zapasy ogółem	38 799	37 479

Odpisy aktualizujące zapasy	<i>31 grudnia 2019</i>	<i>31 grudnia 2018</i>
Stan na początek okresu	2 413	2 250
Odpisy ujęte jako koszt w okresie	20	586
Odpisy odwrócone w okresie (-)	-59	-424
Stan na koniec okresu	2 373	2 413

W dniu 14 września 2017 roku Jednostka dominująca podpisała aneks do umowy kredytu w rachunku bieżącym zmieniający zabezpieczenie Banku. Jednostka dominująca w tym dniu m.in. ustanowiła zastaw rejestrowy na zapasach materiałów zlokalizowanych w Zakładzie Produkcyjnym w Koronowie o wartości 5 000 tys. PLN. Na dzień 31 grudnia 2019 roku zabezpieczenie to nie uległo zmianie.

28. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

	<i>31 grudnia 2019</i>	<i>31 grudnia 2018</i>
<i>Aktywa finansowe:</i>		
Należności z tytułu dostaw i usług	72 641	54 782
Odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług (-)	-18 580	-17 483
Należności z tytułu dostaw i usług netto	54 061	37 299
Kwoty zatrzymane (kaucje) z tytułu umów o usługę budowlaną	3 824	3 065
Inne należności	685	1 036
Należności finansowe	58 570	41 401
<i>Aktywa niefinansowe:</i>		
Należności z tytułu podatków i innych świadczeń	3 063	282
Przedpłaty i zaliczki	0	296
Pozostałe należności niefinansowe	7	9
Należności niefinansowe	3 070	588
Należności krótkoterminowe razem	61 640	41 989

	<i>31 grudnia 2019</i>	<i>31 grudnia 2018</i>
Kwoty zatrzymane (kaucje) z tytułu umów o usługę budowlaną	2 807	2 561
Pozostałe należności - zaliczki	209	0
Należności długoterminowe	3 016	2 561

Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności na 31 grudnia 2019 roku wyniosły 61 640 tys. PLN. W przeważającej części składają się z należności w tytułu dostaw i usług (54 061 tys. PLN). Inne istotne pozycje to kaucje związane z świadczonymi usługami budowlanymi (3 824 tys. PLN) oraz inne należności finansowe, głównie to należność z tytułu sprzedaży spółki zależnej.

Należności z tytułu dostaw i usług nie są oprocentowane i mają zazwyczaj termin płatności w przedziale od 14 do 45 dni. Wyjątek stanowią wpłacone kaucje z tytułu gwarancji wykonania robót, których okres spłaty w niektórych przypadkach przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Kaucje są dyskontowane przy wykorzystaniu rentowności 2-, 5- lub 10-letnich krajowych obligacji skarbowych dla należności krajowych oraz rentowności 2-, 5- lub 10-letnich niemieckich obligacji skarbowych dla należności w walucie euro oraz uwzględniając ryzyko kredytowe klienta.6

Grupa dokonała oceny należności ze względu na utratę ich wartości zgodnie ze stosowaną polityką rachunkowości. W ramach wdrożenia MSSF9 w sprawozdaniu z całkowitych dochodów została wyodrębniona pozycja: straty (zyski) z tytułu oczekiwanych strat kredytowych. Pozycja ta obejmuje zmiany w ciągu roku dokonane na odpisach aktualizujących należności oraz pożyczki.

	<i>31 grudnia 2019</i>	<i>31 grudnia 2018</i>
Stan na początek okresu	17 483	17 983
Odpisy ujęte jako koszt w okresie	2 219	686
Odpisy odwrócone ujęte jako przychód w okresie (-)	-194	-895
Odpisy wykorzystane (-)	-926	-291
Inne zmiany (różnice kursowe netto z przeliczenia)	-2	0
Stan na koniec okresu	18 580	17 483

Poniżej przedstawiono analizę należności z tytułu dostaw i usług, które na dzień 31 grudnia 2019 roku i 31 grudnia 2018 roku były przeterminowane, ale nie uznano ich za nieściągalne i nie objęto odpisem.

	<i>31 grudnia 2019</i>	<i>31 grudnia 2018</i>
	Należności z tytułu dostaw i usług	Należności z tytułu dostaw i usług
<i>Należności krótkoterminowe zaległe:</i>		
do 1 miesiąca	2 700	5 574
od 1 do 6 miesięcy	2 780	3 092
od 6 do 12 miesięcy	392	1 598
Zaległe należności finansowe	5 871	10 264

28.1. Bieżące i zaległe krótkoterminowe należności finansowe

	<i>31 grudnia 2019</i>		<i>31 grudnia 2018</i>	
	<i>Bieżące</i>	<i>Zaległe</i>	<i>Bieżące</i>	<i>Zaległe</i>
<i>Należności krótkoterminowe:</i>				
Należności z tytułu dostaw i usług	48 190	24 451	27 036	27 425
Odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług (-)	0	-18 580	0	-17 162
Należności z tytułu dostaw i usług netto	48 190	5 871	27 036	10 264
Pozostałe należności finansowe	4 509	0	4 102	0
Odpisy aktualizujące wartość pozostałych należności (-)	0	0	0	0
Pozostałe należności finansowe netto	4 509	0	4 102	0
Należności finansowe	52 699	5 871	31 137	10 264

28.2. Aktywa i zobowiązania z tytułu umów

Umowy z tytułu długoterminowych kontraktów są finansowo rozliczane z zamawiającym w poniżej wskazany sposób:

- w trakcie realizacji robót – częściowo zgodnie z postępowaniem robót na podstawie dokumentów rozliczeniowych potwierdzających wykonanie określonych prac (najczęściej w okresach miesięcznych) oraz innych zobowiązań umownych,
- po zakończeniu realizacji robót – na podstawie dokumentów końcowych potwierdzających zakończenie realizacji prac oraz wypełnienie zobowiązań kontraktowych wymaganych do rozliczenia końcowego.

Terminy płatności za wykonane przez spółki z Grupy usługi budowlane wynoszą najczęściej 30 dni, z tym zastrzeżeniem, że na niektórych kontraktach Grupa uzyskuje finansowanie przed rozpoczęciem prac w formie zaliczek, które są rozliczane sukcesywnie fakturami częściowymi oraz fakturą końcową.

Aktywa z tytułu umowy obejmują przede wszystkim przekazane dobra lub usługi klientom, przed dokonaniem przez klienta zapłaty wynagrodzenia lub przed terminem wymagalności, z wyłączeniem wszelkich kwot przedstawionych jako należności. Aktywa z tytułu umów wynikają z prowadzonych przez Grupę długoterminowych kontraktów w segmencie budownictwa przemysłowego i segmencie konstrukcji stalowych. W procesie konsolidacji eliminowany jest efekt wzajemnych transakcji. Kwoty aktywów z tytułu umów o usługę budowlaną, o łącznej wartości 9 548 tys. PLN, zostały ustalone jako suma poniesionych kosztów z tytułu kontraktów budowlanych powiększona o zysk (lub pomniejszona o poniesione straty) oraz pomniejszona o faktury częściowe.

W roku zakończonym 31 grudnia 2019 roku Grupa nie wystąpiły straty z tytułu utraty wartości składnika aktywów z tytułu umowy PLN (na dzień 31 grudnia 2018 straty wystąpiły w kwocie 127 tysięcy PLN).

Zobowiązania z tytułu umowy obejmują przede wszystkim zaliczki otrzymane na poczet realizacji umów, bez kosztów odsetek od otrzymanych zaliczek. Na dzień 31 grudnia 2019 roku zobowiązania wyniosły 13 854 tys. PLN (na dzień 31 grudnia 2018 roku 7 632 tys. PLN).

Poza powyższymi aktywami i zobowiązaniami z tytułu umowy Grupa nie rozpoznaje innych kosztów doprowadzenia do zawarcia umowy z klientem.

Kwoty ujęte w bilansie dotyczą umów o usługę budowlaną będących w trakcie realizacji na dzień bilansowy.

Szacowane wyniki z umów o usługę budowlaną	<i>Stan na 31-12-2019</i>	<i>Stan na 31-12-2018</i>
Kwota przychodów z usług budowlanych początkowo ustalona w umowie	76 264	113 298
Koszty umowy poniesione do dnia bilansowego	5 741	83 396
Koszty pozostające do realizacji umowy	82 004	21 744
Szacunkowe łączne koszty umowy	87 745	105 140
Szacunkowe łączne wyniki z umów o usługę budowlaną, w tym:	-11 481	8 158
Zyski (+)	-10 993	8 391
Straty (-)	-488	-233

	<i>Stan na 31-12-2019</i>	<i>Stan na 31-12-2018</i>
Koszty umowy poniesione w roku bilansowym	208 568	83 396
Zysk brutto ujęty do dnia bilansowego (+)	5 741	6 547
Przychody z umowy narastająco ujęte do dnia bilansowego	82 004	89 943
Kwoty zafakturowane do dnia bilansowego (faktury częściowe)	74 541	78 583
Rozliczenie z tytułu umów na dzień bilansowy (per saldo), w tym:	7 464	11 360
Aktywa z tytułu umów	9 548	11 811
w tym zaliczki:	209	0
Odpis na aktywa z tytułu umów	0	-127
Zobowiązania z tytułu umów	13 854	7 632
w tym zaliczki:	11 769	7 181

29. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Na dzień 31 grudnia 2019 roku i 31 grudnia 2018 roku suma środków pieniężnych zgromadzonych przez Jednostki Grupy Kapitałowej wynosiła odpowiednio 12 455 tys. PLN i 12 501 tys. PLN.

Suma środków pieniężnych denominowanych w EUR, posiadanych przez krajowe jednostki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej, wyniosła na 31 grudnia 2019 roku 875 tys. PLN (na koniec 2018 roku 1 522 tys. PLN). Ponadto wartość wymienionych środków pieniężnych w walucie euro zwiększają środki zgromadzone przez jednostkę zagraniczną PROMStahl GmbH z siedzibą w Niemczech w kwocie 3 640 tys. PLN (na koniec 2018 roku 2 559 tys. PLN). Na dzień bilansowy środki pieniężne w walucie zostały przeliczone po kursie średnim ogłaszanym przez NBP na ostatni dzień roku kalendarzowego.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych składało się z następujących pozycji:

	<i>31 grudnia 2019</i>	<i>31 grudnia 2018</i>
Środki pieniężne na rachunkach bankowych prowadzonych w PLN	8 272	6 957
Środki pieniężne na rachunkach bankowych walutowych	3 843	4 183
Środki pieniężne w kasie	40	44
Depozyty krótkoterminowe	285	1 302
Inne	15	15
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty razem	12 455	12 501

Zarówno na dzień 31 grudnia 2019 roku jak i na dzień 31 grudnia 2018 roku nie występują środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania.

30. Wyjaśnienia do pozycji rachunek przepływów pieniężnych

<i>Należności z tyt. dostaw i usług (w tys. PLN)</i>	<i>od 01-01 do 31-12-2019</i>
Bilansowa zmiana stanu należności	-22 227
Otrzymanie należności z tytułu sprzedaży nieruchomości inwestycyjnej	-8 138
Otrzymane należności z tytułu sprzedaży spółki zależnej w poprzednich latach	-631
Należności z tytułu sprzedaży aktywa dostępnego do sprzedaży	3 888
Zmiana stanu należności w rachunku przepływów pieniężnych	-27 109

<i>Zobowiązania (w tys. PLN)</i>	<i>od 01-01 do 31-12-2019</i>
Bilansowa zmiana stanu zobowiązań	21 162
Zaliczki zrealizowane na sprzedaż środków trwałych	1 246
Zmiana stanu zobowiązań w rachunku przepływów pieniężnych	22 408

<i>Zmiana salda z tytułu kredytów i pożyczek (w tys. PLN)</i>	<i>od 01-01 do 31-12-2019</i>
Saldo kredytów i pożyczek na początek okresu	17 842
Zmiana salda kredytów w rachunku bieżącym	16 835
Zaciągnięcie kredytu inwestycyjnego	3 124
Zaciągnięcie pożyczki od spółki powiązanej	759
Splata kredytu, w tym kredytu obrotowego nieodnawialnego w PKO BP	-9 457
Saldo kredytów i pożyczek na koniec okresu	29 104

31. Kapitał podstawowy i kapitały zapasowe/ rezerwowe

31.1. Kapitał podstawowy

Informacje o kapitale podstawowym zostały zaprezentowane w tabeli:

	<i>31 grudnia 2019</i>	<i>31 grudnia 2018</i>
Liczba akcji	5 982 716	5 982 716
Wartość nominalna akcji (PLN)	1	1
Kapitał podstawowy	5 982 716	5 982 716

W ciągu roku obrotowego nie dokonano zmian w kapitale zakładowym Grupy.

	<i>31 grudnia 2019</i>	<i>31 grudnia 2018</i>
<i>Akcje wyemitowane i w pełni opłacone:</i>		
Liczba akcji na początek okresu	5 982 716	5 982 716
Liczba akcji na koniec okresu	5 982 716	5 982 716

Na dzień 31 grudnia 2019 roku Grupa posiadała 5.982.716 sztuk akcji. Na dzień publikacji struktura posiadanych akcji uległa zmianie na akcje na okaziciela. Konwersja zostanie dokonana w związku z wnioskami akcjonariuszy. Akcje imienne uprawniają do wykonywania 1 głosu z każdej akcji na Walnym Zgromadzeniu Grupy. Po konwersji na akcje na okaziciela, akcje nadal będą uprawniały do wykonywania jednego głosu z każdej akcji na Walnym Zgromadzeniu Grupy. W wyniku konwersji akcji w Grupie, nie będą już istniały akcje imienne. Wysokość kapitału zakładowego Grupy nie ulegnie zmianie i wynosić będzie nadal 5.982.716 PLN. Ogólna liczba głosów na Walnym Zgromadzeniu Grupy w wyniku konwersji także nie ulegnie zmianie i wynosić będzie nadal 5.982.716.

Akcje wszystkich serii nie są w żaden sposób uprzywilejowane.

Jedynym Akcjonariuszem posiadającym na dzień publikacji sprawozdania finansowego ponad 5% w ogólnej liczbie głosów jest Grupa Kapitałowa IMMOBILE S.A, która wraz z podmiotami zależnymi posiada 3.932.370 sztuk akcji stanowiących 65.73 % kapitału akcyjnego i dających 65.73% głosów w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu.

31.1.1. Wartość nominalna akcji

Wszystkie wyemitowane akcje posiadają wartość nominalną wynoszącą 1PLN i zostały w pełni opłacone.

31.1.2. Prawa akcjonariuszy

Na dzień bilansowy wszystkie wyemitowane akcje mają takie same prawa co do głosu, a liczba akcji równa się liczbie głosów i wynosi 5.985.716 głosów.

Akcje wszystkich serii nie są w żaden sposób uprzywilejowane.

31.1.3. Akcjonariusze o znaczącym udziale

	Liczba akcji zwykłych	Ilość głosów	% głosów na WZ
<i>Stan na 31-12-2019</i>			
Grupa Kapitałowa Immobile S.A. wraz z podmiotami zależnymi	3 932 370	3 932 370	65,73%
Pozostali akcjonariusze	2 050 346	2 050 346	34,27%
Razem	5 982 716	5 982 716	100%
<i>Stan na 31-12-2018</i>			
Grupa Kapitałowa Immobile S.A. wraz z podmiotami zależnymi	3 932 370	3 932 370	65,73%
Pozostali akcjonariusze	2 050 346	2 050 346	34,27%
Razem	5 982 716	5 982 716	100%

Grupa Kapitałowa IMMOBILE S.A. (wraz z podmiotami zależnymi)	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
- udział w kapitale	65,73%	65,73%
- udział w głosach	65,73%	65,73%

32. Pozostałe kapitały

32.1. Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej

Kapitał zapasowy został utworzony z nadwyżki wartości emisyjnej nad nominalną w kwocie 52 991 tys. PLN.

32.2. Pozostałe kapitały

Pozostałe kapitały na dzień 31-12-2019 roku

	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Kapitał z aktualizacji wyceny nieruchomości	1 220	1 220
Kapitał rezerwowy	25 194	25 194
Kapitał rezerwowy – skup akcji własnych	5 000	0
Kapitał zapasowy	6 846	3 898
Różnice kursowe z konsolidacji (z przeliczenia sprawozdań zagranicznych jednostek zależnych)	202	-62
Razem pozostałe kapitały na koniec okresu	38 462	30 249

W dniu 12 czerwca 2019 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki podjęło uchwałę o utworzeniu kapitału rezerwowego z przeznaczeniem na realizację skupu przez Emitenta akcji własnych. Wartość kapitału rezerwowego przeznaczonego na ten cel powstała z przesunięcia 5 000 tys. PLN z kapitału zapasowego Spółki.

32.3. Niepodzielony zysk/(strata) oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy

Zysk niepodzielony obejmuje również kwoty, które nie podlegają podziałowi, to znaczy nie mogą zostać wypłacone w formie dywidendy.

Statutowe sprawozdanie finansowe Jednostki domiującej jest przygotowywane zgodnie z MSSF. Dywidenda może być wypłacona w oparciu o zysk ustalony w jednostkowym rocznym sprawozdaniu finansowym przygotowanym dla celów statutowych.

Zgodnie z wymogami Kodeksu Spółek Handlowych, Grupa jest zobowiązana utworzyć kapitał zapasowy na pokrycie straty. Do tej kategorii kapitału przelewa się co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy wykazanego w jednostkowym sprawozdaniu Jednostki dominującej, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału podstawowego Spółki. O użyciu kapitału zapasowego i rezerwowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie; jednakże części kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej kapitału zakładowego można użyć jedynie na pokrycie straty wykazanej w jednostkowym sprawozdaniu finansowym Spółki PROJPRZEM MAKRUM S.A. i nie podlega ona podziałowi na inne cele.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku nie istnieją inne ograniczenia dotyczące wypłaty dywidendy.

GRUPA KAPITAŁOWA PROJPRZEM MAKRUM S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach PLN)

33. Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne

Kredytodawca/Pożyczkodawca	Rodzaj transakcji	Kwota udzielona*	Produkty	Limit na produkty (tys. PLN)	Aktualne wykorzystanie (tys. PLN)	Data zakończenia	Zabezpieczenia (rodzaj, wartość)	Harmonogram spłaty (w tys. PLN)	Oprocentowanie
PKO BP S.A.	Limit kredytowy wielocelowy	20 000	Kredyt w rachunku bieżącym do kwoty 8 500 000	8 500	8 135	09.05.2020	Hipoteka umowna łączna do kwoty 30 000 tys. PLN na nieruchomości Makrum Development Sp. z o.o. w Bydgoszczy: KW BY1B/00002869/0, KW BY1B/00004708/8 wraz z cesją polisy ubezpieczeniowej, poręczenie GKI SA, oświadczenie o poddaniu się egzekucji (PM, GKI, MDEV)	Z bieżących wpływów	WIBOR 1M +marża
			Kredyt obrotowy nieodnawialny do kwoty 20 000 000	2 295	2 295	09.05.2021		Od 31.01.2020- 135 000 PLN miesięcznie w ostatnim dniu roboczym danego m-ca, ostatnia rata 09.05.2021	WIBOR 1M +marża
				3 258	3 258			od 31.10.2019 – 45 000 EUR miesięcznie w ostatnim dniu roboczym danego m-ca, ostatnia rata 09.05.2021	LIBOR 1M +marża
mBank S.A.	Kredyt w rachunku bieżącym	5 300	Kredyt w rachunku bieżącym	5 000	4 901	31.07.2020	Hipoteka umowna do kwoty 18 000 tys. PLN na nieruchomości w Bydgoszczy KW nr BY1B/00093244/7, zastawy rejestrowe na maszynach i zapasach, weksel in blanco, cesja wierzycelności z umowy ubezpieczenia	Automatycznie z wpływów na rachunek	WIBOR O/N +marża
				300	0				EURIBOR O/N +marża
mBank S.A.	Kredyt odnawialny	5 000	Kredyt odnawialny	5 000	0	10.08.2021	Hipoteka umowna do kwoty 18.000 tys. PLN na nieruchomości w Bydgoszczy KW nr BY1B/00093244/7, weksel in blanco, cesja	Spłata nie później niż 270 dni od dnia ciągnięcia transzy z wpływów pochodzących z	WIBOR 1M +marża

GRUPA KAPITAŁOWA PROJPRZEM MAKRUM S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach PLN)

Kredytodawca/Pożyczkodawca	Rodzaj transakcji	Kwota udzielona*	Produkty	Limit na produkty (tys. PLN)	Aktualne wykorzystanie (tys. PLN)	Data zakończenia	Zabezpieczenia (rodzaj, wartość)	Harmonogram spłaty (w tys. PLN)	Oprocentowanie
							wierzytelności z umowy ubezpieczenia, , blokada środków pieniężnych	zapłaty za zrealizowane zamówienie lub umowę	
Santander Bank Polska S.A.	Multilinia	5 000	Kredyt w rachunku bieżącym	5 000	4 995	21.06.2020	Hipoteka umowna do kwoty 51.300 tys. PLN na nieruchomości w Koronowie KW nr BY1B/000060014/6, BY1B/00061790/6, hipoteka umowna do kwoty 40.000 tys. PLN na nieruchomości Carnaval KW nr SZ1S/00081399/6, cesja wierzytelności z umowy ubezpieczenia, OPE	Automatycznie z wpływów na rachunek	WIBOR O/N +marża WIBOR O/N +marża
Santander Bank Polska S.A.	Multilinia	22 000	Kredyt w rachunku bieżącym	5 000	3 983	21.06.2020	Hipoteka umowna do kwoty 51 300 tys. PLN na nieruchomości w Koronowie KW nr BY1B/000060014/6, BY1B/00061790/6 cesja wierzytelności z umowy ubezpieczenia, OPE	Automatycznie z wpływów na rachunek	WIBOR 1M +marża EURIBOR 1M +marża
Santander Bank Polska S.A.	Kredyt inwestycyjny	9 850	Kredyt inwestycyjny	9 850	5 146	28.09.2024	Hipoteka umowna do kwoty 51.300 tys. PLN na nieruchomości w Koronowie KW nr BY1B/000060014/6, BY1B/00061790/6 cesja wierzytelności z umowy ubezpieczenia, OPE	Miesięcznie (kapitał): 220 000 od 31.01.2021 do 31.08.2024, 170 000 - 28.09.2024 Odsetki: miesięcznie	-
Commerzbank	Overdraft	-	Overdraft	300 EUR	-	nieokreślona	Brak	Automatycznie z wpływów na rachunek	6,33%
FOCUS Hotels S.A.	Pożyczka	-	-	-	759	31.12.2020	Brak	-	WIBOR 1M+3%
					Wartość nominalna	29 489			
					SCN	-386			
					Razem	29 104			
					Część krótkoterminowa	22 709			
					Część długoterminowa	6 780			

Wykaz zabezpieczeń ustanowionych na majątku:

Właściciel aktywa	Kredytobiorca	Kredytodawca	Rodzaj transakcji	Data zakończenia	Zabezpieczenia (rodzaj, wartość)
MKM DEV	PM	PKO BP S.A.	Limit kredytowy wielocelowy	09.05.2021	Hipoteka umowna łączna do kwoty 30 000 tys. PLN
MKM DEV	PM	PKO BP S.A.	Limit kredytowy wielocelowy	09.05.2021	Hipoteka umowna łączna do kwoty 30 000 tys. PLN
PM	PM	mBank S.A.	Kredyt w rachunku bieżącym	31.07.2020	Hipoteka umowna do kwoty 18 000 tys. PLN
PM	PM	mBank S.A.	Kredyt w rachunku bieżącym	31.07.2020	Zastaw rejestrowy na zapasach do kwoty 5 000 tys. PLN
PM	PM	mBank S.A.	Linia na gwarancje	31.07.2020	Hipoteka umowna do kwoty 18 000 tys. PLN
PM	PM	Santander Bank Polska S.A.	Multilinia	21.06.2020	Hipoteka umowna łączna do kwoty 51 300 tys. PLN
HOTEL 1	PM	Santander Bank Polska S.A.	Multilinia	21.06.2020	Hipoteka umowna łączna do kwoty 51 300 tys. PLN
CARNAVAL	PM	Santander Bank Polska S.A.	Multilinia	21.06.2020	Hipoteka umowna do kwoty 40 000 tys. PLN
PM	PM	mBank S.A.	Kredyt w rachunku bieżącym	31.07.2020	Zastaw rejestrowy na rzeczach oznaczonych co do tożsamości, tj. nożycach gilotynowych LVD MVS - TS 20/40
PM	PM	mBank S.A.	Kredyt odnawialny	10.08.2021	Hipoteka umowna do kwoty 18 000 tys. PLN
PM	PM	Santander Bank Polska S.A.	Kredyt inwestycyjny	28.09.2024	Hipoteka umowna łączna do kwoty 51 300 tys. PLN
HOTEL 1	PM	Santander Bank Polska S.A.	Kredyt inwestycyjny	28.09.2024	Hipoteka umowna łączna do kwoty 51 300 tys. PLN
PM	P Bud	mBank S.A.	Linia na gwarancje	31.07.2020	Hipoteka umowna do kwoty 4 100 tys. PLN

34. Pozostałe rezerwy

	sprawy sądowe	naprawy gwarancyjne	premie dla pośredników sprzedaży	inne	razem
za okres od 01-01 do 31-12-2019					
<i>Stan na początek okresu</i>	411	2 268	1 600	427	4 706
Zwiększenie rezerw ujęte jako koszt w okresie	83	1 031	1 411	304	2 830
Rozwiązanie rezerw ujęte jako przychód w okresie (-)	0	0	0	-310	-310
Wykorzystanie rezerw (-)	0	-841	-1 002	-143	-1 986
Pozostałe zmiany (różnice kursowe netto z przeliczenia)	1	0	5	1	7
Stan rezerw na dzień 31-12-2019	495	2 458	2 014	279	5 247
za okres od 01-01 do 31-12-2018					
<i>Stan na początek okresu</i>	143	980	1 211	1 521	3 855
Zwiększenie rezerw ujęte jako koszt w okresie	257	1 787	1 232	222	3 497
Rozwiązanie rezerw ujęte jako przychód w okresie (-)	0	0	-14	-1 121	-1 136
Wykorzystanie rezerw (-)	0	-499	-866	-201	-1 566
Pozostałe zmiany (różnice kursowe netto z przeliczenia)	11	0	37	7	55
Stan rezerw na dzień 31-12-2018	411	2 268	1 600	427	4 706

	Rezerwy krótkoterminowe		Rezerwy długoterminowe	
	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Rezerwy na sprawy sądowe	495	411	0	0
Rezerwy na naprawy gwarancyjne	995	1 651	1 463	617
Rezerwy na premie dla pośredników sprzedaży	2 014	1 600	0	0
Inne rezerwy	244	374	35	53
Pozostałe rezerwy razem	3 748	4 036	1 498	671

34.1. Rezerwa na naprawy gwarancyjne

Grupa tworzy rezerwę na koszty przewidywanych napraw gwarancyjnych produktów sprzedanych w ciągu ostatnich lat obrotowych w oparciu o poziom napraw gwarancyjnych zrealizowanych w latach ubiegłych. Przewiduje się, że większość tych kosztów zostanie poniesiona w następnym roku obrotowym, a ich całość w ciągu 2-5 lat od dnia bilansowego. Założenia zastosowane do obliczenia rezerwy na naprawy gwarancyjne oparte zostały na bieżących poziomach sprzedaży, historycznych oraz aktualnych dostępnych informacjach na temat zgłoszonych reklamacji w 2-5- letnim okresie gwarancyjnym na wszystkie sprzedane produkty. Wartość rezerwy na koniec 2019 roku wynosi 2 458 tys. PLN.

35. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, pozostałe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe

35.1. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe

	<i>31 grudnia 2019</i>	<i>31 grudnia 2018</i>
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	52 464	32 978
Zobowiązania z tytułu zakupu aktywów trwałych	39	0
Kaucje	3 423	3 193
Inne zobowiązania finansowe	25	60
Zobowiązania finansowe krótkoterminowe	55 951	36 231

	<i>31 grudnia 2019</i>	<i>31 grudnia 2018</i>
Pozostałe zobowiązania finansowe (kaucje)	3 081	2 234
Zobowiązania finansowe długoterminowe	3 081	2 234

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług nie są oprocentowane i mają zazwyczaj termin płatności w przedziale od 14 do 45 dni. Wyjątek stanowią wpłacone kaucje z tytułu gwarancji wykonania robót, których okres spłaty w niektórych przypadkach przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Kaucje są dyskontowane za pomocą stopy średniej rentowności 2-, 5- lub 10-letnich krajowych obligacji skarbowych w przypadku zobowiązań krajowych oraz 2-, 5- lub 10-letnich niemieckich obligacji skarbowych dla zobowiązań zagranicznych z uwzględnieniem własnego ryzyka kredytowego.

35.2. Pozostałe zobowiązania niefinansowe

	<i>31 grudnia 2019</i>	<i>31 grudnia 2018</i>
Zobowiązania z tytułu podatków i innych świadczeń	1 402	2 024
Inne zobowiązania niefinansowe	10	4
Zobowiązania niefinansowe krótkoterminowe	1 412	2 028

35.3. Rozliczenia międzyokresowe

	<i>31 grudnia 2019</i>	<i>31 grudnia 2018</i>
Rozliczenia międzyokresowe kosztów z tytułu:	243	155
Ubezpieczenia	90	84
Inne	153	71
Rozliczenia międzyokresowe przychodów z tytułu:	0	0

36. Zobowiązania inwestycyjne

Na dzień 31 grudnia 2019 roku zobowiązania Grupy z tytułu zakupu aktywów trwałych wyniosły 39 tys. PLN. Na dzień 31 grudnia 2018 Grupa nie posiadała zobowiązań inwestycyjnych.

37. Zobowiązania i należności warunkowe

W ramach prowadzonej działalności gospodarczej Grupa Kapitałowa zawiera umowy o udzielenie gwarancji ubezpieczeniowych lub bankowych. Obejmują one w przeważającej mierze gwarancje dobrego wykonania kontraktu lub usunięcia wad i usterek i mają charakter typowy dla działalności budowlanej. Poniżej przedstawiono zestawienie gwarancji zakwalifikowanych w Grupie jako zobowiązania warunkowe, obowiązujących na dzień 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku:

	<i>31 grudnia 2019</i>	<i>31 grudnia 2018</i>
<i>Należności warunkowe</i>		
<i>Wobec pozostałych jednostek:</i>		
Gwarancje otrzymane	3 512	3 060
Pozostałe jednostki razem	3 512	3 060
<i>Należności warunkowe razem</i>	3 512	3 060
<i>Zobowiązania warunkowe</i>		
<i>Wobec pozostałych jednostek:</i>		
Poręczenie spłaty zobowiązań	12 200	8 220
Gwarancje udzielone	36 601	20 833
Pozostałe jednostki razem	48 801	29 053
<i>Zobowiązania warunkowe razem</i>	48 801	29 053

37.1. Sprawy sądowe

Poniżej przedstawiono sprawy Grupy PROJPRZEM MAKRUM S.A.:

1. Sprawa restrukturyzacyjna dłużnika Projprzem Makrum S.A tj. Dom M - 4 Sp. z o.o. (dalej Dłużnik), która zgłosiła wniosek o otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego w trybie przyspieszonym. Projprzem Makrum S.A. (dalej Spółka) ma zgłoszoną wierzytelność w wysokości 2 314 655,96 PLN. Propozycja układowa dłużnika w postępowaniu w stosunku do grupy wierzycieli, w której znajduje się Spółka jest redukcja należności głównej o 25% i wszystkich odsetek oraz kosztów procesu kosztów postępowania egzekucyjnego od dnia otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego. W wyniku głosowania wierzycieli nad propozycją układu Sąd Rejonowy Bydgoszczy wydał postanowienie zatwierdzające przyjęcie układu. W wyniku egzekucji poręczyciela hipotecznego dłużnika Spółka na poczet w/w wierzytelności otrzymała kwotę 342 727,61 PLN. Zgodnie ze sprostowanym postanowieniem zatwierdzającym układ zredukowana należność miała być uregulowana do dnia 31.03.2019 roku. W związku z upływem terminu jaki miał Dłużnik na uregulowanie należności Spółki, Spółka wniosła o uchylenie układu. Sąd oddalił wniosek Spółki i poinformował o złożeniu przez Dłużnika nowych propozycji układowych, ostatecznie zakładających wydłużenie terminu na spłatę wierzycieli z grupy wierzycieli obejmującej Spółkę do 30.04.2020 roku jednocześnie proponując redukcję zadłużenia głównego o 25% i wszystkich odsetek, kosztów procesu i kosztów postępowania egzekucyjnego, a nadto zaproponował możliwość zaspokojenia wierzycieli z grupy obejmującej Spółkę poprzez ustanowienie na ich rzecz lokali mieszkalnych w cenie 5 350 PLN brutto/mkw. Zgromadzenia Wierzycieli w głosowaniu w dniu 20 stycznia 2020 roku przyjęło propozycje układowe. Spółka głosowała przeciw propozycji układu i złożyła zastrzeżenia do układu. Sprawa w toku. Spółka dokonała w latach poprzednich odpis aktualizujący należność od DOM-M4 Sp. z o.o. Wartość odpisu na dzień bilansowy wynosi 1 726 tys. PLN.

2. Spółka wystąpiła przeciwko Donges Stell Tec GmbH (dalej Pozwana) z pozwem o zapłatę kwoty zatrzymanych przez Pozwaną kaucji w związku z upływem terminu wymagalności ich zwrotu na rzecz Spółki o wartości łącznej 32 351,49 EUR. Pozwana w odpowiedzi wniosła o oddalenie powództwa. Sprawa w toku. Spółka dokonała w latach poprzednich odpis aktualizujący należność od Donges Stell Tec GmbH. Wartość dokonanego odpisu wynosi 143 tys. PLN.

3. W dniu 18.03.2020 roku Grupa otrzymała notę obciążeniową od firmy Flextronics International Poland sp. z o.o. z siedzibą w Tczewie na kwotę 1 906 729,44 PLN tytułem kary umownej, dotyczącej umowy o wykonanie prac budowlanych - rozbudowa hali magazynowej B3 wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną z dnia

18.04.2019 roku. Kwota wynikająca z noty obciążeniowej została potrącona przez Zamawiającego z należnym spółce zależnej wynagrodzeniem. Zarząd Spółki zależnej realizującej to zadanie kategorycznie zaprzecza jakoby ponosił odpowiedzialność za opóźnienie w realizacji kontraktu i w konsekwencji uznaje obciążenie karą umowną tytułem 21 dni spóźnienia za całkowicie bezzasadną, a otrzymaną notę za bezpodstawną. Noty tej nie ujęto w księgach Grupy oraz z uwagi na jej bezpodstawność - nie utworzono rezerwy. Zarząd spółki zależnej zamierza wystąpić przeciwko Zamawiającemu z powództwem o zapłatę należnego spółce zależnej wynagrodzenia, które zostało potrącone przez Zamawiającego z notą obciążeniową Zamawiającego

37.2. Rozliczenia podatkowe

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład sprawy celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest znacząco wyższe niż istniejące zwykle w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym.

38. Połączenia jednostek

38.1. Nabycie jednostek zależnych

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 roku oraz w okresie porównawczym od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku nie miało miejsce nabycie jednostek zależnych.

38.2. Zbycie jednostek zależnych

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 roku oraz w okresie porównawczym od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku nie wystąpiły zbycia jednostek.

39. Informacje o podmiotach powiązanych

Grupa Kapitałowa PROJPRZEM MAKRUM S.A. posiada podmioty powiązane. Grupa od dnia 29 listopada 2016 roku funkcjonuje w ramach Grupy Kapitałowej Immobile S.A.

Następująca tabela przedstawia łączne kwoty transakcji zawartych z podmiotami powiązanymi:

Sprzedaż do	Przychody z działalności operacyjnej od 01-01-2019 do 31-12-2019	Należności na dzień 31-12-2019
Jednostka dominująca	5 049	4 824
Inne podmioty powiązane	3 469	3 102
<i>Usługi budowlane</i>	<i>1 299</i>	<i>2 655</i>
	8 519	7 926

Zakup od	Zakup (koszty) od 01-01-2019 do 31-12-2019	Zobowiązania na dzień 31-12-2019
Jednostka dominująca	3 336	216
Inne podmioty powiązane	913	399
	4 250	616

Pożyczki	Udzielone	Otrzymane
Jednostka dominująca	19 581	0
Inne podmioty powiązane	1 271	759
	20 852	759

39.1. Jednostka stowarzyszona

Na dzień 31 grudnia 2018 Grupa posiadała 40% udziałów w IFP Transylvania S.R.L. W trakcie 2019 roku nastąpiła likwidacja Spółki.

39.2. Wspólne przedsięwzięcie, w którym jednostka dominująca jest współnikiem

Na dzień 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku Grupa nie była współnikiem we wspólnym przedsięwzięciu.

39.3. Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi

Warunki transakcji przeprowadzonych z podmiotami powiązanymi nie odbiegają od transakcji przeprowadzonych na zasadach rynkowych.

39.4. Pożyczka udzielona członkowi Zarządu

W okresie objętym sprawozdaniem Grupa nie udzieliła żadnemu członkowi Zarządu pożyczki.

39.5. Inne transakcje z udziałem członków Zarządu

Zgodnie z MSR 24.9 Grupa wykazuje transakcje z członkami Zarządu PROJPRZEM MAKRUM S.A.. Wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom Zarządu Grupy oraz członkom Rady Nadzorczej Grupy zostały wykazane w notcie 39.6.1

Inne transakcje nie wystąpiły.

39.6. Wynagrodzenie wyższej kadry kierowniczej Grupy

39.6.1. Wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Grupy

Wynagrodzenia członków Zarządu Jednostki dominującej	w Spółce dominującej Wynagrodzenie	Razem
<i>Okres od 1 stycznia 2019 do 31 grudnia 2019</i>		
Szczeblewski Piotr - Prezes Zarządu	575	575
Szczechowski Dariusz - Wiceprezes Zarządu	455	455
Goławski Andrzej - Wiceprezes Zarządu do 27.05.2019	195	195
Razem	1 225	1 225

**Wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej
Jednostki dominującej**

<i>Okres od 1 stycznia 2019 do 31 grudnia 2019</i>	w Spółce dominującej Wynagrodzenie	<i>Razem</i>
Jerzy Rafał	60	60
Winiecki Sławomir	60	60
Marczuk Marcin	60	60
Kamiński Sławomir	78	78
Skrocki Dariusz	90	90
Fortuna Piotr	78	78
Razem	426	426

40. Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub firmy audytorskiej

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie firmy audytorskiej wypłacone lub należne za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku i 31 grudnia 2018 roku w podziale na rodzaje usług:

Rodzaj usługi	<i>od 01-01 do 31-12-2019</i>	<i>od 01-01 do 31-12-2018</i>
Obowiązkowe badanie jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Projprzem Makrum S.A.	240	135
Przegląd jednostkowego i skonsolidowanego skróconego sprawozdania finansowego Projprzem Makrum S.A.	70	65
Pozostałe usługi**	0	75
Razem	310	275

* odnosi się do Spółki Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.

** procedury związane z weryfikacją pakietów sprawozdawczych w związku z badaniem skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy

41. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Poza instrumentami pochodnymi, do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Grupa, należą kredyty bankowe, środki pieniężne, lokaty krótkoterminowe oraz obligacje. Głównym celem tych instrumentów finansowych jest pozyskanie środków finansowych na działalność Grupy. Grupa posiada też inne instrumenty finansowe, takie jak należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług, które powstają bezpośrednio w toku prowadzonej przez nią działalności.

Grupa zawiera również transakcje z udziałem instrumentów pochodnych, przede wszystkim walutowe kontrakty terminowe typu *forward*. Celem tych transakcji jest zarządzanie ryzykiem walutowym powstającym w toku działalności Grupy.

Zasadą stosowaną przez Grupę obecnie i przez cały okres objęty sprawozdaniem jest nieprowadzenie obrotu instrumentami finansowymi.

Główne rodzaje ryzyka wynikającego z instrumentów finansowych Grupy obejmują ryzyko stopy procentowej, ryzyko związane z płynnością, ryzyko walutowe oraz ryzyko kredytowe. Zarząd weryfikuje i uzgadnia zasady zarządzania każdym z tych rodzajów ryzyka – zasady te zostały w skrócie omówione poniżej. Grupa monitoruje również ryzyko cen rynkowych dotyczące wszystkich posiadanych przez nią instrumentów finansowych. Wielkość tego ryzyka w okresie została przedstawiona w nocie 41 i 42. Zasady rachunkowości Grupy dotyczące instrumentów pochodnych zostały omówione w nocie 8.

41.1. Ryzyko stopy procentowej

Narażenie Grupy na ryzyko wywołane zmianami stóp procentowych dotyczy przede wszystkim długoterminowych zobowiązań finansowych. Jednakże, z uwagi na stosunkowo niskie długoterminowe zobowiązania finansowe Grupy ryzyko to jest znikome.

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej koncentruje się na zminimalizowaniu wahań przepływów odsetkowych z tytułu aktywów oraz zobowiązań finansowych oprocentowanych zmienną stopą procentową. Grupa jest narażona na ryzyko stopy procentowej w związku z następującymi kategoriami aktywów oraz zobowiązań finansowych:

- pożyczki,
- dłużne papiery wartościowe (pozostałe aktywa finansowe),
- kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne,
- leasing

Poniżej przedstawiono analizę wrażliwości wyniku finansowego oraz pozostałych całkowitych dochodów w odniesieniu do potencjalnego wahania stopy procentowej w górę oraz w dół o 1 p.p..

	Wahania stopy	Wpływ na wynik finansowy		Wpływ na inne całkowite dochody	
		od 01-01 do 31-12-2019	od 01-01 do 31-12-2018	od 01-01 do 31-12-2019	od 01-01 do 31-12-2018
Wzrost stopy procentowej	1%	-131	-30	0	0
Spadek stopy procentowej	-1%	131	30	0	0

Oprocentowanie instrumentów finansowych o zmiennym oprocentowaniu jest aktualizowane w okresach poniżej jednego roku. Odsetki od instrumentów finansowych o stałym oprocentowaniu są stałe przez cały okres do upływu terminu zapadalności/ wymagalności tych instrumentów. Pozostałe instrumenty finansowe Grupy, które nie zostały ujęte w powyższych tabelach, nie są oprocentowane i w związku z tym nie podlegają ryzyku stopy procentowej.

41.2. Ryzyko walutowe

Znaczący udział sprzedaży w walucie euro w strukturze przychodów Grupy sprawia, że istotny wpływ na wyniki finansowe oraz na poziom rentowności kontraktów wywiera kształtowanie się kursu złotego względem tej waluty. Grupa w celu ograniczenia ryzyka walutowego stosuje instrumenty dostępne na rynku finansowym i korzysta przede wszystkim z terminowych instrumentów finansowych (typu forward lub opcji).

Aktywa oraz zobowiązania finansowe Grupy, inne niż instrumenty pochodne wyrażone w walutach EURO na dzień bilansowy przedstawiają się następująco:

	31 grudnia 2019 EUR	31 grudnia 2018 EUR
Pożyczki	401	
Należności handlowe	1 199	1 218
Środki pieniężne	205	353
Zobowiązania handlowe	-1 992	-1 829
Kredyty	-765	-198
Leasing	-100	-152
Ekspozycja brutto	-1 052	-609
Walutowe kontrakty		
Ekspozycja netto	-1 052	-609

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość zysku (straty) brutto (w związku ze zmianą wartości godziwej aktywów i zobowiązań pieniężnych) oraz całkowitych dochodów ogółem Grupy (z tytułu zmiany wartości godziwej kontraktów terminowych typu forward i zabezpieczeń inwestycji netto) na racjonalnie możliwe wahania kursu euro przy założeniu niezmienności innych czynników.

	Wahania kursu EUR	Wpływ na wynik finansowy:		Wpływ na inne dochody całkowite:	
		PLN	razem	PLN	razem
<i>Stan na 31 grudnia 2019</i>					
Wzrost kursu walutowego	10%	-448	-448	0	0
Spadek kursu walutowego	-10%	448	448	0	0
<i>Stan na 31 grudnia 2018</i>					
Wzrost kursu walutowego	10%	-591	-591	0	0
Spadek kursu walutowego	-10%	591	591	0	0

Na dzień 31 grudnia 2019 roku, Grupa posiadała kontrakty terminowe typu forward o wartości 3 400 tys. EUR. Wycena dokonana na dzień bilansowy wyniosła 357 tys. PLN.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku, Grupa posiadała kontrakty terminowe typu forward o wartości 5 230 tys. EUR. Wycena dokonana na dzień bilansowy wyniosła (-) 58 tys. PLN.

41.3. Ryzyko cen towarów

W Grupie nie występują istotne koncentracje ryzyka cen towarów.

41.4. Ryzyko kredytowe

Grupa zawiera transakcje wyłącznie z renomowanymi firmami o dobrej zdolności kredytowej. Wszyscy klienci, którzy pragną korzystać z kredytów kupieckich, poddawani są procedurom wstępnej weryfikacji. Ponadto, dzięki bieżącemu monitorowaniu stanów należności, narażenie Grupy na ryzyko nieściągalnych należności jest nieznaczne.

W odniesieniu do innych aktywów finansowych Grupy, takich jak środki pieniężne i ich ekwiwalenty oraz niektóre instrumenty pochodne, ryzyko kredytowe Grupy powstaje w wyniku niemożności dokonania zapłaty przez drugą stronę umowy, a maksymalna ekspozycja na to ryzyko równa jest wartości bilansowej tych instrumentów.

W Grupie nie występują istotne koncentracje ryzyka kredytowego.

Grupa stosuje model uproszczony kalkulacji odpisów z tytułu utraty wartości dla należności z tytułu dostaw i usług i aktywów z tytułu umów (bez względu na termin zapadalności). Oczekiwana strata kredytowa jest kalkulowana w momencie ujęcia należności w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz jest aktualizowana na każdy kolejny dzień kończący okres sprawozdawczy, w zależności od ilości dni przeterminowania danej należności. Dla celów oszacowania oczekiwanej straty kredytowej dla należności od odbiorców Grupa wykorzystuje macierz rezerw oszacowaną w oparciu o historyczne poziomy spłacalności należności od kontrahentów.

W ramach należności z tytułu dostaw i usług, stanowiących najbardziej istotną klasę aktywów narażonych na ryzyko kredytowe, a także w przypadku aktywów z tytułu umowy, Grupa nie jest narażona na ryzyko kredytowe w związku z pojedynczym znaczącym kontrahentem. W konsekwencji szacunki odpisów są dokonywane na zasadzie zbiorowej, a należności zostały pogrupowane według okresu przeterminowania oraz lokalizacji geograficznej dłużnika. Szacunek odpisu jest oparty przede wszystkim o historycznie kształtujące się przeterminowania i powiązanie zalegania z faktyczną spłacalnością z ostatnich 3 lat. Ponadto w modelu uwzględniono informacje dotyczące przyszłości obejmujące: prognozy PKB na kolejny rok oraz sytuację branży.

Wartości brutto poszczególnych grup oraz wysokość odpisów kształtowały się na 31 grudnia 2019 roku następująco:

Ekspozycję Grupy na ryzyko kredytowe przedstawia poniższa tabela:

31 grudnia 2019	Aktywa z tyt. umowy	Należności z tytułu dostaw i usług (w tym kaucje)					Razem
		Bieżące	Przeterminowane			powyżej roku	
			do 1 miesiąca	od 1 do 6 miesięcy	od 1 do 6 miesięcy		
Ryzyko wystąpienia niewykonania zobowiązania	1,0%	0,0%	1,3%	10,6%	21,9%	100,0%	
Wartość brutto narażona na ryzyko	9 196	54 821	2 734	3 110	502	18 105	79 272
Odpis na oczekiwane straty kredytowe	94	0	35	330	110	18 105	18 580

31 grudnia 2018	Aktywa z tyt. umowy	Należności z tytułu dostaw i usług (w tym kaucje)					Razem
		Bieżące	Przeterminowane			powyżej roku	
			do 1 miesiąca	od 1 do 6 miesięcy	od 1 do 6 miesięcy		
Ryzyko wystąpienia niewykonania zobowiązania	1,20%	0,20%	1,40%	7,80%	25,20%	100,00%	
Wartość brutto narażona na ryzyko	11 827	31 923	5 652	3 352	2 136	16 222	59 285
Odpis na oczekiwane straty kredytowe	143	64	78	260	538	16 222	17 162

41.5. Ryzyko związane z płynnością

Grupa monitoruje ryzyko braku funduszy przy pomocy narzędzia okresowego planowania płynności. Narzędzie to uwzględnia terminy wymagalności/ zapadalności zarówno inwestycji, jak i aktywów finansowych (np. konta należności, pozostałych aktywów finansowych) oraz prognozowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej.

Celem Grupy jest utrzymanie równowagi pomiędzy ciągłością a elastycznością finansowania, poprzez korzystanie z rozmaitych źródeł finansowania, takich jak kredyty w rachunku bieżącym, kredyty bankowe, obligacje, akcje uprzywilejowane, umowy leasingu finansowego oraz umowy dzierżawy z opcją zakupu.

Tabela poniżej przedstawia zobowiązania finansowe Grupy na dzień 31 grudnia 2019 roku według daty zapadalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności:

	Krótkoterminowe:		Długoterminowe:			Przepływy razem przed zdyskontowaniem
	do 6 m-cy	6 do 12 m-cy	1 do 3 lat	3 do 5 lat	powyżej 5 lat	
Stan na 31-12-2019						
Kredyty w rachunku kredytowym	2 031	2 006	5 374	2 016	0	11 427
Kredyty w rachunku bieżącym	13 339	5 058	0	0	0	18 397
Pożyczki	0	794	0	0	0	794
Dłużne papiery wartościowe						
Leasing	1 386	1 386	2 180	2 180	5 244	12 375
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	55 951	0	3 081	0	0	59 032
Ekspozycja na ryzyko płynności razem	77 951	431	5 060	0	0	102 026

GRUPA KAPITAŁOWA PROJPRZEM MAKRUM S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach PLN)

	Krótkoterminowe:		Długoterminowe:			Przepływy razem przed zdyskontowaniem
	do 6 m-cy	6 do 12 m-cy	1 do 3 lat	3 do 5 lat	powyżej 5 lat	
Stan na 31-12-2018						
Kredyty w rachunku bieżącym	17 842	0	0	0	0	17 842
Pożyczki						
Leasing	1 272	1 268	1 118			3 658
Pochodne instrumenty finansowe	58	0	0	0	0	58
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	36 231	0	2 234	0	0	38 465
Ekspozycja na ryzyko płynności razem	55 403	1 268	3 352	0	0	60 023

42. Instrumenty finansowe

42.1. Wartości godziwe poszczególnych klas instrumentów finansowych

Poniższa tabela przedstawia porównanie wartości bilansowych i wartości godziwych wszystkich instrumentów finansowych Grupy, w podziale na poszczególne klasy i kategorie aktywów i zobowiązań.

Klasa instrumentu finansowego	od 01-01 do 31-12-2019		od 01-01 do 31-12-2018	
	Wartość godziwa	Wartość bilansowa	Wartość godziwa	Wartość bilansowa
<i>Aktywa:</i>				
Pożyczki	9	9	5 991	5 991
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	61 586	61 586	41 401	41 401
Pochodne instrumenty finansowe	357	357	0	0
Papiery dłużne	14 592	14 592	0	0
Pozostałe klasy pozostałych aktywów finansowych	5	5	5	5
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	12 455	12 455	12 501	12 501
<i>Zobowiązania:</i>				
Kredyty w rachunku kredytowym	3 491	3 491	0	0
Kredyty w rachunku bieżącym	18 074	18 074	17 842	17 842
Pożyczki	759	759	0	0
Leasing	22 324	22 324	3 579	3 579
Pochodne instrumenty finansowe			58	58
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	59 032	59 032	38 465	38 465

AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE WYCENIANE W WARTOŚCI GODZIWEJ WG POZIOMÓW WYCENY

Klasa instrumentu finansowego	Hierarchia wartości godziwej			Razem wartość godziwa
	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	
Wartość godziwa netto	0	357	0	357
Stan na 31-12-2019				
<i>Aktywa:</i>				
Instrumenty pochodne handlowe	0	357	0	357
<i>Aktywa razem</i>	0	357	0	357
Wartość godziwa netto	0	357	0	357

Wartość godziwa definiowana jest jako kwota, za jaką na warunkach rynkowych dany składnik aktywów mógłby zostać wymieniony, a zobowiązanie wykonane, pomiędzy dobrze poinformowanymi, zainteresowanymi i niepowiązаныmi stronami. W przypadku instrumentów finansowych, dla których istnieje aktywny rynek, ich wartość godziwą ustala się na podstawie parametrów pochodzących z aktywnego rynku (ceny sprzedaży i zakupu). W przypadku instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek, wartość godziwa ustalana jest na podstawie technik wyceny, przy czym jako dane wejściowe modelu w maksymalnym stopniu wykorzystywane są zmienne pochodzące z aktywnych rynków (kursy walutowe, stopy procentowe itd.).

Wszystkie instrumenty finansowe należące do kategorii aktywów / zobowiązań finansowych wyceniane są według zamortyzowanego kosztu za wyjątkiem instrumentów pochodnych, które wyceniane są do wartości godziwej przez wynik finansowy.

Wartość godziwa instrumentów finansowych nie różni się od ich wartości bilansowej, ponieważ zobowiązania mają charakter krótkoterminowy, a kredyty, pożyczki oraz zobowiązania w tytułu leasingu są na warunkach rynkowych.

42.2. Zabezpieczenia

W Grupie nie stosowano rachunkowości zabezpieczeń.

43. Zarządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem Grupy jest utrzymanie dobrego ratingu kredytowego i bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną Grupy i zwiększały wartość dla jej akcjonariuszy.

Grupa zarządza strukturą kapitałową i w wyniku zmian warunków ekonomicznych wprowadza do niej zmiany. W celu utrzymania lub skorygowania struktury kapitałowej, Grupa może zmienić wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy, zwrócić kapitał akcjonariuszom lub wyemitować nowe akcje. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2019 roku i 31 grudnia 2018 roku nie wprowadzono żadnych zmian do celów, zasad i procesów obowiązujących w tym obszarze.

	<i>31 grudnia 2019</i>	<i>31 grudnia 2018</i>
<i>Kapitał:</i>		
Kapitał własny	107 737	105 506
Kapitał	107 737	105 506
<i>Źródła finansowania ogółem:</i>		
Kapitał własny	107 737	105 506
Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne	29 104	17 842
Leasing	8 487	3 579
Źródła finansowania ogółem	145 327	126 927
Wskaźnik kapitału do źródeł finansowania ogółem		
<i>EBITDA</i>		
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	7 969	16 716
Amortyzacja	4 035	3 336
EBITDA	12 004	20 053
<i>Dług:</i>		
Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne	29 104	17 842
Leasing	8 487	3 579
Dług	37 591	21 421
Wskaźnik długu do EBITDA *	3,13	1,07

*EBITDA to wynik z działalności przedsiębiorstwa, który jest osiągany przy wykorzystaniu kapitałów własnych, jak i finansowania zewnętrznego w postaci długu (pożyczki, kredyty) czy kredytu kupieckiego (zobowiązania handlowe o przedłużonym terminie płatności).

44. Struktura zatrudnienia

Przeciętne zatrudnienie w Grupie w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2019 roku i 31 grudnia 2018 roku kształtowało się następująco:

	<i>od 01-01 do 31-12-2019</i>	<i>od 01-01 do 31-12-2018</i>
Pracownicy umysłowi	226	185
Pracownicy fizyczni	185	175
Razem	411	360

45. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym

W dniu 18.03.2020 roku Grupa otrzymała notę obciążeniową od firmy Flextronics International Poland sp. z o.o. z siedzibą w Tczewie na kwotę 1 906 729 PLN tytułem kary umownej dotyczącej umowy o wykonanie prac budowlanych - rozbudowa hali magazynowej B3 wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną z dnia 18.04.2019 roku.

Zarząd Jednostki dominującej jak i Zarząd Spółki zależnej realizującej to zadanie - Projprzem Budownictwo Sp. z o.o. kategorycznie zaprzecza jakoby ponosił odpowiedzialność za opóźnienie w realizacji kontraktu. W konsekwencji uznaje obciążenie karą umowną tytułem 21 dni spóźnienia za całkowicie bezzasadną, a otrzymaną notę za bezpodstawną.

W/w noty nie ujęto w księgach Grupy – z uwagi na jej bezpodstawność nie utworzono rezerwy.

Po dniu bilansowym wystąpiły zmiany w składzie Grupy Kapitałowej. W I kwartale 2020 roku Spółka objęła 100% udziałów w dwóch podmiotach, tj.:

- w nowo utworzonej spółce PROMStahl Ltd. w Wielkiej Brytanii oraz,
- w funkcjonującej na rynku spółce DPS Serwis Sp. z o.o. z siedzibą w Bydgoszczy.

Zarząd Jednostki dominującej z uwagą analizuje wpływ pandemii koronawirusa na działalność operacyjną i sytuację finansową Jednostki dominującej oraz Grupy. Na dzień publikacji skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie zaobserwowano znaczącego wpływu pandemii na prowadzoną działalność w poszczególnych segmentach Grupy.

W segmencie budownictwa przemysłowego nie odnotowano a poważniejszych negatywnych informacji zarówno po stronie inwestorów (nie są wstrzymywane budowy) jak i po stronie dostępności materiałów budowlanych jak i usług podwykonawców. Podobna sytuacja ma miejsce w zakresie produkcji systemów przeladunkowych PROMStahl jak i parkingów MODULO. Stan zamówień utrzymuje się na analogicznym poziomie jak w roku 2018 (a w zakresie MODULO znacząco wyższym). Zapasy podstawowych komponentów do produkcji kształtują się (poza zapasem stali) na poziomie od dwóch do sześciu miesięcy. Sprzedaż i dystrybucja odbywa się bez większych zakłóceń.

W stosunku do produkcji i sprzedaży maszyn MAKRUM pozyskiwanie zleceń jak i produkcja przebiega na zabudżetowanym poziomie. W ciągu ostatnich 14 dni przed data publikacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego podpisano dwie umowy na realizację projektów maszynowych na łączną kwotę około 5 000 tys. PLN, a na ich realizację Grupa pozyskała finansowanie bankowe.

W związku z wystąpieniem pandemii koronawirusa zidentyfikowane zostały najważniejsze dla Grupy ryzyka związane z obecnym i sygnalizowanym stanem pandemii, otoczeniem prawnym i rynkowym.

- odstąpienie lub czasowe wstrzymanie realizacji zadania przez inwestora,
- brak płynności od inwestora z uwagi na zachwianą płynność, utratę finansowania bankowego i/lub korporacyjnego,
- niemożność terminowej realizacji zawartych umów z uwagi na:
 - braki w zaopatrzeniu w surowce i materiały oraz podzespoły,
 - brak dostatecznej ilości podwykonawców i/lub wstrzymanie pracy przez podwykonawców z uwagi na braki w jego kadrze spowodowane pandemią,

- utrata płynności finansowej przez dostawców i związane z tym żądanie wysokich przedpłat lub dostawy po zapłacie itp.,
- ryzyko obowiązkowej kwarantanny w zakładach lub budowach Grupy,
- ryzyka spowodowane paraliżem administracji lokalnej i centralnej (nadzór budowlany, straż pożarna, sanepid itp.),
- ryzyka obostrzeń sanitarnych w krajach, do których eksportowane są produkty Grupy.

Określenie prawdopodobnego wpływu powyższych ryzyk na przychody i wyniki operacyjne Grupy PROJPRZEM MAKRUM S.A. w perspektywie najbliższych kwartałów nie jest na dzień dzisiejszy możliwe, z uwagi na bardzo dużo zmiennych oraz bardzo dynamiczną sytuację epidemiczną, rynkową oraz prawną.

Aktualny umiarkowany wpływ pandemii na działalność Grupy może ulec diametralnej zmianie w zależności od rozwoju epidemii, a w szczególności działań rządu polskiego oraz rządów innych krajów w zakresie:

- drastycznych obostrzeń sanitarnych,
- ograniczeń w poruszaniu się obywateli jak i przemieszczaniu towarów i materiałów,
- ograniczeń nakładanych na przedsiębiorców, w tym ewentualny zakaz funkcjonowania zakładów produkcyjnych czy też prowadzenia budów (maksymalna ilość jednorazowo zatrudnionych, ograniczenia branżowe itp.),
- zamknięcia granic dla przepływu towarów i materiałów,
- ograniczenia w dostępie do mediów.

Równocześnie Zarząd Jednostki dominującej informuje, iż wdrożony został w zakładach produkcyjnych Jednostki oraz w spółkach zależnych, w tym na budowach, szereg dodatkowych procedur sanitarnych jak i organizacyjnych (praca zdalna części pracowników czy podział załogi na zmiany), a zakłady zostały wyposażone już w lutym br. w dodatkowe środki dezynfekcyjne oraz środki ochrony osobistej.

Zarząd Jednostki dominującej na bieżąco monitoruje sytuację związaną z zagrożeniem epidemicznym w kraju oraz działania osłonowe rządu i samorządów. Będzie reagował adekwatnie do sytuacji w celu zapewnienia możliwie najlepszych wyników finansowych Grupy, jednocześnie mając na uwadze bezpieczeństwo i zdrowie klientów oraz pracowników Grupy.

Nie wystąpiły inne istotne zdarzenia po dniu bilansowym.

Bydgoszcz, dn. 31 marca 2020 rok

Podpisy Zarządu:

Wiceprezes Zarządu
Dariusz Szczechowski

Prezes Zarządu
Piotr Szczoblewski

Osoba, której powierzono sporządzenie Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego:

Grant Thornton Frąckowiak sp. z o.o. sp. k.